Tractatꝰ ſancti Thome de ꝑfcōe ſtatꝰ ſpūalis.
Capitulum primum. Que ſit intencō auctoris.

Q Voniā quidā ꝑfectionis ignari de ꝑfe=
ctionis ſtatu varia quedā dicere pre=
ſūpſerūt. ꝓpoſitum nrē intencōis eſt
de ꝑfectione tractare. quid ſit eſſe ꝑfe=
ctum. qualiť perfectio acquirať. Quis perfectionis
ſtatus et que cōpetant eam aſſumentibꝰ.

Capitulū. 2. Qualiť ꝑfectio attendiť ſimpliciť
ſcđm caritatem.

P Rimū igiť conſiderare oportet ꝙ ꝑfectum
multipliciť diciť. Eſt enim aliquid ꝑfectū
ſimpliciť. aliquid ſcđm quid. Simpliciť
perfectū diciť qđ attingit ad finem eius qđ ei ꝯpe=
tit ſcḋm ꝓpriam racōem ſicut animal diciť ſimpliciť
ꝑfectum ꝙ ad hunc finem ꝑducitur ꝙ nichil ei de=
ſit in hys que integritatem animalis conſtituunt.
puta cū nichil ei deficit ex nūo vel diſpoſicōe mem=
broꝝ et debita corporis quantitate et virtutibꝰ qui=
bus operacōnes animalis vite perficiunť. Scđm
quid autē aliquid ꝑfectum diciť ſi ſit ꝑfectū in ali=
quo ꝯcomitanti. puta ſi ſit ꝑfectum in albedine aut
odore aut in hmōi aliquo. Sic igiť in ſpūali vita
ſimiliť ſimpliciť ꝑfectus diciť homo racōne eius in
quo ſpecialiť ſpūalis vita conſiſtit. Sed ſcḋm quid

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ꝑfectus dici poteſt racōne cuiuſcūqȝ qđ ſpūali vite adiūgit᷑. Eſt aūt pn̄cipalit᷑ ſpūalis vita in caritate quā q̄ nō habet michil eſſe ſpūaliter reputat᷑. aplūs i. cor. xiij. Si habuero ꝓphecīā et nouerī miſteria omīa. et ſi habuero omnē fidē ita ut mōtes trāſferā caritatē aūt nō habuero michil ſū. Et Joh̄. aplūs totā vitā ſpiritualē ꝯſiſtere aſſerit in caritate dicēs. canonica p̄ma. nos ſcim⁹ quoniam tranſlati ſumus de morte ad vitā qm̄ diligim⁹ frēs. q̄ nō diligit manet in morte. Simpliciť igit᷑ in ſpirituali vita ꝑfectus eſt. qui eſt in caritate ꝑfect⁹. Scđm quid aūt ꝑfectus dici poteſt ſm̄ qđcumqȝ qđ ſpirituali vite adiūgit᷑. Qđ euident᷑ oſtendi ex verbis ſacre ſcripture poteſt. aplūs. ij. cor. iij. ꝑfectionē caritati pn̄cipalit᷑ attribuit. Enūatis enim multis virtutib⁹ ſcȝ mīa longanimitate ⁊c̄. ſubdit ſuꝑ omnia hec caritatē habentes que eſt vinculū ꝑfectionis. Scđm etiā intellectus cognicōnem aliqui dicunt᷑ ꝑfecti ſic̄ dicit ap⁹. i. cor. xiiij. ꝑuuli eſtote malitia. ſenſib⁹ aūt ꝑfecti. Et alibi in eadē epiſtola. Sitis ꝑfecti in eodē ſenſu. et in eadē ſcientia. Tamē ut dictum eſt. quantūcumqȝ aliquis habeat ſcientiā ſine caritate michil eſſe iudicat᷑. Dic etiam et ꝑfect⁹ aliq̄s dici p̄t ſm̄ paciēciā q̄ op⁹ ꝑfectū habȝ. ſm̄ qꝫ Ja. dicit. et ſm̄ q̄ſcūqȝ alias v̄tutes. nec h⁰ mirū dȝ videri. qꝛ etiā in mal᷑ aliq̄s dr̄ eē ꝑfcūs ut fur ꝗ

latro qui habet ſupexcellentiā in gnē ſuo ad aliqd faciendū inceptū tal' licet trāſſūptiue et methaphorice vtat' hoc noīe pfectū. Et hoc mō loquēdi intdū ſcriptura vtit'. vn̄ yſa. xxxij. Cor ſtulti faciet iniquitatē ut pficiat ſimulacōnem.

Capitulū. 3. Qr pfectio attendat' tā ſcdm dilectionē dei q̄ ſm dilectionē pximi.

Perfectione igit' circa caritatē principalit' conſiderata: plane accipi pt in quo pfectio ſpūalis vite ɔſiſtit. Sūt em̄ duo p̄cepta caritatis quoꝝ vnū ptinet ad dilectionē dei. aliud ad dilectioēz pximi. q̄ ordinē quēdā adinuicē habēt caritatis. nā illd qd pncipalit' caitate diligendū ē: ſūmū bonū ē: qd nos btōs efficiat ſcz de9. Scdario vero ex caritate diligēd9 ē pxim9 q̄ nob̄ q̄dā ſociali iure ɔiūgit' in btūdis pticipacōe. vn̄ hoc eſt qd in pximo ex caritate debem9 diligē ut ſil' ad btūdinē pueniam9. hunc aūt ordinē p̄ceptoꝝ caritatis dn̄s math. xxij. oſtendit dicēs. diliges dominū deū tuū ex toto corde et ex tota aīa tua ⁊ in tota mente tua. hoc eſt maximū et p̄mum mandatum. Scdm aūt ſimile eſt huic. diliges proximū tuum ſicut teipſū. Pn̄cipalit' ergo conſiſtit ſpiritualis vite perfectio in dilectione dei. vnde dn̄s ad abrahā loquens dicit gen̄. xvij. ego domin9 omnipotens. ambula coram me et eſto perfectus. Ambulat' autem coram deo

non paſſibꝰ corporis· ſed affectibꝰ mentis· Secūdario vero conſiſtit ſpūalis vite pfectio in dilectione proximi· vñ cū dñs dixiſſet math· v· diligite inimicos vrōs et plura ſubiūxiſſꝫ q̄ ad dilcōem ꝓximi ptinēt ꝯcluſit in fine· Eſtote ergo pfecti ſic et pr̄ vr̄ celeſtis pfectus eſt·

Ca· x· de pfcōe diuine dilcōis q̄ ſoli deo ꝯueit·

In vtraqꝫ aūt dilcōe multiplex pfcōis gradꝰ inuenit· et qn̄tū ad dilcō em dei ptinet· pmꝰ et ſūmꝰ pfcōis gdꝰ dīne dilcōis ꝯneīt ſoli deo qui q̄dꝫ ꝯſiderat et ex pte diligibil et ex pte diligentis· Dico aūt ex pte diligibil vt ſcꝫ tm̄ aliquid diligat q̄ntum eſt diligibile· Ex pte vero diligentis vt diligat ſm̄ totam facultatē diligentis· Cū aūt vnūqdqꝫ ſit diligibile ſm̄ qd̄ eſt bonū, bonitas dei cum ſit infinita infinite diligibilis eſt· Infinite aūt diligere nulla poteſt creatura qꝛ nulli virtuti finite poteſt eſſe actus infinitus· Solus ergo deꝰ cuiꝰ ē tanta virtus in diligēdo quāta eſt bonitas eius· ſeipm̄ pfecte diligere pt̄ ſm̄ pmū pfectioīs modū·

Capitulū· xi· de pfectione diuine dilectioīs que ꝯpetit ꝯprehenſoribus·

Creature igit racōnali hic ſolꝰ modꝰ pfcē deū diligendi poſſiblis eſt qui ſumitur ex parte diligentis vt ſcꝫ ſm̄ totam ſuam virtutem creatura racōnalis diligat deum· vnde et in ipo diuine

dilectionis p̄cepto·hoc ip̄m maiſeſte exp̄mit·dicit
em̄.deut°·vi.dilige dn̄m deū tuū ex toto corde tuo et
ex tota aīa tua et ex tota fortitudīe tua.luce·x·ad-
dit et ex omi mēte tua ut cor referat ad intencōez·
mēs aūt ad cogitacōem·aīa ad affectionē·fortitu-
do ad execucōez.hec em̄ oīa in dei dilectōe ſūt expē-
denda·Conſiderādū aūt q̄ dupliciť hoc impleri cō-
tigit·Cū em̄ totū et pfectum ſit cui michil deeſt ex
toto corde et anima et fortitudine et mēte deus di-
ligitur ſi michil in omib9 hys deſit quin totū actu-
aliť cōuertat in deum·Sed hic pfecte dilectionis
mod9 nō eſt viatorꝝ ſed ꝯprehenſorꝝ·unde aplūs
philip·iij·dicit non q̄ iā acciperim aut iam pfect9
ſim.ſequar aūt ſi quomō cōprehendā quaſi altiorē
pfectionē expectans·cū ad ꝯp̄henſionē pueneriť
beatitudinis palmam accipiens·Comp̄henſionē
autem accipit non ſm̄ q̄ importat incluſionē aut
circulacōnem comp̄henſi·Sic enim deus incōpre-
henſibilis eſt omni creature·Sed ſm̄ q̄ compre-
henſio importat conſecucōnem eius quod aliquis
in cōſequendo queſiuit.In illa enim celeſti beati-
tudine ſemp actualiter voluntas creature racōna-
lis in deum fertur:cum in diuina fruicōne illa bea-
titudo conſiſtat·Beatitudo autem nō eſt in habi-
tu·ſed in actu·et quia deo creatura racōnalis in-
herebit tanq̄ vltimo fini qui eſt veritas ſumma·

In finem autē vltimū omnia per intencōnem re-
ferunt. et ꝫm regulam vltimi finis om̄ia exequē-
da diſponunt. conſequens eſt vt in illa beatitudi-
nis perfectione creatura rationalis diligat deum
ex toto corde cum tota eius intencō feretur in deū
ex omnib⁹ que cogitat amat vel agit. Ex tota mēte
cum ſemper eius mens actualiter feretur in deum
ipſum ſemper videns et omnia in ip̄o et ꝫm eius
veritatem de omnib⁹ iudicans. Et ex tota anima
dum tota affectio eius ad deum diligendum feret
continue. Ex tota fortitudine vel omnib⁹ viribus
dum omniū exteriorum actuum principiū erit dei
dilectio. Hic eſt ergo ſcd's p̄fecte dilectionis diui-
ne modus qui eſt beatoꝝ.

Capitulum. 6. de perfectione dilectionis diui-
ne que in ſtatu huius vite eſt de neceſſitate ſalu-
tis.

Alio vero modo. ex toto corde anima men-
te et fortitudine deum diligimus ſi nichil
nobis deſit ad diuinam dilectionem. qd
actu vel habitu in deum non referamus. Et hec di-
uine dilectionis perfectio datur homini in p̄cepto
p̄mo. vt homo omnia in deum referat ſicut in finē
vnde aplūs. i. coꝝ. x. dicit. Siue manducatis ſiue
bibitis ſiue aliqd aliud facitis omnia in gloriam
dei facite. Quod implebitur cum aliquis vitam

ſuã ad dei ſeruiciũ ordinat. et ꝑ ꝯſequens omnia que ꝙp̃ ſeipm̃ agit finalit̃ et virtualit̃ ordinant in deũ. niſi ſint aliqua talia que a deo abducant ſic pctã. Et ſic deũ diligit hõ ex toto corde Scd̃o ut intellectũ ſuũ homo deo ſubiciat ea credẽs que diuinit⁹ tradunt̃. ſm illud .ij. cor. x. In captiuitatẽ redigentes oẽm intellectũ in obſequiũ xp̃i et ſic de⁹ diligit̃ ex tota mẽte Tercõ ut quicũqz hõ amat in deo amet et vlt̃ omnẽ affectionẽ ſuã ad dilectionẽ dei referat. vnde aplũs dicit .ij. cor. v. Siue mẽte excedim⁹ deo ſiue ſobrij ſum⁹ vobis caritas eñi xp̃i vrget nos et ſic deus ex tota mente diligit̃ Quarto ut oĩa exteriora nrã v̂ba ⁊ opa ex diuina caritate deriuent̃. ſm illud .i. cor. vltimo Omnĩa vrã opera in caritate fiãt. Sic ex tota fortitudine diligit̃ deus. hic eſt ergo terci⁹ ꝑfecte diuine dilectionis mod⁹ ad quem omẽs ex neceſſitate p̃cepti obligant̃. Scd̃s vero nulli eſt poſſibilis in hac vita. niſi fuerit ſimul viator et comp̃henſor ut dñs xp̃s ihs.

Capitulũ .x. De ꝑfectione diuine dilectionis q̃ cadit ſub ꝯſilio.

Sed cũ aplũs dixiſſet nõ ꝙ iã ꝯp̃hendeñ. ſequar aũt ſi q̊ mõ ꝯp̃hendã qd̉ ꝑfectũ eſt: et poſt ſubdit. Quicũqz ꝑfecti ſum⁹ hec ſenciam⁹. ex q̊b⁹ verb̉ maĩfeſte accipit̃ ꝙ ſi ꝯprehenſor ꝑfectio

non ſit nobis poſſibilis in hac vita. emulari tamē debem9 ut in ſimilitudinē pfectionis illius quātū poſſibile eſt nos trahamus et in hoc pfectio huiꝰ vite conſiſtit ad quā per conſilia inuitamur. manifeſtum eſt autē ꝙ humanū cor tota intencōne in aliqd vnū eo pfectius fert. quanto magis a multis reuocat. Sic ergo tanto pfectius anim9 hoīs ad deum diligendū fert quanto magis ab affectu tpalium remouet. ſm auguſtinū libro. 83. q. vbi dicit ꝙ venenū caritatis eſt cupiditas tpaliū rez. Augmentum vero eius eſt cupiditatis diminucō. pfectio vero nulla cupiditas. Omnia igit conſilia quib9 ad pfectionē inuitamur ad hoc ptinent vt animi9 hominis ab affectu tpalium auertat vt ſic liberi9 mens tendat in deum ꝯtemplando amando et eius voluntatē implendo.

Caplm. 8. de prima pfectionis via que eſt per dimiſſionē tpalium.

Inter temporalia aūt bona pmo relinquenda occurrūt bona extrinſeca que diuitie nūcupant. ⁊ hoc dns ꝯſuluit math. xix. Si vis pfect9 eſſe. vade et vende omnia que habes et da pauperibus. et habebis thezauꝝ in celo. et veni ſequere me. Cui9 conſilij vtilitas oſtendit. pmo quidē per euidentiā facti. Nam cū adoleſcens qui de via perfectionis queſierat hoc audiſſet abijt triſtis. cūqꝫ

triſticie vt Jero⁹ dicit ſup math. fuit. Erat enim
multas poſſeſſiones habēs. i. ſpinas et tribulos q̄
ſementē diuīcā ſuffocauerūt. Et criſo⁹. idē exponēs
dicit. q nō ſilr̄ detinent q̄ pauca hn̄t et q̄ multis
habundāt. qm̄ adiectio diuitiaꝝ maiorē accendit
flammā. et violentior fit cupido. aug⁹ etiā dicit in
eplā ad paulū et theroſiā q terena diligunt arci⁹
adepta q̄ꝫ cōcupita. nā vn̄ iuueīs iſte triſtis diſceſ=
ſit niſi q multas habebat diuitias. aliud eſt enim
velle incorꝑare q̄ deſunt. aliud iā incorꝑata. diuel=
lere. illa eīn velud extranea repudiant. illa: veluđ
membra ꝑſcindunt. Sedo vtilitas ꝑdicti conſilij
manifeſtat per dn̄i verba. que ſubdidit q diues
difficile intrat in regnū celoꝝ. vt enim Jero⁹ dicit
qđ quia diuitie habite difficile contempnunt. non
dixit impoſſibile eſſe diuitē intra. in regnū celoꝝ.
vbi difficile ponit. non impoſſibilitas ꝑtendit. ſed
raritas demonſtrat. Sed ſicut criſo⁹ dicit ſuper
math. procedit vlterius dn̄s ad oſtendendū q eſt
impoſſibile dicens. facili⁹ eſt camelū per foramen
acus tranſire q̄ꝫ diuitem intrare in regnū celoꝝ.
Ex quib⁹ verbis ſm̄ auguſtinū in libro de q̄ſtioīb⁹
euāgelio. diſcipuli aduterūt oēs q̄ diuitias cupiūt in
diuitū haberi nūo. alioqn̄ cū pauci ſint diuites in
ꝑpacōne multitudinis pauperꝫ. non queſiuiſſent
diſcipuli. quis ergo poterit ſaluus eſſe. Ex quibus

dicitab⁹ dñi ſentẽcijs apte oſtendit ꝙ diuitias poſ-
ſidẽtes· difficile intrant in regnũ celoꝝ· qꝛ ut alibi
dicit· Sollicitudo huiꝰ ſeculi et fallacia diuitiaꝝ
ſuffocant verbũ dei et ſine fructu efficit. Eos vero
qui inordinate diuitias amãt impoſſibile ẽ intrare
regnũ· multomagis ꝙ̃ ad lrãm camelũ ꝑ foramen
acus trãſire· hoc eñi impoſſibile eſt: qꝛ repugnat
nature· illud vero qꝛ repugnat diuine iuſtitie que
eſt virtuoſior omĩ create nature· Ex hijs maĩfeſte
apparet racõ diuini conſilij. Conſiliũ eñi dat̃ de eo
qd eſt vtiliꝰ ſꝫm illud· ij· coꝝ· viij· Conſiliũ in hoc
do hoc eñi vtile eſt· vtilius autẽ eſt ad vitã eternã
ↄſequendã diuitias abicere ꝙ̃ eas poſſidere quia
poſſidentes diuitias difficile eſt intrare regnũ ce-
loꝝ· eo ꝙ difficile ſit affectum diuicijs poſſeſſis nõ
alligari· Gregoriꝰ Illi nõ facile ad deum veniũt q̊s
in terrenis actibus proſpera comitant̃. Salubrit̃
ergo ↄſuluit dñs tamꝙ̃ vtiliꝰ ut diuitie relinquãt̃
Sed poſſet aliquis ꝯtra p̃miſſa obicere quia ma-
theus et zacheus diuitias habuerunt et tamen
regnum celoꝝ intrauerũt· Hoc Jeroꝰ ſoluens di-
cit· Conſiderandũ eſt ꝙ eo tẽpore quo intrauerũt:
diuites eſſe deſierant. Sed cum abraham nunꝙ̃
diues eſſe deſierit qñ pociꝰ in diuicijs fuerit mor-
tuus et eas in morte reliquerit filijs ut in geñ dr̃
videt̃ ſꝫm p̃dicta non fuiſſe perfectꝰ cum dñs ad

cum dixerit· geñ· xvij. Eſto perfectus· Que quidē
queſtio ſolui non poſſet ſi pfectio criſtiane vite in
dimiſſione diuitiaꝝ conſiſteret· Sequeret̄ enim
ꝙ qui diuitias poſſideret non poſſet eſſe perfectus·
Sed ſi verba domini diligenter conſiderent̄ non
in ipſa dimiſſione diuitiaꝝ poſuit perfectionē· ſed
hoc oſtendit eſſe quaſi quandā perfectionis viā:
ut oſtendit ipſe modus loquendi cum dicit· Si
vis perfectus eſſe· vade et vende omnia que habes
et cetera· quaſi in ſequela xpriſti conſiſtat perfectio
dimiſſio vero diuitiarū ſit pfectionis via· vnde Je=
ronim⁹ dicit ꝙ quare non ſufficit tantū relinque=
re· adiūgit· pocius qd perfectum eſt· et ſecuti ſum⁹
te· Origeñ etiā in eodem loco dicit ꝙ hoc qd dicit·
Si vis pfectus eſſe· ⁊c̄· non ſic intelligit̄ ꝙ in ipō
tpe quo tradiderit bona ſua pauperib⁹ fiat omino
pfect⁹· ſed in illa die inciperet ſpeculacō dei addu=
cere eū ad omnes virtutes· poteſt ergo ꝯtingere
ꝙ aliquis diuitias poſſidens pfectionem habeat
caritate deo pfecte inherens. Hoc modo abraham
diuitias poſſidens pfect⁹ fuit. nō quidē habēs aim
diuicijs irritum. ſed totaliter deo ꝯiūctum· Et hoc
ſignificant verba dn̄i dicentis ad eum· Ambula
corā me et eſto pfect⁹· quaſi in hoc ei⁹ pfcōez oſtē=
dens eſſe. ꝙ coram deo ambulauerit· eum perfecte
amando vſqꝫ ad ꝯtemptū ſui· et omniū ſuoꝝ qd

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

maxime in ymmolacōne filij ſui demonſtrauit· vñ
ei dictū eſt quia feciſti rem hāc et nō pepciſti filiō
tuo ꝓpter me benedicā tibi· geñ. xxij· Si quis vero
ex hoc arguere velit/ inutile eſſe cōſiliū dñi de di-
uicijs dimittendis quia abrahā diuitias poſſedit
et tamē ꝑfect9 fuit· Ad hoc ptꝫ rñſio ex dictis· nō
eñi dñs ea racōne hoc dedit ꝯſiliū· q̄ſi diuites ꝑfecti
eſſe non poſſent aut intrare regnū celoꝝ· ſed q2 de
facili nō poſſunt. Magna eñi virtus fuit abrahe
q2 diuitias poſſidens a diuicijs liberū animū habu-
it· ſic magna virtus fuit ſampſoni q̄ abſqꝫ armis
cū ſola mandibula azine multos hoſtes ꝓſtrauit·
nec tamen inutiliter conſilium datur militi ut ad
bella procedens aſſumat arma ad hoſtes vincen-
dos. nec ergo inutiliter datur conſilium ꝑfectionē
deſiderantib9 ut dimittant diuitias: quia in diui-
cijs abraham potuit eſſe ꝑfectus/ facta enim mira-
bilia: non ſunt in cōſequentiā trahenda quia in-
firmi magis ea mirari et laudare poſſunt q̄ꝫ imi-
tari· Eccle· xxxj· Beatus vir qui inuentus eſt ſine
macula ⁊ qui poſt aurum non abijt ⁊cetera· mag-
ne enim virtutis diues eſſe oſtenditur et perfecta
caritate fixus in deo: qui ex affectu diuitiaꝝ mali-
tiam peccati non trahit: qui poſt aurū cōcupiſcen-
do non vadit: nec in diuicijs confidendo per ſup-
biam ſuper alios ſe extollit· p̄mo· thymo· vltimo·

diuitib⁹ hui⁹ ſeculi p̄cipe non alta ſapere nec ſpe=
rare in incerto diuitiarū· Sed quāto diuitis ta=
lis inſtituti maior eſt beatitudo et virtus. tanto ta=
lium diuitū minor eſt nūs· vnde ſequit̄ Quis eſt
hic et laudabim⁹ eum fecit enim mirabilia in vita
ſua· vere mirabilia facit qui in diuicijs viuens di=
uicijs affluentib⁹ cor non apponit. et ſi quis talis
eſt abſq3 dubio probat̄ perfectus· vnde ſequitur·
Quis eſt ꝓbatus in illo id eſt ꝙ abſq3 macula di=
uitias habeat et perfectus inuentus eſt· quaſi di=
ceret rarus· et hoc erit illi in gloriam eternam. Qd
conſonat verbis domini dicentis · ꝙ difficile diues
intrat in regnū celoꝝ· Hec eſt ergo p̄ma via pue=
niendi ad ꝑfectionem vt aliquis ſtudio ſequendi
xp̄m· dimiſſis diuicijs pauptatē ſectet̄·

Capitulum· 9· de ſcda perfectionis via que eſt
per abdicacōnem carnalium affectionum et ma=
trimonij·

Ut autē ſcdam viam ꝑfectionis ꝯuenienci⁹
oſtendam⁹ accipiendū eſt verbū auguſtini
qui in· xij· de trinitate dicit· ꝙ tantomagis quis
inheret deo· quantomin⁹ diligit ꝓprium. Scdm
xij· ordinem ꝓprior bonoꝝ que homo ꝓpter deum
contempnit· eſt attendendus ordo eoꝝ quibus ad
ꝑfectam dei inheſioē3 puenit̄· p̄us enim relinquē=
da occurrunt que nobis min⁹ ꝯiuncta ſunt· vnde

p̄us occurrit ad ꝑfectionē tendentib⁹ exteriora bo-
na relinquere que a nr̄a natura ſūt ſeparata. poſt
hoc relinquenda occurrunt ea que nobis nature
ꝯmunione et affinitatis cuiuſcūqȝ: neceſſitate ꝯiū-
gunt. vnde dn̄s dicit luce. xiiij. Si quis venit ad
me et nō odit patrē ſuū et matrē ſuam et vx. et fi.
fratres et ſoro. non poteſt me⁹ eſſe diſcipulus. ſed
percūctare libet ut ḡg. dicit quomō parentes et car-
nales amicos odire p̄cipim². qui et iubem² inimi-
cos diligere: Sed ſi vim precepti perpendimus
vtraqȝ agere per diſcrecōnem valemus. quaſi eñ
per odium diligitur qui carnaliter ſapiens dum
praua nobis ingerit: non auditur. Sic eñ prox-
imis exhibetur noſtris odij diſcrecōnem debemus
ut in eis diligamus ꝙ ſunt. et habeamus odio qđ
in via dei nobis obſiſtunt. Quiſquis enim eterna
iam concupiſcit in eam quam aggreditur cauſam
dei: extra patrem extra matrem. extra vxorē extra
fi. extra cognatos extra ſeipm̄ fieri debet: ut eo ve-
rius cognoſcat deum quo in eius cauſa cognoſcit
neminem. Manifeſtum eſt enim ꝙ carnales af-
fectus intencōnem mentis diuerberant eiuſqȝ aciē
obſcurant. Int̄ ceteras autem proximoꝝ neceſſi-
tates maxime affectu cōiugali humanꝰ vincitur
anim⁹ intr̄m: ꝙ ſicut dicit geñ. ij. ex ore primi pa-
rētis relinquet homo patrē et mr̄ēm et adherebit

vxori ſue. Ideo ad perfectionem tendentib⁹ maxi-
me coniugale vinculum eſt vitandum· quia ꝑ hoc
homo maxime curis ſecularibus implicat᷑· Hanc
etiam cauſam aſſignat apoſtol⁹ ſui conſilij qd̕ de-
derat de cōtinentia ſeruanda· dicens· i· coꝝ· vij. qui
ſine vxore eſt ſollicitus eſt que ſunt dn̄i quomodo
placeat deo. Qui autem cum vxore eſt ſollicitus
eſt que ſunt mundi· Vt ergo homo liberi⁹ deo va-
cet eiqꝫ ꝑfectius inhereat· ſcd̕a ad ꝑfectionē via:
eſt perpetua obſeruacō caſtitatis· Habet autē
continentie bonū ydoneitatem aliquā ad ꝑfectio-
nem conſequendā. Impedit᷑ enim anim⁹ homīs
ne libere poſſit deo vacare non ſolum ex amore ex-
terioꝝ rerum. ſed multomagis interiorum paſſio-
num impulſu· Inter omnes aūt paſſiones maxi-
me racōnem abſorbet concupiſcentia carnis et ve-
nereoꝝ vſus· vn̄de auguſtin⁹ dicit ṕmo ſoliloqoꝝ
nichil eſſe ſentio q̄ magis deiciat animū virilem
q̄ blandimenta feminea. corpoꝝqꝫ contactus ſine
quo vxor haberi non poteſt· Ideo continentia via
eſt maxime ad perfectionem adipiſcendam quam
apoſtolus conſuluit· i· coꝝ· vij· De virginib⁹ mād̄
preceptum non habeo conſilium autem do tamq̄
miaꝫ ꝯſecutus vt ſim fidelis· hui⁹ etiā vie vtilitas
oſtendit᷑ math. xix· vbi cum diſcipuli xpriſto dice-
rent· Si ita ē cā homīs cū vxore nō expedit nubē

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

dn̄s reſpondit· nō oēs capiūt illud verbū ſed qb9
datū eſt· in quo arduitatē h9 vie oſtēdit· Et q2 ab
ei9 ꝯſecucōe deficit virt9 ꝯis et q2 ad eā nō niſi do=
no dei puenit dicit· ſapie· viij· Scio q2 alit ꝯtinēs
eſſe nō poſſū niſi de9 det· et hoc ipm erat ſapia ſcire
volo omnēs hoies eē ſic meipm· qui ꝯtinentiā pro=
pri9 eēt hoc donū· cui ꝯſonat dictū apli· i· coꝝ· vij·
ſꝫ vnuſquiſqꝫ ꝓpriū donū habꝫ a deo· ali9 quidē ſic·
ali9 aūt ſic· vbi apte ꝯtinētie bonū dono dei aſſcri=
bit· ſed ne rurſus aliqs ad hoc donū ꝯſequēdū ſcdm
ſuas vires negligat conari dn̄s ad hoc hortat cō=
ſequent ꝓprio exemplo cum dicit· Sunt eunuchi
qui ſeipos caſtrauerunt non membroꝝ abſciſione
ut dicit criſo9· ſed maloꝝ cogitacōnū intercepcōe·
Deinde inuitat ꝓponens pmiū cum ſubdit ꝓpter
regnū celoꝝ· ſapie· viij· Caſta generacō in perpetuū
coronata triumphat incoinquinatoꝝ certaminum
premiū vincens· Ultimo tamen hortatur verbo cū
dicit qui poteſt capere capiat· que ut Jero9 dicit
hortantis dn̄i vox eſt· et milites ſuos ad pudicitie
pmiū cōcitantis quaſi qui poteſt pugnare pugnet
et ſuperet ac triumphet· Si quis autē obiectionē
moueat de abrahā qui perfectus fuit et alijs iuſtis
antiquis a matrimonio non abſtinentibus patet
reſponſio per hoc qd dicit Auguſtin9 libro de bono
ꝯiugali· ꝯtinētia non corpis ſed animi virtus eſt·

virtutes aut

virtutes autē animi aliqñ in opere manifeſtant
aliqñ in habitu latent. Quo circa ſicut nō eſt impar
meritū paciencie in petro qui paſſus eſt. et in io-
hanne qui paſſus nō eſt. ſic nec impar meritū eſt
cōtinentie et in iohanne qui nullas expertus eſt
nuptias. et in abrahā qui filios gñauit. Illi⁹ enim
celibatus et iſti⁹ ɔnubiū pro tpm diſtribucōe xp̄o
militauerūt. Dicat ergo fidelis ɔtinens: ego quidē
nō ſum melior q̄ abrahā. ſed maior eſt caſtitas ce-
libū q̄ caſtitas nuptiaꝝ. quaꝝ abrahā vnā habuit
in vſu ambas in habitu. Caſte quippe ɔiugaliter
vixit. Eſſe aūt caſtus potuit ſine ɔiugio. ſed tunc
nō oportuit. ego vero facili⁹ nō vtor nupcijs quib⁹
eſt vſus abrahā q̄ ſi vterer nupcijs ſicut vſus eſt
abrahā. et ideo melior ſū illis qui animi incōtinē-
tiā nō poſſunt q̄ ego: non illis qui ꝓpt̄ tpis drām
non fecerūt qd ego nūc ago. Illi meli⁹ egiſſent ſi
tūc agendū eſſet q̄ ſicut illi egerūt ſic ego nō age-
rem etiā ſi nūc agendū eſſet. Hec aūt auguſtini
ſolucō cōcordat cū eo qd ſup̄ dictū de obſeruantia
paupertatis. Tantā enī pfectionis virtutē habe-
bat in mente qd nec ꝓpter tpaliū poſſeſſionē nec
ꝓpt̄ vſū ɔiugij mens ei⁹ deficeret a pfecta dilecti-
one ad deum. Si quis tamē eandē mentis virtutē
nō habens cū poſſeſſione diuitiaꝝ et vſu ɔiugij ad
pfectionē puenire ɔtenderet p̄ſūptuoſe ɔuinceret

errare dm̄ cōſilia ꝑuipendens.

Capitulū.x.de hijs quib⁹ homo iuuat̄ ad cōti-
nentiā ſeruandā.

Quia igit̄ per continentie viam incedere tam arduū eſt iuxta verbum dm̄ ut non omnes hoc capiant.ſed dei dono habeat̄.per hanc viam incedere volentib⁹ ſic agendum eſt. vt ea vitent quib⁹ a proſecucōne hui⁹ itineris impediri poſſēt.

Triplex autē impedimentū continentie appa-
ret. Primū ex parte corporis. Scdm ex pte anime. Terciū ex parte exterioꝝ ꝑſonarū vel rerū.Ex parte quidē corporis ex qua ut dicit̄.gal.v.Caro concupiſcit aduerſus ſpiritū.Cui⁹ quidē carnis opera ibidem eſſe dicunt̄ fornicacō immūdi-
tia ꝛc̄.Hm̄oi autē cōcupiſcentia carnis eſt lex de qua.ro.vij.video aliam legem in membris meis repugnantē legi mentis mee. Quanto autē caro magis fouet̄ per ciboꝝ affluentiam et delitiarum molliciem.tanto hm̄oi ꝯcupiſcentia magis creſcit vt Jero⁹ dicit.venter mero eſtuans cito deſpuāt in libidinē.et ꝓu.xx.luxurioſa res ē vinū.Et Job iiij.dr̄ de behemot p quē dyabol⁹ ſignificat̄. Sub vmbra dormit ꝛ in ſecreto thalami in locis humē-
tib⁹.Qd exponēs gg̃.xxiij.moꝝ.dicit.loca humē-
tia ſūt opa voluptuoſa pes q̂ppe in arida terra nō labit̄ fix⁹ vero in lubrica vix tenet̄. In locis ergo

humentib9 iter vite pſentis faciunt qui in hac ad iuſticiam nō poſſunt reſiſtere. Oportet ergo cōti-nentie viam aſſumentib9 carnē ꝯpriā abſtractis delicijs: vigilijs ieiunijs et hmōi exercicijs caſti-gare. Cui9 rei exemplū oſtendit .i. cor. xv. omis q̄ in agone ꝯtendit ab omib9 ſe abſtinet. Et ſubdit caſtigo corp9 meū et in ſeruitutem redigo ⁊cetera. et qđ ope pfecit verbo docuit. dicit enim roma. xiij. cum pmiſiſſet non in cubilibus et in pudicicijs: et carnis inquit curam ne feceritis in deſiderijs. Recte autem dicit in deſiderijs. id eſt ad voluptatem qr ad neceſſitatē nature cura eſt impendenda. vnde ephe. v. nemo carnem ſuā vnq̄ odio habuit ſed nutrit et fouet eā. Ex pte aūt anime ꝯtinentie ꝓpoſitum impeditur dum laſciuis cogitacōnibus quis immorat. vnde dn̄s p yſa. dicit yſa. i. Auferte malum cogitationū veſtrarꝫ ab oculis meis. male enim cogitacōes plerūqꝫ ad malefaciendum indu-cunt. Mich. ij. ve qui cogitatis inutile. Et ſubdit. Et operamini malum in cubilib9 veſtris. Inť ce-teras autem cogitacōnes malas magis inclinant ad peccandū cogitacōnes de delectabilib9 carnis Cuiꝰ racō et ſm pħorꝫ doctrinā aſſignari duplex poteſt. vna quidem quia cum talis delectacō ſit ho-mini ꝯnaturalis et a iuuentute cōiuncta: facile in ipſam appetitus fertur cum eam cogitacō ꝓponit.

vnde phus·ij·eth·dicit·q delectaconem diiudica-
re non possumus de facili quin accipiamus eam·
Secunda raco est vt idem dicit·iij·ethicoꝝ·De-
lectabilia magis sunt in particulari volnntaria
q in vniuersali·manifestū est autem q per morā
cogitaconis ad particularia queqȝ descendimus·
vnde per cogitaconem diuturnam maxime libido
prouocatur· Et ꝓpter hoc apostolus ·i·coꝝ·iij·di-
cit·fugite fornicaconem quia vt glosa dicit et au-
gustinus ibidem cum alijs vicijs potest expectari
conflictus.sed hanc fugite ne appropinquet·quia
non aliter nec meli9 potest vinci. Contra igit huj9
incotinentie impedimentum multiplex remedium
inuenit·Quoꝝ pmum est vt mens circa diuinoꝝ
contemplaconem et oraconem occupetur·Ephe·v·
nolite inebriari vino in quo est luxuria·sed imple-
amini spiritu sancto loquentes vobismetipsis in
psalmis et ympnis et canticis spūalib9 qd ad cō-
tēplacoēȝ ptinē videt· canētes et psallentes in cor-
dib9 vrīs dño qd ad oracoem ptinere videt·Hinc
dñs p ysa·48·laude mea infrenabo te ne intereas.
Est eni qddā frenū aiam ab interitu retrahens:
laus diuina. Scdm remediū ē studiū scpturaꝝ·
fm illd Jeronimi ad rusticū mōchū·ama scptuaꝝ
studia et carnis vitia nō amab·vñ ap9 cū dixissȝ
thymotheo·i·thy·iiij· Exemplum esto fidelium

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

in verbo in conuerſacione in caritate in fide in caſtitate· mox ſubdit dum venio attende lectioni· Tercium remedium quibuſcunque cogitacionibus bonis animum occupare· vnde criſoſtomus ſuper math. dicit quod abſciſio membri non ita opprimit temptacionem et tranquillitatem facit vt cogitacionis frenum. vnde apoſtolus ephe· iiij. De cetero fratres quecunque ſunt vera· quecunque pudica· quecunque caſta· quecunque ſancta· quecunque amabilia· quecunque bone fame· ſi qua virtus· ſi qua laus diſcipline hec cogitate· Quartum remedium eſt vt homo ab otio deſiſtens etiam incorporalibus laboribus ſeipſum exerceat· Eccle· xxxiij· dicit. multam malitiam docuit otioſitas. Et ſpecialiter otium eſt viciorum carnalium incentiuum· Ezech· xvi· hec fuit iniquitas zodome ſororis tue· ſuperbia· ſaturitas panis et habundantia et otium. Ideo Jeronimus ad ruſticum monachum ſcribens dicit· fac aliquid operis vt ſemper dyabolus inueniat te occupatum. Quintum remedium eſt adhibere etiam contra carnis concupiſcentiam aliquas animi tribulaciones· vnde Jeronimus in eadem epiſtola recitat et in vitas patrum habetur· quod in quodam cenobio quidam adoleſcens per nullam operis magnitudinem flammam poterat carnis extinguere. et eum periclitantem pater monaſterij hac arte ſanauit· Imperauit enim cuidam viro graui ut cum iniurijs et conuicijs inſectaretur hominem et poſt irrigatam iniuriam prius veniret ad querimoniam. vocati teſtes pro eo loquebantur qui iniuriam fecit· ſolus pater

monaſterij defenſionē ſuā apponebat· ne forte ha-
bundanti triſticia frater abſorberet· Ita ānꝰ eſt
deductus quo expleto adoleſcens interrogatus ſup
cogitacōibꝰ priſtinis· rn̄dit ipſe· viuere michi non
licet· et fornicari libet· Ex pte autē exterioꝝ reꝝ
ꝓpoſitū cōtinentie impedit per aſpectū et frequē-
tia colloquia mulieꝝ et eaꝝ conſortia· vnde eccle·
ix· ꝓpt ſpēm mulierū multi perierūt· ⁊ ex hoc ꝯcu-
piſcentia eiꝰ quaſi ignis exardeſcit· Ideo ꝯtra hoc
eſt remediū adhibendū qd ibidē dicit· ne reſpicias
mulierē multiuolā ne forte incidas in laqueos illiꝰ·
cū ſaltatrice ne aſſiduꝰ ſis· ne forte pereas in efficaci-
tia illiꝰ· virginē ne aſpicias ne forte ſcandalizeris
in decore illius· Et eccle· xlij· omni homī noli intē-
dere in ſpecie et in medio mulierū noli cōmorari·
de veſtimentis enim procedit tinea et a muliere
iniquitas viri· Jeronimꝰ· monachꝰ ſciens imbe-
cillitatē ſuā et vas fragile qd portat timet offende-
re ne impingat et corruat atqꝫ frangat· vnde et
mulieꝝ et maxime adoleſcentulaꝝ vitet aſpectū
ne eum capiat oculus meretricis· ne forma pul-
cherrima ad illicitos ducat amplexus· Ex quo
patet ꝙ ſicut abbas moyſes dicit in collationi-
bus patrum pro puritate cordis ſeruanda: ieiu-
nioꝝ medias vigilias labores corporis· nuditatem
ceteraſqꝫ virtutes debere ſuſcipere nouerimus·

vt ſcꝫ ab vniu̾ſis paſſionib⁹ noxijs illeſū pſeruare
cor nr̄m et cōſeruare poſſim⁹ et ad ꝑfectionē cari-
tatis hijs gradib⁹ innitēdo aſcendere. Ob hoc ergo
in religionib⁹ ſūt hm̄oi opera inſtituta nō quia in
ipis pncipalit̄ cōſiſtat ꝑfectio ſed quia hijs q̄ſi q̄buſ-
dā inſtrumētis ad ꝑfectionē ꝑuenit̄. vn̄ ibidē ſub-
dit̄. Igit̄ ieiunia. vigilie. meditacō ſcⁱpturaꝝ. nu-
ditas ac ꝑuacō omniū facultatū nō ꝑfectio ſed per-
fectionis inſtrumenta ſūt. quia in ipis nō ꝯſiſtit diſ-
cipline finis. ſed ꝑ illa ꝑuenit̄ ad finē. Si aūt q̄s
obiciat quod abſqꝫ ieiunio vigilijs et hm̄oi exercicijs
p̄t homo ꝑfectionē acq̄rere cū de dn̄o dicat̄. math.
xi. venit filius hoīs mādu cās et bibēs ſuiqꝫ diſcipuli
non ieiunarent queadmodū diſcipuli iohānis et
phariſei. Ad hoc rn̄det̄ in gloſa. quod iohēs vinū et ſi-
cerā nō bibit. quia abſtinētia indigꝫ cui nulla ē pote-
tia nature. de⁹ aūt q̄ pc̄ta p̄t ꝯdonare cur a pc̄ori-
b⁹ mādu cātib⁹ declinaret quos ieiunātib⁹ poterat
facere forciores. Diſcipuli aūt xp̄i nō habebāt op⁹
ieiunio quia p̄ſentia ſponſi illis fortitudinem dabat
maiorē q̄ diſcipuli iohis ꝑ ieiuniū haberēt. vnde
dn̄s ibidē dicit. veniēt dies qn̄ auferet̄ ab eis ſpon-
ſus et tūc ieiunabūt. Qd exponēs criſo⁹ dicit ieiu-
niū triſte ē nō naturalit̄ ſꝫ q̄ ſūt imbecillis diſpōis.
hijs em̄ q̄ ſapiam ꝯtēplari deſiderāt ē delectabile quia
ergo diſcipuli imbecilles erāt nō erat tp̄s triſticiā

Da

inducēdi quoqꝫ firmarent. ꝑ qđ mrat ꝙ nō gñale erat ꝙ tūc fiebat ſed diſpenſacōe quadā. Qꝛ aūt hmoi exercitia expediāt ad vitanda peccata et ad ꝑfectionē conſequendā. aplūs expreſſe dicit. ij. coꝛ. vi. nemini dātes vllā offenſionē vt nō vituperet miniſteriū nr̄m ſed in omib⁹ exhibeam⁹ nos ſicut dei miſtros in multa paciā ⁊c̄ et addit in caſtitate.

Caplm̄. ii. de tertia ꝑfectionis via que eſt ꝑ abrenūtiacōnem ꝓprie voluntatis.

NOn ſolū neceſſariū eſt ad ꝑfectionē caritati ſꝫ qñdā ꝙ hō exteriora abiciat ſꝫ etiā q̄dāmō ſeipm̄ derelinquat. Dicit em̄ dyo. iiij. de di. no. ꝙ diuin⁹ amoꝛ eſt extaſim faciēs. i. hoiem extra ſeipm̄ ponēs nō ſinēs hoiem ſui ipi⁹ eē: ſꝫ hui⁹ qđ amat. Cui⁹ rei exēplū in ſeipō mrāuit. aplūs dicēs gal. ij. viuo ego iā nō ego ſꝫ viuit in me xp̄s q̄ſi ſuā vitā nō ſuā exiſtimās ſꝫ xp̄i: qꝛ qđ ꝓpriū ſibi erat cōtēpnens. tot⁹ xp̄o inhēbat hoc etiā dicit de q̄buſdā eē ꝯpletū cū dicit. col. iij. mortui em̄ eſtis et vita vrā abſcondita eſt cū xp̄o in deo. Ideo exhoꝛtat etiā alios ut ad hoc ꝑueniāt cū dicit. ij. coꝛ. v. pro oib⁹ moꝛtu⁹ eſt xp̄s ⁊c̄. Ideo vt habet luce. xiiij. poſtq̄ dixerat. Si q̄s venit ad me et nō odit prēm et mrēm ⁊c̄ tāq̄ ad mai⁹ hoꝛtans ſubdit. adhuc aūt et aīam ſuā: nō p̄t me⁹ eē diſcipul⁹. hoc idem docet math. xvi. dicēs. Si q̄s vult poſt me venire

abne. ⁊c̄ Huiꝰ aūt ſalubris abnegacōis et caritati
odij obſuantia. ꝑtī quidē nc̄cāria ē ad ſalutē ⁊ oi=
bꝰ qui ſaluant̄ ꝯūis. ꝑtī aūt ad pfcōis ꝑtinet ꝯple=
mētū. vt em̄ ex ſupp̄o ſita dyoniſij auctoritate ap=
paret de racōe diuini amoris eſt vt amans nō ſui
ip̄iꝰ remaneat ſʒ amati. Scd̄m ergo diuini amoīs
gradū neceſſe ē odiū et abnegacōez p̄dictā diſtigui
Eſt aūt nc̄cāriū ad ſalutē vt homo ſic deū diligat
vt in eo finē ſue dilectioīs ponat nichilqʒ admit=
tat qd̄ contrariū diuine dilectioni exiſtat. Ideo cō=
ſequent̄ et odiū et abnegacō ſui ip̄iꝰ ē de nc̄citate
ſalutis. cū ſcḋm gḡ omelia. vi. vitamꝰ ꝑ nouitatē qd̄
ꝑ vetuſtatē fuimꝰ. ⁊ ad hoc nitimur ad qd̄ per no=
uitatē vocam̄. et ſic nos ip̄os relinq̄mꝰ et abne=
gamꝰ. Et vt in alia omelia dicit aīaʒ nr̄aʒ odimꝰ
cū eiꝰ carnalibꝰ deſiderijs nō acquieſcimꝰ. cū eiꝰ
appetitū frangimꝰ et eiꝰ voluptatibꝰ reluctamur.
Ad ꝑfectionē vero ꝑtinet vt hō ꝓpt̄ intencōez di=
uini amoris etiā ea abiciat q̄bꝰ licite vti poſſet vt
liberiꝰ deo vacet. Scd̄m hūc ergo modū etiā ꝯn̄s
eſt vt et odiū et abnegacō ſui ip̄iꝰ ad ꝑfcōez ꝑti=
neat. vn̄ ex mō loquēdi appa͛et hec a dn̄o ꝓpoſita
ꝙ ad ꝑfectionē ꝑtineat. vt em̄ dicit math. xix. Si
vis ꝑfectus eſſe vade ⁊c̄. nō nc̄citatē imponēs ſed
voluntati relinquens ita dicit. Si quis vult poſt
me venire ⁊c̄ qd̄ criſoſ͛ exponēs dicit nō coactiuū

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

facit ſermonē· nō em̄ dicit ſi volueritis oportꝫ vos hoc pati. Simil' cū dixiſſet ſi quis venit ad me et nō odit prēꝫ et mrēꝫ ⁊c̄ mox ſubdit· q̄s em̄ ex vob' vo- lēs edifi. ⁊c̄ Qd' exponit gg̃· in omē· d· qꝫ ſublimia p̄cepta data ſūt· ꝓtin9 ꝯpacō edificande ſublimita- tis adiūgit̄ et poſt dicit· Iſtos ſūptus diues habē nō potuit qui cū p̄cepta relinquēdi omnia audiſſꝫ triſtis abceſſit· Ex quo pꝫ hoc ad pfectionis ꝯſiliū ſm aliquē modū ptinē. hoc ꝯſiliū pfectiſſie marti- res impleuerūt· de quib9 aug9 in ſmone de mar- tirib9 dicit q nulli tm̄ impendunt q̄tū qui ſeip̄os impendūt· Martires ergo ſūt qui vitā pn̄tē ꝓpt̄ xp̄m quod āmō odio habuerūt abnegāres ſeip̄os qꝫ ut criſo9 ſup math· dicit q̄ negat amicū vel frēꝫ vel famulū vel quēcumqꝫ· et ſi flagellatū viderit et quecūqꝫ pacientē nō aſſiſtit nec adiuuat. Ita vult nos corpi nr̄o nō ignoſcē ut et ſi flagellauerit vel qdcūqꝫ aliud fecerit corpi nr̄o nō parcam9. Et ne eſtimes q vſqꝫ ad verba tm̄ et ꝯtuēlias oportꝫ ab- negaē ſeip̄ꝫ oſtēdit· q oportꝫ abnegaē ſeip̄m vſqꝫ ad mortē et turpiſſimā crucis ſcꝫ vn̄ ſequit̄ tollat crucē ſuā· hoc aūt pfectiſſimū iō diximus qꝫ marti- res ꝓpt̄ deū ill' ꝯtempnūt ſcꝫ ꝓpriā vitā ꝓpt̄ quā omia tpalia q̄runt̄ et ei9 ꝯſuacō etiā cū oīm alioꝝ amiſſione cib9 aliis p̄fert̄ · plus em̄ hō vult ⁊ di- uitias pdere et aicos adhuc aūt corpis infirmitati

ſuccūbere et in ꝑuitutē redigi:q̄ꝫ vita ꝑuati.vnde
hoc beneficiū victis a victorib⁹ ꝑſtat·ut vite pce=
tes ꝯſeruēt ſeruituti ſubiectos.vñ ſathan ad deum
dixit vt legit Job·ij.pellē ꝓ pelle ⁊ oīa q̄ hꝫ hō da=
bit ꝓ aīa ſua·i·ꝓ corporali vita ſuanda·Jnt alia
vero quāto aliq̄d naturalit magis amat tāto pfe=
ctius ꝯtēpnit ꝓpt xp̄m·nichil ē aūt hoi amabili⁹
libtati ꝓprie volūtatis.p hāc em̄ hō ē et alioꝝ dn̄s
et p eā alijs vti vel frui p̄t.p hanc etiā ſuis actib⁹
dn̄at·vnde ſicut homo dimittens diuitias et per=
ſonas ꝯiūctas eas abnegat ita p ꝓprie voluntatis
arbitriū p qd̕ ip̄e ſui dn̄s ē ſeip̄m abnegaē inueit.
Nichilqꝫ eſt qꝫ homo naturali affectu magis refu=
giat q̄ꝫ ſeruitutē·vnde et nichil poſſet homo ꝓ alio
amplꝰ impendē poſt hoc qꝫ ſeip̄m in mortē pro eo
tradere vellet q̄ꝫ qꝫ ſe ei⁹ ſuituti ſubiugaret.thob.
xi Thobias iunior dixit ad angelū·ſi meip̄m tra=
dā tibi ſuū nō ero ꝯdign⁹ ꝓuidētie tue.hui⁹ aūt
volūtatis libtatē aliq̄ ſibi ptim adimūt ꝓpter deū
dū q̄dcūqꝫ votū particulare emittūt de quocūqꝫ fa=
ciendo vel nō faciendo·per votū em̄ ncīitatas q̄dā
vouenti imponit:vt id de cetero non liceat qd̕ pri=
us licebat ſed q̄dā neceſſitate ꝯſtringit ad reddēdū
qd̕ vouit·p̄s Reddā tibi vota mea q̄ diſtix.la·mea
Et eccle·vi·Si quid vouiſti deo ne moreris red=
dere diſplicet enim ei infidelis et ſtulta promiſſio·

Aliqui vero libertati voluntatis totalit̃ abrenũciãt ſe ꝓpter deũ alijs ſubicientes ꝑ obedientie votum Cui⁹ obedientie exemplũ p̃cipuũ habem⁹ in xp̃o. de quo.ro.v. Dicit per inobedientiã vni⁹ homis peccatores ꝯſtituti ſunt multi. Ita per vni⁹ hois obedientiam iuſti ꝯſtituunt̃ multi. Quã et ampli⁹ manifeſtauit.phil̃.ij.d.humiliauit ſemetipm̃ factus obediẽs vſqz ad mortẽ.hec aũt obedientia in abrenũtiacõne ꝓprie volũtatis ꝯſiſtit. vñ dicit ipe math.xxvi.pat̃ mi ſi poſſibile ẽ trãſfer a me calicẽ iſtũ.verũtñ nõ ſic ego volo ſed ſic tu. Et Jo.vi.dicit deſcendi de celo nõ ut faciã voluntatẽ meã ſʒ ei⁹ q̃ miſit me. In quo nobis dedit exemplũ ut ſic ipe volũtatẽ ſuã huãnã abnegabat ſupponendo eam diuine: ita et nos nr̃am deo totalit̃ ſupponam⁹ et hoib⁹ q̃ nob̃ p̃ponunt̃ tãq̃ dei miſtri.heb.vl.obedite p̃poſitis vr̃is et ſubiacete eis.

Capitulũ.12. q̃ tres p̃dcẽ ꝑfectionis vie ꝓprie ad ſtatũ religionis ꝑtinent.

Ecundũ autẽ t̃plicẽ viã ꝑfectiõis aſſignatã in religioib⁹ t̃plex ꝯẽ votũ inuenit̃.ſcʒ votũ pauꝑtatis.ꝯtinẽtie.et obie vſqz ad mortẽ. Per votũ pauꝑtatis p̃mã ꝑfectionis viam religioſi aſſumũt omni ꝓprietati abrenũciantes. Per votũ aũt ꝯtinẽtie aggrediunt̃ ſcdaʒ mr̃imoĩo ꝑpetuo abrenũciãtes. Per votũ aũt obie manifeſte tertiã viã

aſſumunt voluntatem ꝓpriam abnegando· Hoc
etiam triplex votum: religioni cõgrue adaptatur·
Nam ut aug⁹ dicit· x· de ci· dei· religio nõ quēlibet
ſꝫ dei cultū ſignificaẽ videt᷑· Et tuli⁹ in rethoica ſua
dicit ꝙ religio ē que cuidã ſuꝑiori nature quã di=
uinã vocãt cultū cerimoniãqꝫ offert· Cultus aūt
ſoli deo debit⁹ in ſacrificijs ⁊ oblacōe oñdit᷑· offert
aūt deo ſacͥfitiū de exterioꝛib⁹ reb⁹ qñ aliqͣd ꝓpt̃ deū
latgit᷑ ſm illd̾ heb᷑· vl· bñficiētie aūt ⁊ ꝯionis no=
lite obliuiſci talib⁹ enī hoſtijs ꝓmeret᷑ de⁹· offert
etiã deo ſacrifitiū de ꝓprio coꝛꝑe dū ſcꝫ qui xp̃i ſunt
carnē ſuã crucifixerūt cū vicijs ⁊ ꝯcupiſcēcijs· vñ
ait aplūs ro· xij· exhibeatis coꝛꝑa vrã hoſtiã viuã
ſcãꝫ deo placentē· Eſt etiã ſacrifitiū tãu deo accep=
tiſſimū qñ aliqͣs ſpm̃ ſuū offert deo ſm illd̾ p̃s· ſa=
crifitiū deo ſpūs ꝯt· Sꝫ ſciēdū ꝙ ſic gͦgͦ· ſuꝑ ezech
dicit· hoc int̃ ſacrifitiū ⁊ holocauſtū diſtat· ꝙ om̄e
holocauſtū ſacrifitiū ē ⁊ nõ oē ſacͥfitiū holocauſtū·
In ſacrifitio enim pars pecudū in holocauſto vero
totum pecus offerri conſueuit· Quando ergo ali=
quis aliquid ſuū· deo offert et aliquid non vouet:
ſacrifitiū ē· Cū vero oē qd̾ habet om̄e qd̾ viuit oē
qd̾ ſapit oīpotenti deo vouerit holocauſtū ē· qd̾ qͣdē
iplebit᷑ ꝑ t̃a vota p̃dcã· vñ maīfeſtū ē qͣ hm̄oi vota
deo emittūt q̃ſi ꝓpt̃ dei holocauſti excellētiã ãtho=
nomatice religioſos vocaī· ꝑ ſacrificij aūt oblacōēꝫ

ſm legis mandatū pro peccatis ſatiſfacere oportz vt in leuit· expreſſe iubetur· vnde p̄s cum dixiſſet· que dicitis in cordibus veſtris et in cubilib9 vr̄is ꝯpūgimini· mox de ſacrifitio ſubdens dicit· Sacrificate ſacrifitium iuſtitie. id eſt opera facite iuſta· poſt lamentū penitentie ſm gloſam· Sicut ergo holocauſtū eſt ꝑfectū ſacrifitiū ita per vota p̄miſſa ꝑfecte homo ſatiſfacit deo cui etiā de exterioribus reb9 et de ꝓprio corpe et de ꝓprio ſpiritu holocauſtū offert· Ex q̊ ptz ꝙ religioīs ſtat9 nō ſolū ꝑfectioēz caritatis ẜ etiam ꝑfectionē penitentie ꝯtinet intm̄: ꝙ nulla ſunt peccata tam grauia pro quib9 homi non poſſet imponi pro ſatiſfactione religionis aſſumpcō: ꝙ religionis ſtatus omnē ſatiſfactionem tn̄ſcendit· vnde vt habet̄· xxxiij· q· ij· ca· admonet Aſtulfo q̄ vxorē occiderat conſulit̄ ut monaſteriū ingrediat̄ q̄ſi meli9 et leuius· alioqn̄ ei duriſſimā penitētiā iniūgēt· Int̄ aūt ea q̄ ad religioīs ſtatū dixim9 ꝑtinē p̄cipuū ē obediētie votū. qd multiplr̄ apparet· Primo q̄dē ꝙ per obiē votū hō deo ꝓpriā volūtatē offert. ꝑ votū aūt ꝯtinētie offert ei ſacrificiū de corpe ꝓprio· ꝑ votū aūt pauptatis de exteriorib9 reb9· ſic ergo int̄ hoīs bona corp9 p̄fert exteriorib9 reb9 et anima corpi· ita votū ꝯtinētie voto pauptatis p̄fert· votū aūt obiē vtqz· Scd̄o patet hoc ꝙ ꝑ ꝓpriā volūtatē hō et exteriorib9 reb9 vtit̄

et ꝓprio corpe. Si ergo q̃ ꝓpriã volũtatẽ dat totũ dediſſe videt̃. vtibꝰ igit̃ eſt obediẽtie votũ ꝗ̃ ꝯtinẽ-tie et paupꝑtatis et q̊dãmõ includit vtrũqʒ. hinc eſt ꝗ̃ ſamuel obediẽtiã oĩbꝰ ſacrificijs ꝑfert dicens. i. re. xv. melior eſt obedientia ꝗ̃ victime.

Caplm̃. iʒ. Ponunt̃ errores in ꝯtrariũ cũ eoꝝ reprobacõnibꝰ.

Humane aũt pfcõis dyabolꝰ inuidẽs diũſos vaniloq̊s et ſedicõnis mgr̃os ſuſcitauit qui ꝑdictas pfcõis vias impugnarẽt. pmã ergo pfe-ctionis viam vigilãcius impugnauit. cõtra quẽ Jeroꝰ loquẽs dicit. Qr aũt aſſerit eos meliꝰ facere q̃ vtũt̃ rebꝰ ſuis ⁊ paulatĩ fructꝰ poſſeſſionũ pau-peribꝰ diuidũt nõ ab eo ſ; a deo r̃ndet̃. Si vis pfe-ctꝰ eẽ ⁊c̃. Ad eũ loquit̃ q̃ vult eẽ pfectꝰ q̃ cũ aplis prẽz: nauiculã: et rethe dimittit. Iſte quẽ tu lau-das ſcd's ẽ à tercꝰ g̃dꝰ quẽ et nos recipimꝰ dũmõ ſciamꝰ p̊ma ſcdis ⁊ t̃cijs ꝑferẽda. ideo ad excludẽ-dũ hũc errorẽ dr̃ in li° de eccle. dog̃tibꝰ bonũ ẽ facul-tates cũ diſpẽſacõe paupibꝰ erogare. melig eſt pro intencõe ſequẽdi dñm ĩſil' dare et abſolutũ ſolli-citudĩe egẽ cũ xp̃o. Scdaʒ pfcõis viã impugnauit Iouini anꝰ mr̃imoniũ ũginitati adequãs. Cuiꝰ er-rorẽ Jeroꝰ euidẽtiſſie ꝯfutat in li° quẽ ꝯtra eũ ſcp̃-ſit. de q̊ etiã errore augꝰ li° c̃tra. ſic dicit. Iouiani hẽſis ſacꝝ ṽginũ vultũ adequãs pudicitie ꝯiuga

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

tantū inualuit in vrbe roma ut nōnullas etiam
ſanctimoniales de quaꝝ pudicitia ſuſpitio nulla
pceſſerat deieciſſe in nuptias diceret. Huic mōſtro
ſancta eccleſia ꝑ omnia fideliſſime et fortiſſime re-
ſtitit. vnde in libro de eccle. dogmatibꝫ. Sacrate
deo virginitati nuptias coeq̄ri ac pro amore caſti-
gandi corꝑis abſtinentibꝫ a vino aut carnibꝰ nil
racōne meriti accreſcere nō eſt xp̄iani ſed Jouini-
ani. Hijs aūt antiquis inſidijs dyabolꝰ nō ꝯtētus
nr̄is tꝑibꝰ quoſdā dicit̄ incitaſſe votū obediencie
ac alia vota ꝯir impugnantes dicendo laudabiliꝰ
eſſe bona virtutum facere ſine votis vel obediencia
q̄ꝫ ſi adhuc facienda ꝑ votū vel obedienciā hō ꝯſtrī-
gat̄. quoꝝ aliqui dicunt̄ intantā veſaniā ꝓſilire q̄
aſſerūt votū quo aliquis de religione intrāda ob-
ligat̄ poſſe obmitti abſq̄ꝫ demerito ſalutis. hūc aūt
errorem quibuſdā vanis et friuolis racōnibꝰ ꝯfir-
mare dicunt̄. Dicūt em̄ q̄ tanto aliq̄d laudabiliꝰ
eſt et magis meritoriū q̄ꝫto eſt magis voluntariū.
laudabiliꝰ igit̄ et magis meritoriū eſſe videt̄ q̄
aliq̄s opera virtutū exerceat ꝓprio arbitrio abſq̄ꝫ
neceſſitate voti vel obediencie q̄ꝫ q̄ ex voto vel obe-
diencia facere ꝯpellat̄. Dicunt̄ etiā ad hoc inducē
qd̓ proſper dicis in libro ſcd̓o de vita ꝯtemplatiua.
ſic inq̄t. Abſtinere vel ieiunare debemꝰ ut nō nos
neceſſitate ieiunādi ſubdamꝰ ne non iā deuoti ſed

inuiti rē voluntariā faciam⁹·poſſent etiā inducere hoc qđ aplūs dicit·ij·coꝝ·ix· vnuſq̄ſqꝫ prout deſti-nauit in corde ſuo nō ex triſticia aū nēcitate·hylarē eñ datorē diligit de9·oportꝫ igiť maiſiſte oſtendē hoc falſū eē qđ dicūt et coꝝ friuolas racōes elidē·

D oſtendendum aūt h⁹ erroris falſitatē p̄mo aſſumendum eſt qđ in pſal·dr̄ vouete et reddite dño deo·hic oñdit glō ꝙ aliq̄ ſūt ꝯia vota dei ſcꝫ ſñ q̄b⁹ nō ē ſal9 ut vouē fidē in bapō ⁊ hmōi q̄ etiā ſi nō ꝓmittim⁹ ſoluē debem9 et de hys p̄cipiť omib⁹ vouere et reddē·Alia ſūt vota ſinguloꝝ ꝓpria ut caſtitas v̄ginal' et hmōi·Ad hec aūt vouēda nos inducit·nō p̄cipit ut voueam⁹·ſꝫ ut vota reddam⁹ vouē eñ volūtati ꝯſuliť·ſꝫ poſt voti emiſſionē red-dicō exigiť·votū ergo q̄ddā eſt in conſilio q̄ddā in p̄cepto·Ex vtroqꝫ aūt ꝯcludiť ex nēcitate ꝙ meli⁹ ē aliqđ bonū facere ex voto q̄ꝫ ſñ voto·maiſeſtū eſt eñ ꝙ ad ea q̄ ſūt de nēcitate ſalutis oēs teneņť ex dei p̄cepto.nec ē fas eſtiāre aliqđ dei p̄ceptū inua-cuū dare·finis aūt cun⁹libꝫ p̄cepti ē caritas ut di-cit aplūs·i·thi·i·Fruſtra igiť dať aliqđ p̄ceptū de aliq̄ faciēdo ł nō faciēdo ſi nō mag̃ ptinēt ad cai-tatē id facē q̄ꝫ nō facere·dať aūt p̄ceptū nō ſolū de credēdo ł de nō furādo ſꝫ ut hec etiā voueam⁹·Cre-dere igiť ex voto vel abſtinere a furto ex voto ⁊c̄· hmōi mag̃ ad caritatē ptinēt q̄ꝫ ſi ſñ voto fiāt·Q̄ꝫ

aũt magis ad caritatē ptinet magis eſt laudabi-
le et meritoriũ ergo magis laudabile ⁊ meritoriũ
ē facē aliq̃d ex voto q̃ſine voto. Rurſus nõ ſolum
ꝯſiliũ dat̃ de v̓ginitate vel caſtitate ſuanda. ſ3 etiã
de vouẽdo vt3 in gloſa p̄us inducta. ſed ꝯſiliũ nõ
dat̃ niſi de meliori bono vt dictũ ē. meli9 eſt ergo
v̓ginitatē ſuare cũ voto q̃ ſine voto ⁊ ſilr̃ in alijs.
Itē int̃ alia bona opa marie obſuacõ v̓ginitatis
ꝯmẽdari ſolet ad quã dñs inuitat dicẽs math. ix.
q̃ p̄t capere capiat. Sed ip̄a virgitas ꝯmẽdabilis
ex voto reddit̃. Dicit em̃ aug9 de virgitate Neq3
virginitas q2 virgitas ē ſ3 q2 deo dicata ē honora-
bit̃. q̃ vouet et ſuat ꝯtinentia pietatis. Et infra.
nec nos in virgib9 p̄dicam9 q2 v̓gines ſũt ſ3 q2 deo
dicate pia ꝯtinẽtia vixerũt. multo ergo mag̃ aliq̃
bona laudabilia reddũt̃ ex eo q2 p votũ deo dicant̃
Itē q̓lib3 bonũ factũ cũ enũacõe alteri9 boni me-
li9 ē. nulli aũt dubiũ eẽ p̄t q̃n ip̄a ꝓmiſſio boni ſit
aliq̓d bonũ. nã et q̇ hoi aliq̓d ꝓmittit aliq̓d bonũ
videt̃ iã impendẽ. vñ et q̃b9 aliq̃d ꝓmittit̃ grãs
agũt. votũ aũt ē q̄dã ꝓmiſſio deo fcã vt3 p illd̓ q̓d
dr̃ eccle. v. ſi q̃d vouiſti deo ne moreris reddẽ. diſ-
plicet em̃ ei infidel̃ ⁊ ſtulta ꝓmiſſio. meli9 eſt igit̃
aliq̃d facere et vouere q̃ facẽ ſimplicit̃ ſine voto.
Adhuc quanto aliquis plus dat alteri tanto ma-
gis ab eo meret̃. qui aũt facit aliq̃d ſine voto dat

ei ſolū qđ facit ꝓpt̄ ipi⁹ amorem qui aūt non ſolū facit ſed etiā vouet nō ſolū dat illđ qđ facit ꝫ etiā potentiā qua facit. facit eni̅ ſe nō poſſe q̄ri faciat qđ ꝑus nō facere licite poterat. mag̃ igit̄ meret̄ apud deū q̄ ex voto aliq̄d facit q̄ꝫ qui idē facit ſine voto. Amplꝰ ad laudē boni opꝫis ꝑtinet q̄ꝫ voluntas firmet̄ in bono ſicut ad grauacōem culpe ꝑtinet q̄ꝫ voluntas obſtinata eſt in malo. manifeſtū ē aūt q̄ꝫ qui aliquid vouit voluntatē ſuā firmat ad illđ qđ vouet et ſic cū implet qđ vouerat. opus bonū ex voluntate firmata ꝓcedit. Sicut igit̄ ad aggrauacōem culpe ꝑtinet q̄ꝫ ex ꝓpoſito firmato aliquis malū operet̄. Hoc eni̅ eſt ex malitia peccare. Ita ad augmentū meriti ꝑtinet q̄ꝫ aliq̄s op⁹ bonū opet̄ ex voto. Itē q̄nto aliq̄s act⁹ ab excellencōri virtute ꝓgredit̄ tanto laudabilior eſt cū tota laus opis ex virtute ſit. Contingit aūt q̄nq̄ꝫ actū inferioris virtutis a ſuperiori virtute imperari. puta cū aliquis actū iuſtitie ex caritate facit. multo igit̄ meli⁹ eſt opus inferioris virtutis facere ex impeio ſuperioris virtutis ſicut meli⁹ ē opus iuſtitie ſi ex caritate ꝓcedit. manifeſtū ē aūt q̄ꝫ ꝑticularia bona opa que facim⁹ ꝑtinēt ad aliquas inferiores virtutes. puta ieiunare ad abſtinētiā. ꝯtinē ad caſtitatē. et ſic de aliꝭs. vouere aūt ꝓprie ē latē act⁹ quē nulli dubiū eſſe debet potiorem vel abſtinentia vel

caſtitate·vel quacūqȝ hm̄oi virtute·mai9 eſt enim
colere deū ꝙ ꝙ recte ſe habere erga ꝓximū aut ſe
ipm̄· Opus igit̄ aut abſtinētie aut caſtitatis vel
cuiuſcūqȝ taliū virtutū q̄ ſūt infra latriā laudabi-
li9 eſt ſi ex voto fiat· Huic etiā ſuffragat̄ piū ec-
cleſie ſtudiū que hoies ad vouendū inuitat et vo-
uētib9 ire in ſubſidiū terre ſcē vel alius in defenſi-
onē ſancte eccleſie indulgētias et ꝑuilegia largit̄·
nō aūt incitaret ad vouendū ſi melius eſſet opera
bona facere ſine voto· hoc etiā eēt ꝯtra exhortacōez
apli di·i·coꝝ·xiij· Emulamini cariſmata meliora·
vñ ſi melio eēt bona opa facē ſine voto nō inuita-
ret ad vouendū ſed pocius a vouendo retraheret
ꝓhibendo vel diſſuadēdo· Siilr̄ aūt cū eccleſie inte-
cō ſit homines fideles ad meliorē ſtatū reducere
omēs a votis factis abſoluēt vt ſic eoꝝ bona opera
laudabiliora exiſterēt. ptȝ igit̄ hm̄oi opinionē re-
pugnare ei qđ ꝯir eccleſia tenet et ſentit· vnde eſt
tāꝙ heretica reprobanda· Ad ea que obiciunt
facile eſt multiplicit̄ reſpōdere· Primo eīn ꝙ dicit
ꝙ opus bonū ex voto factū ē min9 volūtariū non
ē vlr̄ in oib9 veꝝ· multi eīn ſunt qui ea q̄ vouerūt
tam prompta volūtate faciūt ut ſi etiā nō vouiſſēt
nō ſolū facerēt ſed adhuc vouerēt· Scđo dato
ꝙ aliqđ opus bonū qđ aliq̄s ex voto vel obedien-
tia facit ſimplr̄ conſideratū ſit ei non voluntariū·

ſed tñ ſolum hoc facit ex nccitate voti vel obie quã
nõ vult p̃terire adhuc· dum hoc facit laudabilius
opat̃ et magis meritorie q̃ȝ ſi ꝓmpta volũtate hoc
idẽ faceret ſine voto. et ſi nõ habeat volũtatẽ ꝓmp-
tã illud faciendi· puta ieiunãdi habet tñ volũ tatẽ
ꝓmptã votũ implendi qđ eſt multo laudabiꝰ et
mag̃ meritoriũ q̃ȝ ieiunare· vñ plꝰ meret̃ q̃ȝ ille q̃
ſua volũtate ieiunat. tãtoq; volũtas votũ implẽdi
aut obediẽdi ꝓmptior indicat̃· q̃nto illđ qđ q̃s fe-
cerit ꝓpt̃ obedientiã ł votũ mag̃ in ſe ↄſideratũ vo-
lũtati repũgnat· vñ Jeroꝰ ad ruſticũ monachum
dicit· ꝑ hec oĩa ad id tẽdit oracõ ut doceã te nõ tuo
arbitrio dimittẽdũ· Et poſt· non facias qđ vis nec
ↄmedas q̃ iuberis facias· habeas q̃ntũ acceperis·
veſtiaris qđ dat̃· opis tui pẽſã ꝑſoluas. ſubiciaris
cui nõ vis· laſſus ad ſtratũ venias· ãbulãſq; dormi-
tes· et nedũ expleto ſopno. ſurgẽ ↄpellaris· Ex quo
ptȝ q̃ȝ ad meritũ boni opis ꝑtinet ut aliq̃s ea que
ꝓpt̃ ſeipm̃ nõ vellet ꝓpt̃ deũ faciat. ꝗ paciat̃. q2 tã-
to iuenit̃ volũtas ꝓmpcõr diuini amoris q̃ntomag̃
ea q̃ ꝓpt̃ ipm̃ facimꝰ ł patimᷣ nrẽ volũtati repug̃t
vñ martires maxie ↄmendant̃· q̃nto plura ſuſti-
nuerũt ꝑ dei amore ↄtra huãnã voluntatẽ. vñ· ij·
ma· vi· Eleazarꝰ dũ torq̃ret̃ dixit· diros corporis
ſuſtineo dolores ſm aĩaȝ vero ꝓpt̃ timorẽ tuũ libẽt̃
hec patior. Tercĩo det̃ q̃ȝ etiã aliq̃s nec voluntatẽ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

retineat votū ꝓuādi aut obediēdi· maifeſtū ē ꝙ cū deus iudex ſit cordiū ſi apud deū aliq̄s habꝫ ret̄ q̄ſi votifactor ꝗ obie ꝑuaicatū ſi tn̄ impleat qꝺ vouit vel qꝺ ei ꝑcipit̄ ſolo huāno timore ł pudore nō eſt ei meritoriū apud deum ꝗ non facit volūtate deo placēdi· ſed huāna nc̄itate coactus· nec tn̄ adhuc inutilit̄ vouit ſi ex caritate vouit· Nam plus me⸗ ruit in vouendo ꝙ̄ ali⁹ ſimplicit̄ ieiunando quia ei meritū reſeruat̄ ſi de ꝑuaricacōe cordis peniteat Per hoc etiā ptꝫ rn̄ſio ad auctoritates inductas q̄ loquūt̄ de nc̄itate huāna cū aliq̄s facit qꝺ iurauit ꝗ vouit ex pudore ł tiōre huāno nō āt loquūt̄ de nc̄i tate q̄ ē ex fine dilcōis diuīe· puta cū aliq̄s facit ł patit̄ ea q̄ ali⁹ nollet ut ipleat volūtatē diuīaꝫ· Et hoc ptꝫ ex verb̄ apli· di· nō ex triſtitia ꝗ ex nc̄itate triſtitiā eīn humanā nc̄itas inducit. Nc̄itas aūt dilcōis diuine t̄ſtitiā tollit ꝗ minuit ·ptꝫ ergo hoc etiā ex verb̄ ꝓſperi di· ne nō deuoti ſꝫ inuiti rē faci⸗ as volūtariā· nō eīn nc̄itas q̄ ex diuia dilcōe ꝓce⸗ dit deuocōeꝫ minuit ſꝫ ⁊ ꝙ tal̄ nc̄itas ſit laudabil̄ ⁊ appetēda ptꝫ ꝑ hoc qꝺ dicit aug⁹ in eplā ad ar⸗ ⁊ paulinā ꝗ iā vouiſti· iā te aſtrīxiſti· āđ tibi facē nō licet. ꝑuſꝙ̄ eēs voti re⁹ liberꝫ fuit q̊ eēs inferior. ꝙ̄uis nō ſit ḡtulanda libtas q̄ fit ut nō debeat̄ qꝺ cum lucro reddit̄. Nunc vero ꝗ tenet̄ apud deum ſponſio tua· non te ad magnā iuſtitiā inuito ſꝫ

ad ꝯtinentiā q̄ꝫ alias voueras·ꝫ a magna iniq̄tate
te detẽreo·nō eī̄ talis eris ſi nō feceris qđ vouiſti·
q̄bus manſiſſes ſi nichil tale vouiſſes·minoꝛ eī̄ tunc
eſſes·nō peioꝛ·mō aũt tanto miſerioꝛ qđ abſit ſi fi-
dẽ deo fregeris q̄ꝫto beatioꝛ ſi ꝑſolueris·nec ideo te
vouiſſe peniteat ymmo gaudè iā tibi nō licè qđ cū
tuo detrimento licuiſſet·aggredè itaq̨ȝ intrepid9 et
dcā imple factis·ipe adiuuabit q̄ vota tua expetit·
felix ē nc̄citas q̄ in meliora ꝯpellit·ptȝ etiā ex hys
verbis erroneū q̄ꝫ dicūt q̄ꝫ aliquis non tenetᷣ im-
plere votū de religione intranda·

Ca·ix·de ꝑfcōe dilcōis ꝓximi nc̄caria ad ſalutē·

Hys aūt ꝯſideratis de ꝑfectione caritatis q̄ꝫtū
ptinet ad dilcōez dei·ꝯſiderādū relinquitᷣ de
ꝑfcōe caritatis q̄ꝫtū ad dilcōez ꝓximi·Eſt aūt ꝯſide-
rādū q̄ꝫ multiplex q̄d9 ē circa dilcōez ꝓximi·ſic et
circa dei dilcōez·Eſt eī̄ q̄dā ꝑfcō q̄ reqritᷣ·q̄ꝛ cadit
ſub nc̄citate p̄cepti·ē etiā vlterioꝛ q̄dā ꝑfcō ſupha-
bundās q̄ cadit ſub ꝯſilio·ꝑfcō aūt ꝓximi nc̄caria
ad ſalutē ꝯſiderāda ē ex mō diligēdi q̄ nob p̄ſcribitᷣ
in p̄cepto dẽ ꝓximi dilcōe cū dr̄ dilige ꝓxim tuū ſic
teipm·q̄ꝛ eī̄ de9 ē vlè bonū ſup̄ nos ex̄ns ad ꝑfe-
ctionē dilcōis diuine reqrebatᷣ ut totū coꝛ hois ſm
aliquē mođ ꝯūtreretᷣ in deū ſic ex dcīs ptȝ·iō mod9
diuine dilcōis ꝯuenientᷣ exp̄mitᷣ ꝑ hoc qđ dr̄·dili-
ges dn̄m de·tu·ex to·coꝛ·ac·ꝓxim9 autē nō videtᷣ

vlē bonū ſupͣ nos exn̄s. ſ3 ꝑticulare infra nos ↄſti-
tutū. ideo nō determinat nob̄ mod9 vt aliq̄s diligat
ꝓximū toto corde ſ3 ſicͭ ſeipm̄. Ex hoc aūt modo:
ta circa dilcōez ꝓximi ↄſecunt. pͥmo vt ſit vera di-
lectio. cū em̄ de racōe dilcōis ſiue amoris hoc eē vi-
deat vt aliq̄s bonū velit ei quē amat. maifeſtū eſt
q̄ mot9 amoris ſiu dilcōis in duo tēdit ſc3 in eū cui
q̄s vult bonū ⁊ in bonū qd̄ optat eidem. Et q̄uis
vtrūq3 amai dicat tn̄ ille vē amat cui aliq̄s bonū
optat. Bonū vero qd̄ ās optat alicui q̄ſi ꝑ accñs dr̄
amari ꝑut ex ↄñti ſub actu amoīs cadit. Incōue-
niēs ē em̄ dicē qd̄ illd̄ ꝓprie ac vē amat c9 deſtru-
ctionē ās optat. multa āt boā ſūt q̄ dū in nr̄m ver-
tim9 vſū ↄſumūt ſic vinū dū bibit. ⁊ equ9 dū ex-
ponit pugne. vn̄ maifeſtū ē q̄ cū aliq̄s res in nr̄m
vſū vertē cupi9 nos ip̄os vē ⁊ ꝓprie amam9. res
āt ꝑ accñs ⁊ q̄ſi abuſiue a nob̄ amaī dicūt. mai-
feſtū ē āt q̄ vnuſq̄ſq3 ſic vē ſe amat ut ſibi ip̄i bo-
na optet puta felicitatē v̄tutē ſciā3 et q̄ ad ſuſtēta-
cōez vite req̄rūt. q̄cūq3 vē ās in ſuū vſū aſſuit nō
vē iſta amat ſ3 maḡ ſeip̄m. ſic āt alias res aſſum9
in nr̄m vſū ita etiā ⁊ hoīez. ſi igit ꝓxios tm̄o dili-
gam9 iq̄ꝑtū in nr̄m vſū vēire pn̄t. maifeſtū ē q̄ eos
nō vē diligim9 nec ſic nos ip̄os ⁊ h° appar3 i aiā-
tia vtil' ⁊ delcābil' q̄ em̄ amat aliquē q̄ eſt ad ſuā
vtilitatē vel delectacōem ſeip̄m amare ↄuincit cui

ex altero delectabile vel vtile bonū q̄rit nō illū ex
quo q̄rit᷑. Sic dr̄ amari vinū vel equ⁹ q̄ nō diligi=
m⁹ ſicut noſipſos vt eis bona optem⁹. ſ; magis vt
ipſa bona exñtia nobis cupiam⁹. Primo ergo ex
hoc qđ p̄cipit᷑ ꝙ hō ꝓximū ſic ſeipm̄ diligat. dile=
ctionis veritas mōſtrat᷑ q̄ neċe ē caritati adeſſe. ꝓce=
dit em̄ caritas de corde bono et ꝯſcīa pura et fide nō
ficta. i. thy. i. Et ideo vt dr̄. i. cor. xiij. Caritas nō
q̄rit que ſua ſunt. ſ; optat bona eis quos amat.
Et huꝰ rei ſeipm̄ exemplū dedit. cum dicit. i. co. x.
nō querens qđ michi vtile eſt ſ; qđ multis vt ſal=
uū fiāt. Scḋo ex p̄ceṗtiato mō nob̄ indicat᷑ vt
dilcō ꝓximi ſit iuſta et recta. Eſt em̄ iuſta ⁊ recta
dilcō cū maiꝰ bonū minori bono ꝓponit᷑. maifeſtū eſt
aūt ꝙ int᷑ omia huāna bona bonū aīe p̄cipuū locū
tenet. poſt hoc aūt ordinat᷑ bonū corpis. vltimū ē
aūt bonū qđ ꝯſiſtit in exteriorib⁹ reb⁹. vñ et hunc
ordinē diligēdi ſeipm. videm⁹ hoī naturalit᷑ inna=
tū. nullꝰ em̄ ē q̄ nō mallet ſe corpis oculo p̄uari q̄
vſu racōis q̄ ē oculꝰ mētis. Rurſūq; ꝓpt᷑ vitā tuē=
dā vel ꝯſuandā hō oīa bona exteriora largit᷑. ſcḋm
illđ Job. ij. pellē ꝓ pelle et cūcta q̄ hō ⁊c. et hic q̄dē
ordo naturalis dilectionis ſui ipiꝰ in paucis vel in
nullis deficit q̄tū ad naturalia bona de q̄b⁹ exēplū
poſuim⁹. Sz inueniunt᷑ nōnulli qui q̄tū ad ſup=
addita hūc ordinē dilcōis p̄tuunt ſicut cum ꝓpter

ſalutē corpis vel delectacōez bonū virtutis ā ſciētie
multi abiciūt· Rurſūqz ꝓpt̄ bona extriora ꝯq̄rēn=
da corpꝰ ſuū p̄ricul̄ et laboribꝰ immoderatis expo=
nūt q̄ꝝ nō ē rcā dilcō ymmo ut āplꝰ dicā nec vere
iſti ſeipſos diligē ꝯprobant̄· hec em̄ maxie videt̄ eē
vnūqꝰqz qd eſt in ipo p̄cipuū· vn̄ et ciuitatē aliq̄d
facē dicimꝰ qd faciūt p̄ncipes ciuitatis· maifeſtū ē
aūt ꝙ p̄cipuū in hoīe ē aīa et int̄ aīe ptēs racō vel
intellectꝰ· Qui ergo bonū aīe racōnal̄ ꝯtēpnit in=
herēs bonis aīe ſenſitīe vel corpis· maīfeſtū eſt ꝙ
nō vere ſeipm diligit· vnde p̄s· Qui diligit iniq̄ta=
tē odit aīam ſuā· Sic igit̄ rectitudo circa dilcōem
ꝓximi inſtituit̄ cū p̄cipit̄ alicui· ut ꝓximū diligat
ſic̄ ſe· ut ſcz eo ordīe ꝓximis bona optinet quo ſibi
debet optare p̄cipue q̄de ſpūalia bona· deinde bona
corpis· ⁊ q̄ in rebꝰ exterioribꝰ ꝯſiſtūt· Si quis vero
ꝓximo bona exteriora optinet ꝯtra ſalutē corporis
ā boā corpis ꝯtra ſalutē aīe nō eū diligit ſic̄ ſeipm·

Tercō ex p̄dcō mō p̄cipit̄ ut ſit ſcā dilcō ꝓximi·
dr̄ em̄ aliq̄d ſcm̄ ex eo ꝙ ordiat̄ ad deū· vn̄ et altarē
ſcm̄ dr̄ qd ē deo dicatū et alia hmōi q̄ diuino mi=
niſterio mācipant̄· Qz aūt aliq̄s aliū diligit ſicut
ſeipm ex hoc ꝯtigit ꝙ cōionē aliquā habent adin=
uicē· Inq̄ntū em̄ aliq̄ duo ſil̄ cōueniūt cōſiderant̄
q̄ſi vnū et ſic vnū eoꝝ ſe habet ad alterū ſic̄ ad ſe
ipm· Contigit aūt aliq̄s duos multiplicit̄ cōueire·

Conueniũt em̃ aliqui natũali ɔueniẽtia ẜm gnã=
cõem carnalem·puta qui eiſdẽ parentib⁹ oriunt̃·
Alij vero ɔueniũt ɔueniẽntia quadã ciuili puta q̄
ſũt eiuſdẽ ciuitatis municipes ſub eodẽ principe·et
eiſdẽ legib⁹ gubernant̃·Et ẜm vnũqdqꝫ offitium
vel negociacõem aliqua ɔuenientia vel ɔmunicacõ
inuenit̃·ſicut qui ſũt ſocij in negociando vel mili=
tando vel fabrili artificõ aut in quocũqꝫ hmoi·Et
hmoi quidẽ ꝓximoꝝ dilcões honeſte ⁊ recte poſſũt
eẽ ſed nõ ex hoc ſancte dicunt̃ ẜ ſolũ ex hoc ſancte
dicunt̃ q̄ dilcõ ꝓximi ordinat̃ ad deũ·Dic em̃ ho=
mines q̃ ſunt vni⁹ ciuitatis ɔſortes in hoc ɔueniunt
q̄ vni ſubdunt̃ pncipi au⁹ legib⁹ gubernant̃·ita
omẽs hoies in q̄tũ vlt̃ in btitudinẽ tendũt habent
quãdã gnalem ɔueĩentiã in ordine ad deũ ſicut ad
ſummũ oim principẽ et btitudinis fontẽ·et totius
iuſtitie legiſlatorẽ·Conſiderandũ ant eſt q̄ bonũ
ɔẽ ẜm rectã racõez ẽ bono ꝓprio pferẽdũ·vnaqqꝫ
em̃ ps naturali quodã inſtinctu ordinat̃ ad bonũ
toci⁹·cui⁹ ſignũ eſt q̄ hõ percuſſioni·manũ exponit
vt cor vel caput ɔſuet·ex quib⁹ toci⁹ hoĩs vita de=
pẽdet·In pdicta aũt ɔitate q̄ omẽs hoies ɔueniũt
in beatitudinis fine hõ vt ps quedã ɔſiderat̃·bonũ
aũt ɔẽ toci⁹ ẽ de⁹ in quo oim btitudo ɔſiſtit·ſic igit̃
ẜm rcãz racõez ex nature inſtinctu vnuſq̄ſqꝫ ſeipm
in deum ſicut pars ordinat ad bonum totius q̄

ꝑ caritatē ꝑficit qua hō ſeipm̄ ꝓpt̄ deū amat·Cū igit̄ etiā aliq̄s ꝓpt̄ deū ꝓximū amat·diligit eū ſic ſeipm̄ et ꝑ hoc dilectio ſcā efficit̄·vn̄·i.Jo·iiij.hoc mandatū habem9 a deo ut q̄ diligit deū diligat et frēm ſuū· Quarto ex p̄dcō mō dilcōis inſtruim' ut ꝓximi dilcō ſit efficax et opoſa.maifeſtū eſt em̄ ꝙ vnuſq̄ſqz ſeipm̄ ſic diligit ut nō velit ſibi ip̄i bonū aduenire et malū abeē·ſed vnuſq̄ſqz ꝓ virib9 bona ſibi ip̄i ꝓcurat et mala repellit·Tūc igit̄ hō ꝓximū diligit ſic ſeipm̄ qn̄ nō ſolū affectū ad ꝓximū habz quo ei bona cupit·ſed etiā effectū oſtēdit ope implendo·vnde·i·Jo·iij·dicit̄·non diligam9 verbo neqz lingua·ſed opere et veritate.

Ca·ix·de ꝑfcōe dilcōis ꝓximi q̄ cadit ſub ꝯſilio·

COnſideratis igit̄ hijs quib9 dilcō ꝓximi ꝑficit̄ ꝑfectione neceſſaia ad ſalutē.Conſiderādū ē de ꝑfectōe dilcōis ꝓximi q̄ ꝯēz ꝑfectionē excedit et ſub ꝯſilio cadit·hec aūt ꝑfectio ſm̄ tria attēdit̄·Primo quidē ſm̄ extenſionē·quanto em̄ ad plures dilectio extendit̄·tanto videt̄ dilectio ꝓximi magis ꝑfecta·In hac autē dilectionis extenſione triplex grad9 ꝯſiderand9 occurrit·Sunt em̄ quidā qui alios hoies diligūt vel ꝓpt̄ bn̄ficia ſibi impenſa·vel ꝓpt̄ naturalis ꝯgnacōis vinculū aut ciuilis·Iſte aūt dilectiois grad9 t̄mis ciuil' amicicie coartat̄·vnde dn̄s math·v.Si diligitis eos

qui vos diligūt quā mercedem habebitis· nōne et
publicaī hoc faciūt· Sūt aūt et aliȷ qui dilectionis
affectum· etiam ad extraneos oſtendit· dum tñ in
eis nō inueniatꝰ aliq̄d qđ eis aduſetꝰ· Et hic quidē
coartatꝰ· Quia enim omēs homines cōueniunt in
dilectionis gradus quodāmō ſub nature limitibꝰ
natura ſpēi omis hō ē naturalitꝰ oīm hoīm amicus
et hoc maifeſte oñditꝰ in hoc ꝙ homo aliū errantē
in via dirigit a caſu ſubleuat et alios hmōi dile=
ctionis effectꝰ impendit· Sed ꝙ homo naturalitꝰ
ſe magis ꝙ̄ aliū diligit· Ex eadē aūt radice ꝓcedit
ut aliq̄d diligatꝰ et eiꝰ ↄtrariū odio habeatꝰ· ↄn̄s ē
vt infra naturales limites dilcōis: inimicoꝝ dilcō
nō ↄp̄hendatꝰ· Tercíꝰ aūt dilcōis gradꝰ ē vt dilcō
ꝓximi etiā ad inimicos extendatꝰ quā dñs docet
math· v· diligite inimicos vrōs ⁊c̄· et in hoc pfcō
dilectionis demrātꝰ eē· vnde ↄcludit dicēs· Eſto er-
go pfecti ſicut et pr̄ ⁊c̄· Qꝛ aūt hoc ſit vltra pfcōez
ↄēm ptz p augꝰ in enchi· di· ꝙ pfcōꝝ ſūt iſta filioꝝ
dei q̄bꝰ q̄dē ſe debz oīs fidelꝰ extendē· et aīm huānū
ad hūc affectū orando deū ſecūqz luctādo pducē tñ
hoc magnū bonū tante multitudinis nō eſt ꝙ̄tū
credimꝰ exaudiri cū in orōe dnīca dicimꝰ· dimitte
nobis debita nrā ſic et nos di· Hic tñ ↄſiderandū
eſt cū noīe ꝓximi omis hō intelligatꝰ et in hoc qđ
dicitꝰ diliges ꝓximū tuū nulla fiat excepcō videtur

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ad nc̃itatē p̄cepti ptinē. q̄ etiā inimici diligant. Sed hoc de facili ſoluit ſi hoc qđ ſup̄ de pfectione diuini amoris dc̄m ē ad memoriā reuocet. Dictū ē eīm q̄ in hoc qđ dr̄ diliges dn̄m deū ac̄ p̄t intelligi qđ ē de nc̃itate p̄cepti. et qđ eſt de perfcōe ɔſily. et ulteri9 de pfectōe ɔp̄henſoīs. Si eīm ſic intelligat. diliges dn̄m deū tuū ex to. cor. tuo ut ſp cor homīs actu referat in deū hoc ptinet ad pfectōez ɔp̄henſoris. Si aūt ſic intelligat ut cor hoīs nichil acceptū qđ ſit diuine dilectioni ɔtrariū ſic ē de nc̃itate p̄cepti. Qđ vero hō abiciat ea q̄b9 licite uti poſſz ut liberi9 deo vacet hoc ē de pfectōe ɔſily. Sic igit et hic dđ ē q̄ de nc̃itate p̄cepti ē ut a ɔitate dilectiōis qua q̄s tenet ꝓximos diligē iīmicū nō excludat nec aliq̄d ɔtrariū h9 dilectōis in corde ſuo recipiat. ſed q̄ actu ferat mēs hoīs in dilectōez iīmici et cū nō adeſt nc̃itas ptinet ad pfectōez ɔſily. In caſu eīm alic9 nc̃itatis etiā in ſp̄ali actu inimicos diligere et eis bn̄facere tenem² ex nc̃itate p̄cepti. puta ſi fame moreret. et in articulo aliq̄ hm̄oi. Extra aūt hos nc̄citatis articulos iīmicis ſp̄alem affectū et effectū impēdē ex nc̄citate p̄cepti nō tenemur. cū etiā nec teneam² ex nc̄citate p̄cepti hoc in ſp̄ali oīb9 exhibē. hm̄oī aūt iīmicoꝝ dilectio dicē ex ſola diuia dilcōe deriuat. In alys eīm dilcōib9 mouet ad diligendū aliq̄d aliud bonū vel bn̄ficiū

exhibitū· vel ꝯio ſanguinis vel vnitas ciuitatis aut aliud hm̄oi· Sz ad diligēdū īimicos nichil mouē ꝑt niſi ſol⁹ de⁹· diliguū̄t eīm inqꝫtū ſūt dei q̄ſi ad ei⁹ ymaginē facti et ip̄i⁹ capaces ⁊ qꝛ deū omib⁹ alijs caritas p̄fert nō ꝯſiderat cuiuſcūqꝫ boni detrimentum qd̄ ab hoſtib⁹ patit̄· ad hoc eos odiat ſꝫ magis ꝯſiderat bonū diuinū ut eos diligat· vn̄ q̄nto ꝑfecti⁹ viget in hoīe caritas dei· tāto facili⁹ anim⁹ eius flectit̄ vt diligat inimicū·

Ca· 16· de ꝑfcōe dilcōis ꝓximi q̄ptū ad intēſionē·

Onſideratᷓ aūt ſcd̄o ꝑfcō dilcōnis ꝓximi ſꝫm intēcōez amois· maifeſtū ē eīm qꝛ q̄ꝫto aliq̄d intēſi⁹ amat̄ tāto facili⁹ alia ꝓpt̄ ip̄m ꝯtemp̄nūt̄· Ex hys igit̄ q̄ hō ꝓpt̄ dilcōez ꝓximi ꝯtēpnit ꝯſiderari ꝑt an ſit ꝑfcā dilcō ꝓximi· h⁹ āt ꝑfcōis t̄plex gd⁹ iuenit̄· Sūt eīm aliq̄ q̄ exteiora bona ꝯtēpnūt ꝓpt̄ dilcōem ꝓximoꝝ dū vel ea ꝑticulariť ꝓximis admiſtrāt ł totalit̄ oīa nc̄citatib⁹ erogāt ꝓximoꝝ· qd̄ videt̄ ap⁹ tāgē cū dicat· i· coꝝ· xiij· ſi tradidero ī cibos pauperꝝ oēs facultates meas ⁊c̄· cant· viij· dicit̄· Si dederit homo oēm ſubām ſuā ꝓ dilcōe quaſi nichil deſpiciet illam ſcꝫ ſubām· vnde et dn̄s hoc cōprehendere videt̄ dū ꝯſiliū de ꝑfectione ſectanda cuidā daret dicēs· Si vis ꝑfectus eē ⁊c̄ vbi omniū bonorum exteriorum abdicacōnem ad duo videt̄ ordinare ſcꝫ ad dilectionē ꝓximi cū dicit

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

et da pauperib9· et ad dilectionē dei cū dicit· et ſe=
q̄re me. Ad idē etiā ꝑtinet ſi aliq̄s dāpnū in exteri=
oribꝰ pati nō recuſet ꝓpt dilectōez dei ꝉ ꝓximi. vñ
aplūs ꝯmēdat q̊ſdā dicēs heb·ix· Rapinā bonoꝝ
vr̄oꝝ cū gaudio ſuſcepiſtis· et pu.xij· Qui negli=
git dāpnū ꝓpt amicū iuſtꝰ eſt· Ab hoc aūt gradu
dilectionis deficiūt qui de ſuis bonis ꝓximis nēci=
tatē habentibꝰ ſubuenire nō curāt· vñ Jo·iij· Qui
habet ſubām mūdi huiꝰ et viderit fratrē ſuū nēci=
tatē pacientē et clauſit viſcera ſua ab eo quomodo
caritas dei manet in illo· Scd'ˢ gradꝰ dilectio=
nis eſt vt aliquis corpꝰ ſuū exponat laboribꝰ ꝓpt
proximi amorem· Cuius rei exemplū aplūs in ſe
oſtendit·ij·coꝝ·iij. cū dicit In labore et fatigacōne
nocte et die operantes ne quē vr̄m grauaremꝰ· In
idē refert ſi quis tribulacōes et ꝑſecucōes ꝓpt ꝓx=
imoꝝ amorē pati nō recuſet· vñ·ij·coꝝ·ij· Siue
tribulamꝰ ꝓ vr̄a exhortacōne et ſalute· Et·ij·thi.ij·
Laboro vſqz ad vincula q̄ſi male op· ſed verbū dei
nō eſt alligatū ideo omia ſuſt· ꝓpt electos vt et ipi
ſalutē cōſequant· Ab hoc aūt gradu deficiunt qui
de ſuis delicijs nichil omitterent. aut aliquid incō=
modi ſuſtinerent pro alioꝝ amore· Contra quos
dicit amos·vi· Qui dormitis in lectis eburneis et
lacinetis· qui ꝯmeditis agnū de grege et vitulos
de medio armenti qui canitis ad vocem pſalterij·

vino et optio

vino et optio vnguēto delibuti et nichil paciebā-
ſup cōtricōne ioſeph. Et ezech. xiij. nō aſcendiſtis
ex aduerſo neqꝫ appoſuiſtis vos murū pro domo
iſrahel ut ſtaretis in p̄lio in die dn̄i. Tertius
aūt dilectionis gradus eſt ut aliquis animā ſuam
pro fratribꝰ ponat. vnde in Joh. iij. In hoc cogno-
uimꝰ caritatē dei quoniā ille ꝓ nobis animā ſuā
poſuit. et nos debemꝰ pro fratribꝰ animā ponere.
vltra hūc aūt gradū dilectionis procedi nō poteſt.
Joh. xv. maiorem hac. dilectionē nemo habet vt
animā ſuā ponat ꝛc. vnde in hoc ꝑfectio fraterne
dilectionis cōſtituit̄. Pertinēt aūt ad animā duo.
vnū quidē ſm qd̄ viuificat̄ a deo et quantū ad hoc
homo animā pro fratribꝰ ponere nō debet. tantū
eīn quis diligit vitā anime quantū diligit deum.
plus aūt vnuſquiſqꝫ debet deū diligere q̄ ꝓximū.
nō ergo debet aliquis peccando anime ſue vitam
cōtempnere vt proximū ſaluet. Aliud aūt cōſide-
rat̄ in anima ſm qd̄ viuificat corpus et eſt princi-
piū humane vite. Et ſm hoc pro fratribꝰ animā
ponere debemꝰ. plus eīn debemꝰ proximum diligē
q̄ corpora nr̄a. vnde vitā corporalē pro ſalute ſpūali
proximoꝝ ponere cōuenit et cadit ſub neceſſitate
p̄cepti in neceſſitatis articulo. puta ſi aliquis vide-
ret aliquē ab infidelibꝰ ſeduci debēt ſe mortis peri-
culo exponē ut eū a ſeductōne liberaret. Sed vt

f 1

aliquis extra hos neceſſitatis articulos pro ſalu-
te animaꝝ mortis ſe periculis exponat ꝑtinet ad
ꝑfectionem iuſtitie vel ad ꝑfectionem conſilij. Cuius
exemplū ab aplō accipere poſſumꝰ qui dicit. ij. corꝫ
xij. Impendā et ſuꝑ impendar pro animabꝰ vr̄is
vbi dicit gloſa. perfecta eſt caritas vt quis libent̄
paratus ſit etiam pro fratribꝰ mori. Habet autē
quandā mortis ſimilitudinē condicō ſeruitutis.
vnde et mors ſeruitus dicit̄. vita em̄ in hoc maxi-
me manifeſtat̄ ꝙ aliquis mouet ſeipm̄. ꝙ autem
moueri non poteſt niſi ab alio mortuum eſſe videt̄.
manifeſtum eſt autem ꝙ ſeruus a ſeipō non mo-
uetur. ſed ad imperiū domini. vnde inq̄tum homo
ſeruituti ſubicit̄. quandā mortis ſilitudinē habet.
vnde ad candē dilectionis ꝑtinere videt̄. ꝙ aliq̄s
ſeipm̄ ſuituti ſubiciat ꝓpter ꝓximi amorē. et ꝙ ſe
periculis mortis exponat licet hoc ꝑfectiꝰ eſſe vi-
deat̄. quia homines naturalit̄ mortē magis refu-
giunt q̄ ſeruitutē.

Caplm̄. xv. de ꝑfcōe dilcōis ꝓximi q̄tū ad effcm̄

Tercio vero conſideratur fraterne dilectionis
ꝑfectio ex effectu. Quanto ergo maiora bo-
na ꝓximis impendimꝰ tanto ꝑfectior dilcō eē vi-
det̄. Sūt aūt et hic tres gradus ꝯſiderādi. Sunt
enim quedam. qui ꝓximis obſecunt̄ in corporali-
bꝰ bonis puta ꝙ veſtiūt nudos. paſcūt famelicos.

et infirmis miniſtrant et alia hmoi faciũt que ſibi
dominus reputat exhiberi vt patet math. xxv.
Sũt aũt et aliqui qui ſpiritualia bona largi-
unt que tñ nõ excedũt ꝯdicõem humanã ſicut qui
docet ignorantẽ reuocat errantẽ ꝯſulit indubijs.
de quibus ꝯmendat. Job. iiij. Ecce docuiſti pluri-
mos et manꝰ laſſas roboraſti vacillãtes ꝯfirma-
uerũt ſermones tui et genua trementia ꝯfortaſti.
Sũt aũt alij qui bona ſpũalia et diuina ſup
naturã et racõem exiſtentia ꝓximis largiunt ſcz
doctrinã diuinoꝝ manuductionũ ad deũ et ſpũaliũ
ſacramentoꝝ ꝯmunicacõnũ. De hijs bonis aplũs
mencõnem facit gal. iij. dicẽs. Qui vobis tribuit
ſpiritum et operatur virtutes in vobis. Et theſ. ij.
Cum accepiſſetis a nobis verbũ. auditus dei acce-
piſtis illud non ut verbum hominũ. ſed ſicut vere
eſt verbum dei. Hmoi autẽ bonoꝝ collacõ ad ſin-
gularẽ quadam pfectionẽ ptinet fraterne dilecti-
onis. quia per hec bona homo vltimi fini ꝯiungit
in quo ſumma hominis perfectio conſiſtit. vnde
ad hanc perfectionem oſtẽdendã dicit. Job. xviij.
nũquid noſti ſemitas nubium eius magnas et
pfectas ſcientias. Per nubes ſcdm gregoriũ ſancti
predicatores intelligunt. Habent aũt iſti nubes
ſubtiliſſimas ſemitas ſcilicet ſancte predicacõnis
vias. et perfectas ſcientias. dum de ſuis meritis

f2

ſe nichil eſſe ſciunt: quia ea que proximis impen-
dunt ſupra ipos exiſtunt. Additur autem ad hāc
perfectionem ſi huiuſmodi ſpiritualia bona non
vni tantum vel duob⁹ ſed toti exhibeant multitu-
dini. quia etiam ſcd̄m phos bonū gentis pfectius
eſt et diuini⁹ q̄ bonū vni⁹. vnde aplūs ephe. iv.
Alios aūt doctores et paſtores ad ꝯſūmacōnem
ſanctoꝝ ad opus miniſterij in edificacōem corpis
xpi ſcʒ tocius eccleſie. ij. coꝝ. xiiij. Qm̄ emulatores
eſtis ſpūū ad edificacōez eccl̄ie q̄rite vt habūdetis.

Ca. 18. Quid requirat ad ſtatū pfectionis.

Eſt aūt ꝯſiderandū q̄ ſic ſup̄ pmiſim⁹ pfcō-
nis ē nō ſolū aliqd op⁹ pfectū facē ſed etiā
op⁹ pfectū voue. de vtroqʒ em̄ ꝯſiliū dat ut dictū
eſt. Qui ergo aliqd opus perfectū ex voto facit ad
duplicem pfectionem ptingit. ſicut qui continentiā
ſeruat vnam pfectionem habet. qui autem voto
ſe obligat ad cōtinentiā ſeruandā. et eam ſeruat.
et habet cōtinentie pfectionem et voti. perfectio aūt
que eſt ex voto condicōnem mutat et ſtatum ſm
qd libertas et ſeruitus diuerſe condicōnes et ſta-
tus eſſe dicunt. Sic enim accipit ſtatus. ij. q. vi.
vbi adrianus papa ait. Sed quando in cauſa ca-
pituli vel cauſa ſtatus interpellatū fuerit non per
exploratores ſed per ſeipſos eſt agendum. Nam
cum aliquis vouet continentiam ſeruare adimit

ſibi libertatē ducendi vxorem·qui aūt ſimpliciter
continet abſq3 voto p̄dicta libertate non priuat᷑·
non ergo in aliquo mutatur eius condicō ſi non
vouet· nam et apud homines ſi quis alicui obſe=
quat᷑ non ex hoc condicōnem mutat. ſed ſi ſe ob=
ligat ad ſeruiendum iam alteri⁹ condicōnis effi=
citur· Sed conſiderandū q̄ aliquis poteſt ſibi li=
bertatem adimere vel ſimpliciter vel ſm quid· Si
enim aliquis ſe deo vel homini obliget ad aliquid
ſpeciale faciendū et pro aliquo tempore·non ſim=
pliciter libertatem amiſit·ſed ſolum ſm illud ad
qd ſe obligauit· Si autem ſe totaliter in poteſta=
te alterius ponit ita q̄ ſibi nichil libertatis retine=
at ſimplicit᷑ cōdicōem mutauit factus ſimpliciter
ſeru⁹. Similit᷑ ergo dū aliq̄s deo vouet aliqd pti=
culare op⁹ puta peregrinacōez aut ieiuniū ā aliqd
hm̄oi nō ſimplr̄ ɔdicōez mutauit ſed ſm quid tm̄·
Si vero totā vitā ſuā deo obligauerit voto.ut in
operibus pfectionis ei deſeruiat iam condicōnem
vel ſtatū pfectionis aſſumpſit·Contingit vero ali=
quos·pfectionis opera facere nō vouētes. Aliquos
vero totam vitā voto obligare ad pfectionis opera
que non implent· vnde patet quoſdam quoſdam
perfectos eſſe·qui tamen ſtatum perfectionis non
habent· Alios vero ſtatum pfectionis habere. ſed
pfectos non eſſe.

f3

Capitulū·19· Qz eſſe in ſtatu perfectionis cōue-
nit epiſcopis et religioſis·

De hys autem que ſupradicta ſunt ma-
nifeſte apparet quibus cpetat eſſe in ſta-
tu perfectionis· Dictum eſt enim ſupra q
ad pfectionem diuine dilectionis triplici via pro-
ceditur· ſcz abrenūciando exterioribꝰ bonis: relin-
quendo vxorem et alias cognacōnes corporales:
et abnegando ſeipm vel per mortem quam p xpo
patitur· vel quia abnegando propriam voluntatē·
Qui ergo ad hec perfectionis opera vitam ſuam
voto obligant deo· manifeſtum eſt eos pfectionis
ſtatum aſſumere· Et quia in omni religione hec
tria vouent· manifeſtum eſt omnem religionem
ſtatum perfectionis eſſe· Rurſum aūt oſtenſū eſt
tria ptinere ad dilcōis fratne pfcōez· ſcz vt inimici
diligant· eiſqz ſeruiat· et vt aliquis animā ſuam
pro fratribus ſuis ponat· vel exponendo ſe periculꝫ
mortis· vel etiam vitam ſuam totalit ordinando
ad vtilitatem proximoꝝ· et q pximis ſpiritualia
impendantur· Ad hec autem tria manifeſtum eſt
teneri epiſcopos· Cum enim eccleſie vnius curam
ſuſceperunt in qua inueniunt aliqui eos odien-
tes blaſphemantes perſequentes neceſſe habent
inimicis et perſequentibꝰ dilectionis et benefici-
entie vicem rependere· Cuiꝰ exemplū in apoſtolis

apparet quoꝝ ſunt epiſcopi ſucceſſores· vnde dñs
math· x· Ecce ego mitto vos ſicut oues in medio
luporum vt ſcȝ plurimos morſus ab eis accipien=
tes non ſolum nō conſumant· ſed etiam illos con=
uertant. Et auguſtinꝰ libro in ſermone domini in
monte· exponens illud qđ habetur. math· v. Si
quis te percuſſit in maxillam dexteram prebe ei et
alteram ſic dicit ꝙ ad miam pertinere· hꝫ maxi=
me ſentiunt qui eis quos multum diligunt ſeruiu=
unt vel pueris vel freneticis a quibus multa ſepe
paciuntur ſi eoꝝ ſalus illud exigat prebent ſe vt
etiam plura paciant· Docet enim dominꝰ medicꝰ
animarū vt diſcipuli ſui eorum quoꝝ ſaluti cōſu=
lere vellent imbecillitates equo animo tollerarēt·
Omnis namqȝ improbitas imbecillitate animi ve=
nit quia nichil innocentius eſt eo qui in virtute
eſt perfectus· Hinc eſt ꝙ apoſtolus· i· coꝝ· iiij· di=
cit malediamur et benediamus· perſecutionem
patimur et ſuſtinemus· blaſphemamur et obſe=
quimur· Tenent etiam epiſcopi vt pro ſalute
ſuoꝝ ſubditorum animam ſuam ponāt· Dicit eñ
dominus. Jo· x· Ego ſum paſtor bonus · Bonus
paſtor animam ſuam ponit pro ouibus ſuis· Qđ
exponit gregoriꝰ dicens· Audiſtis fratres kariſſi=
mi erudicōnem veſtram. audiſtis et periculū nr̄m.
Et ſubdit. oſtenſa eſt nobis de contemptu mortis

f4

via quam ſequamur appoſita forma cui imp̄ma-
mur. Primum nobis eſt: exteriora noſtra miſe-
ricorditer ouibus impendere. Poſtremo vero ſi ne-
ceſſe ſit etiam mortem noſtram pro eiſdem ouibꝰ
miniſtrare. Poſtea ſubdit. lupus ſuper oues ve-
nit cum quilibet iniuſtus et raptor fideles quoſq;
et humiles opprimit. Si is qui paſtor videbatur
eſſe et non erat relinquit oues et fugit. quia dum
ſibi ab eo periculū metuit reſiſtere eius iniuſtitie
non preſumit. Ex quibꝰ verbis apparet. ꝙ de ne-
ceſſitate paſtoralis officij eſt. vt periculum mortis
non refugiat. ꝓpter gregis cōmiſſi ſalutem. Obli-
gatur ergo ex offitio ſibi ꝯmiſſo ad hanc ꝑfectio-
nem dilectionis vt pro fratribꝰ animam ponat.
Et ſimilit̄ etiam obligatur ex offitio pontifex ad
hoc ꝙ bona ſpiritualia proximis adminiſtretur
quaſi quidam mediator inter deum et hominem
cōſtitutus. vicem eius agens qui eſt mediator dei
et hominū. homo xpriſtus ihesus vt dicit̄. ij. thy.
ij. Cuiꝰ figuram moyſes gerēs dicebat. deutro. v.
Ego ſequeſter et medius fui inter vos et dominū
in tempore illo. Ideo preces et oblationes deo in
perſona populi offert quia vt dicit̄. heb. v. Omnis
pontifex ex hominibꝰ aſſumptus pro hominibus
conſtituit̄ in hijs que ſunt ad deum vt offerat do-

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

na et ſacrifitia pro peccatis. Sed rurſus perſonā dei gerit in cōparacōne ad populū dum populo q̄ſi vice dei iuditia documenta exempla et ſacramē-ta miniſtrat. vnde ij. corintheorum. ij. Ego ſi quid donaui propter vos in perſona xpriſti. Et in eadē epiſtola dicit. An experimentum queritis eius qui in me loquitur xpriſtus. Et i. cor. xi. Si nos vo-bis ſpiritualia ſeminauim9 ⁊ cetera. Ad huiuſmodi autem perfectionem epiſcopi ſe obligant in ſua ordinacōne. ſicut et religioſi in ſua profeſſione. vn̄ i. thi. vltimo. certa certamen bonum fidei apprehē-de vitam eternam in quam vocatus es ⁊ confeſſus bonam confeſſionem coram multis teſtibus in tua ſcilicet ordinacōne. ſcd̄m gloſa ibidem. Ideo epiſ-copi ſtatum perfectionis habent ſicut et religioſi. Sicut autem in humanis contractibus alique ſo-lemnitates ſcd̄m humana iura adhibentur ut cō-tractus firmior habeatur. ita cum quadam ſolem-nitate et benedictione pontificalis ſtatus aſſumit. et in religionibus profeſſio celebratur. Vnde dyo-niſius. vi. capitulo eccle. Jerachie de monachis loquens dicit. propter qd̓ etiam perfectiuam ipſis donans gratiam ſancta legiſlacō que in ipōs qua-dam dignata eſt ſanctificatā inuocacōne.

Capitulū·20· Quod ſtatus epiſcopoꝝ pfectioꝛ eſt ſtatu religioſoꝝ·

POſſet aūt alicui min⁹ circūſpecto videri·ꝙ ſtat⁹ pfcōīs ꝛligionis eēt ſublimioꝛ ꝙ̄ ſtatus pontifica lis perfectionis· Sicut dilectio dei ad cuius perfectionem ordinatur religio nis ſtatus p̄eminet dilectioni proximi ad cuius perfectōem ordinatur pontificalis ſtatus·et ſicut vita acti ua cui pontifices inſeruiūt·minoꝛ eſt ꝙ̄ vita contemplatiua ad quam religionis ſtatus ordinari videtur. Dicit enim dyoniſius capitulo·vi·eccle. Je·ꝙ religioſos aliqui quidē famulos alij vero monachos nominauit ex dei puro ſeruitio et fam ulatu et īdiuiſibili ꝛ ſingulari vita viuēti ipōs in diuiſibilibū ſanctis cōuolucōnibus id eſt contemplacōnib⁹ ad de i formem vnitatem et amabilem deo pfectionē· Poſſet etiam aliquibus videri ꝙ ſtatus prelacōnis non ſit perfectus quia diuitias eis poſſidere licet cum tamen dominus dic.t math·xix· Si vis perfectus eſſe vade et vende omnia que habes ꝛc· Sed hoc dicere veritati repugnat·Dicit enim dyoniſius capitulo·v·eccle·Je·ꝙ ordo epiſcoporum eſt perfectioꝛ·et in·vi·capitulo dicit·ordinem monachorum eſſe ordinem perfectorum·manifeſtum eſt enim maioꝛem perfectionem requiri ad hoc ꝙ

aliquis perfectionem tribuat alijs quã [redacted] q̄
aliquis perfectus ſit in ſeipſo [redacted] melius eſt poſ-
ſe calefacere· q̄ꝫ calere· et omĩs cauſa potior eſt ſuo
effectu· Relinquitur igitur epiſcopalem ſtatum
pfectiorem eſſe q̄ꝫ ſtatum cuiuſcūqꝫ religionis. Ide
autem apparet ſi quis conſideret ea ad que vtqꝫ
obligatur· Obligantur enim religioſi ad hoc q̄
bona temporalia deſerant q̄ caſtimoniã ſeruent·
q̄ ſub obediencia viuant: quibꝰ eſt multo amplius
et difficilius pro ſalute aliorum vitam ponere· ad
qđ ſicut dictum eſt· epiſcopi obligantur· vnde ma-
nifeſtum eſt grauiorem eſſe epiſcopalem obliga-
tionem q̄ꝫ religionis. Amplius· In hijs ipis ad
que religioſi obligantur. epiſcopi quodammodo
obligati videntur· Tenentur enim epiſcopi bona
epiſcopalia que habent in neceſſitate ſuis ſubdi-
tis exhibere quos paſcere debent non ſolum ver-
bo et exemplo· ſed etiam temporali ſubſidio· vnde
petrus cui dictum eſt· Johannis vltimo· vt domi-
ni paſceret gregem qđ ipſe retinens alios ad hoc
ipſum hortatur· d· ij· pe· vl· paſcite q̄ in vob̄ eſt gre-
gẽ· vñ in auctoritate ĝĝ ꝑus inducta. capitulo· ix·

poſtea ſubditur· qui non dat pro ouibus ſubſtan-
tiam ſuam quando pro hys daturus eſt animam
ſuam· Ipſi etiã epiſcopi ad caſtitatem obligant.
etenim cum alios mundare debeant ipĩs cõuenit
precipue eſſe mundos· unde dyo· in· ca· eccle· Ie.
dicit ꝙ purgatiuos ordines oportet ex habũdan-
cia purgacões alys tradere de propria caſtitate·
Et quidem religioſi per totum obedientie ſe uni
prelato ſubiciunt ·Epiſcopus vero ſe ſeruũ conſti-
tuit omnium quorum curam aſſumit· dum tenet
non qd ſuum eſt querere· ſed qd multis ut ſalui
fiant· ut apoſtolus dicit· i· cor.x · unde ipſe de ſe
dicit.xi· capitulo eiuſdem epiſtole· Cum liber eſſem
ex omnibꝰ me omniũ ſeruum feci· Et· ij· cor.iiij·
non enim noſmetipſos predicamꝰ ſed dominũ ihe-
ſum xpriſtum· nos autem ſeruos veſtros per xp̃m.
unde et conſuetudo inoleuit ut ſũmus pontifex ſe
ſcribat· ſeruũ ſeruorum dei. unde patet epiſcopalem
ſtatum maioris perfectionis eſſe ꝙ̃ ſtatum religi-
oni s· Item dyoniſius dicit· vi. capitulo eccle. Ie·
monachorum ſtatum non eſſe adductiuũ aliorum
ſed in ſeipſo ſtare in ſingulari et ſancta ſtatione·
Ad epiſcopus autem pertinet ex obligacõne alios
ad deum adducere· dicit enim gregoriꝰ ſup ezech.
ꝙ nullum ſacrifitium eſt deo magis acceptum ꝙ̃

animarum zelus· Ordo ergo epiſcoporum perfe-
ctiſſimus eſt· Hoc etiam euidenter oſtenditur ex
eadem conſuetudine per quam religioſi a ſuorum
prelatorum obedientia abſoluti ad epiſcopatus
ordinem aſſumūtur· qđ licitum non eſſet· niſi epiſ-
copalis ſtatus eſſet perfectior· Sequitur eñ eccle-
ſia dei pauli ſententiam qui dicit· ij· cor· xij· Emu-
lamini cariſmata meliora·

Capitulum· viceſimūpmū· Solucõ rationum
quibus impugnari videtur perfectio pontificalis
ſtatus·

Ea vero que in contrarium obiciunt non
difficile eſt ſoluere· Perfectio enim dile-
ctionis proximi vt dictum eſt ex perfecti-
one diuine dilectionis deriuatur que quidem tan-
tum in cordibus aliquorum preualet vt non ſolū
deo frui velint et ei ſeruire· Sed etiam proximis
propter deum· Vnde· ij· corintheorum· v· dicit apo-
ſtolus· Siue mente excedimus ſcilicet per cõtem-
placõnem hoc eſt deo· id eſt ad honorem dei· ſiue
ſoli ſumus quaſi vobis condeſcendentes hoc eſt ad
vtilitatem veſtram· Caritas eñ xpriſti vrget nos
vt ſcilicet pro vobis faciamus· ſecundum gloſam·

manifeſtum eſt autem qđ maioris dilectionis eſt ſignum ut homo propter amicum etiam alijs ſer-uiat. q̄ ſi ſoli amico ſeruire vellet. Quod etiam di-citur de perfectione contemplatiue vite non videt ad ꝓpoſitum. Cum enim epiſcopus mediator inter deum et hominem conſtituat oportet ipſum et in actione precellere inquantū miniſter hominū con-ſtituitur et in contemplacōne precipuū eſſe ut ex deo hauriat qđ hominibꝰ tradat. vnde gregorius in cura paſtorali. Sit preſul actione precipuus. p̄-cunctis in contemplacōne ſuſpenſus. exteriorū pro-uidentiam in interiorum ſollitudine nō relinquēs. Sed et ſi detrimentum aliqđ in dulcedine diuine contemplacōnis paciunt̄ ꝓpter exteriorum occu-pacōnem quando proximis ſeruiunt. hoc ip̄m per-fectioni diuine dilectionis atteſtatur. Ille enī plꝰ aliquem amare cōuincit̄ qui ꝓpter eius amorem iocunditatem p̄ſentie eius ad tempus carere de ſi-derat in eius ſeruicijs occupatus. q̄ ſi eiꝰ p̄ſentia ſemp frui vellet. vnde aplūs. ro. viij. Poſtq̄ dixe-rat q̄ neq; mors neq; vita ſeparat nos a caritate dei. poſtmodū ſubiungit. Optabā et egoip̄e ana-thema eſſe a xpriſto pro fratribꝰ meis. Qđ expo-nens criſoꝰ. libro de cōpuc. cord. dicit. Ita totam eius mentem deuicit amor xpriſti vt in hoc q̄ ei p̄ ceteris omnibꝰ amabilius erat eſſe cum xpriſto.

curſus id ipſum ꝙ ita placeret xpriſto contemp=
neret. Tertie vero obiectioni. Reſpondeo primo
ꝙ epiſcopi diuitias eccleſie quas habent nō quaſi
ſuas poſſidēt. ſed quaſi ꝯmunes diſpenſant quod
euangelice perfectioni non derogat. vnde proſper
dicit et habetur. xij. q. i. Expedit facultates eccleſie
poſſidere et ꝓprias perfectionis amore contempni.
Et poſt introducto ſancti paulini exemplo ſubiū=
git. quo facto ſatis oſtenditur et ꝓpria debere ꝓpt̄
perfectionem contempni et ſine impedimento per=
fectionis eccleſie facultates. que ſunt ꝯmunia poſ=
ſideri. Circa quod tamen ſciendum. ꝙ eccleſie fa=
cultates ſi ſic ab aliquo poſſideant̄. ꝙ eoꝝ fructus
non lucrifaciat. ſed ſolum diſpenſet. hoc euange=
lice perfectioni non derogat. Alioquin abbates et
prepoſiti monaſteriorum a religionis perfectione
deciderent contra votum paupertatis agentes q̄d
eſt omnino abſurdum. Si vero aliquis ex ꝯmu=
nibus facultatibus non ſolum diſpenſator fructuū
ſed dominus fiat eos lucrifaciens. malum eſt eum
aliquid ꝓpriū poſſidere ⁊ ita deficit a ꝑfectione eoꝝ
qui omnibus abrenūciantes ſine proprio viuunt.
Sed quia epiſcopi non ſolum facultates eccleſie
poſſidere poſſunt. ſed etiam patrimonialia bona
de quibus etiam eis teſtamentum condere licet.

licet· videt̃ ꝙ ab euangelica perfectione deficiant ad quã inuitat dñs· math· xix· Si vis perfectus esse vade et vende ꝛc· Hec questio de facili soluitur si p̄dicta ad memoriam reuocent̃· Dictum est em̄ supra ꝙ abdicacõ diuitiaꝝ nõ est pfectio sed q̄dda͂ perfectionis instrumentũ· possibile est em̄ aliquã perfectionẽ acquirere sine ꝓpriarum diuitiarum abiectione actuali. Hoc autẽ sic potest manifestari· Cum em̄ dominꝰ perfectionis documenta tradens dicat. math· v· Si quis pcusserit te in maxillam dexteram prebe ei et alteram· Et ei qui vult tecum in iudicõ contendere et tunicam tuã tollere dimitte ei et pallium· Et quicũqz te angariauerit mille passus vade cum eo alia duo· non semp perfecti hoc actu complent· alioquin dñs ab hac perfectione defecit· ꝙ alapa suscepta non prebuit alteram· sed dixit· Si male locutus sũ perhibe testimoniũ de malo· Si autẽ bene cur me cedis· Joh· xix· Sed nec paulus dũ pcuteret̃ p̄buit maxillã· Sed sicut dicit̃ actuũ. xxiij. dixit· Percuciet te deꝰ paries dealbate· non est ergo de necessitate perfectionis ꝙ hec opere cõpleantur· sed hec intelligenda sunt ẜm animi ꝑparacõez· ẜm augustinũ in libro de sermone dn̄i in monte. In hoc em̄ perfectio homis consistit· vt homo habeat animũ paratum ad hec facienda quociensc͂ũqz opus fuerit· Similit̃

et ſcd͂m auguſti[...]

et ſm auguſtinū libro·83·qſtionū.et habet in de-
cretis· xli·diſ· q dn̄s dicit in euangelio· Juſtifi-
cata ē ſapientia a filyſ ſuis.oſtendit filios ſapien-
tie intelligere non in abſtinendo vel in manducā-
do eſſe iuſtitiā·ſed in equanimitate tollerandi in-
opiā·vnde aplūs· Scio habundare ſcio et penuri-
am pati· Ad hanc ergo equanimitatē inopiā tol-
lerandi pueniunt religioſi per exercitiū nichil ha-
bendi· Sed epiſcopi ad eam perduci poſſunt·per
exercitiū circa curam eccleſie et dilectionē frater-
nā·ex qua nō ſolū diuitias ppias pro ſalute pxi-
moꝝ exponere.vel ꝯtempnere debent·quādo fuerit
oportunū· ſed etiā ppria corpora vt ſupra dictū eſt·
vnde criſoꝰ in dyalo·ſuo·magnū certe monachorū
certamen·Et poſt ſubdit ibi ſcꝫ in monaſtico ſtatu
ieiuniū eſt durum et vigilie et reliqua que ad af-
flictionē corporis ꝯcurrūt· Hic vero ſcꝫ in ſtatu pō-
tificas erga animā ars tota verſatᷣ.Et poſt ponit
exemplū. Sicut hij qui arte mechanica quedam
ſtupenda faciūt ad que vtuntᷣ plurimis inſtrumē-
tis·phus autē nichil de hys requirens omnē artē
ſuā operibꝰ ſolius mentis oſtendit.poſſet autem
alicui videri q epiſcopi teneantᷣ q hanc pfectionē
de abiciendo diuitias habeant nō ſolum in ppara-
cōne animi.ſed etiā in exercitio actus·dn̄s enim
aplīs mandauit ut dicatᷣ math·x·nolite poſſidere

aurum et argentū neqȝ pecuniam in ſacꝯs·v·nō peram in via neqȝ duas tunicas neqȝ caltiamen-
ta neqȝ virgam· Epiſcopi autem ſunt ſucceſſores apoſtoloꝝ· tenentur ergo ad hec mandata aplis facta· Sed manifeſtum eſt illud qđ concluditur verum non eſſe. Fuerunt eñi multi in eccleſia epiſ-
copi de quoꝝ ſanctitate dubitari non poteſt qui hoc non ſeruauerunt ſicut Anaſtaſiꝰ· hylarius et alij multi· vt enim dicit auguſtinꝰ libro ꝯtra menda-
tum· non ſolum oportet dei pcepta tenere. ſed etiā vita n moribus multorū· Itaqȝ plura in verbis in-
telligere non valentes in factis ſanctoꝝ colligimꝰ queadmodum oportet accipi· Cuiꝰ racō eſt· quia idem ſpūs ſcȝ qui loquit in ſcripturis mouet ſan-
ctos ad operandū ſm illud ro. viij. Qui ſpiritu dei aguntur hij filij dei ſunt· Ideo non eſt credendum illud qđ a ſanctis viris ꝯmuniter agitur contra diuinū preceptum eſſe· vt ergo ibidem dicitur et in libro de conſenſu euangeliſtaꝝ cur dominꝰ aplis dixerit vt nichil poſſiderent. nec aliquid ſecum in via portarent. ſatis ipſe aſſignauit cum addidit· Dignus eſt enim operarius mercede ſua. vbi ſatis oſtendit permiſſum hoc eſſe non iuſſum· vnde qui pmiſſione vti non vult vt ab alijs accipiat vnde viuat ſi ſua defert ad viuēdū nō ꝯtra domini pre-
ceptū facit· Aliud enim eſt pmiſſione nō vti qđ et

pāulus fecit aliud contra p̄ceptū agere. poteſt em̄ et illud aliter ſolui ut intelligat̄ hoc dn̄m prece-piſſe quantū ad p̄mā miſſionem qua mittebant̄ ad predicandū iudeis apud quos conſuetum erat ut doctores viuerent de ſtipendijs eorum quos docebant. voluit enim domin⁹ ut criſo⁹ dicit. p̄mo quidem diſcipulos per hoc facere non ſuſpectos q̄ſi cauſa ꝯqueſtus p̄dicarent. ſcd̄o ut a ſollicitudine liberarent̄. tercō ut virtutis eius experimentū ſu-merent. qui ſine hmōi poterat eis in nc̄carijs pui-dere. ſed poſtmodū imminēte paſſione qn̄ iam ad gentes mittēdi erāt aliud eis p̄cepit ut habet̄. luc. xxij. q̄ſiuit em̄ ab eis qn̄ miq̄t miſi vos ſine baculo et pera nūq̄d defuit vobis. Qui cū dixiſſent nichil. Dubiūxit. ſed nūc q̄ habet ſacculū tollat ſilr̄ ⁊ pe-rā. vnde ad hoc nō tenent̄ ep̄i q̄ ſūt aplōꝝ ſucceſſo-res ut n̄l poſſideāt neqȝ aliq̄d ſecū in via deferāt.

Capitulū. 22. Qr epiſcopalis ſtatus quāuis ſit p̄fectior non eſt ambiendus.

SEd cum aplūs dicat. i. coꝝ. xij. Emulamini cariſmata meliora. ſi pontificalis ſtatus eſt perfectior q̄ ſtatus religionis. magis deberet ſibi aliquis ſtatū p̄lacōnis ꝓcurare q̄ ad ſtatū religi-onis accedere. Sed ſi quis diligent̄ ꝯſideret eui-dens racō inuenit̄ quare religionis ſtatus meito-rie appetitur. ſtatus autē pontificalis non abſqȝ

g2

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

vitio ambitionis deſideratur. Qui enim ſtatum reli-
gionis aſſumit ſe et ſua abnegans ſe alijs ſubicit
propter xpriſtum. Qui vero ad ſtatum pontifica-
lem pmouetur quendam ſublimitatis honorem
in hijs que ſunt xpriſti conſequitur. quem appe-
tere pſumptuoſum videtur cum maior honor et
poteſtas non niſi melioribus debeatur. vnde au-
guſtin9. xix. de ciuitate dicit. Exponere voluit apo-
ſtolus quid ſit epiſcopatus qua nomen eſt operis
non honoris. Grecum enim atqz inde tranſlatum
vocabulum qꝫ ille qui prefertur eis quib9 preficit
ſuperintendit. curam vtiqz eorum gerens. Sco-
pos quippe intentio eſt. Ergo epiſcopi ſi velimus
latine ſuperintendentes dicere poſſumus vt intel-
ligat non ſe eſſe epiſcopum qui peſſe dilexerit nō
prodeſſe. Itaqz a ſtudio cognoſcende veritatis ne-
mo prohibetur qd ad laudabile pertinet otium.
Locus vero ſuperior ſine quo populus regi non po-
teſt. et ſi ita teneatur et adminiſtretur vt decet.
tamen indecenter appetitur. Quaobrem ſanctum
otinm querit caritas veritatis. negocium iuſtum
ſuſcipit neceſſitas caritatis. Quā ſarcinā ſi null9
imponit: percipiende vacandū ē atqz intuēde verita-
ti. ſi aūt iponit. ſuſcipiēda ē ꝓpē caritatis nccitatē.

Criſo9 etiam ſup math· exponens hoc principes gentium dominant eoꝝ ſic dicit. Opus quidē deſiderare bonum· bonū eſt quia recte voluntatis eſt· et noſtra eſt merces · pmatum autē honoris cōcupiſcere. vanitas eſt· Neqʒ enim apoſtolus laudem habebat apud deum quia apoſtolus fuit ſed quia op9 apoſtolatus ſui impleuit· Conuſacō igit melior deſideranda eſt· non dignior gradus· Eſt etiam aliud attendendū ꝙ religionis ſtatus perfectionē non pſupponit ſed ad pfectionē inducit. Pontificalis autē dignitas perfectionē pſupponit· Qui enim pontificat9 honorem ſuſcipit ſpirituale magiſterium aſſumit· vnde apoſtolus dicit· i· thy· ij· poſitus ſum ego pdicator et aplūs· veritatem dico non mentior doctor gentiū in fide et veritate· Ridiculum eſt autē magiſtrū fieri qui perfectionē per experimentū non didicit. Et ut gregorius dicit in paſtorali cura· tantū debet actionē populi· actio tranſcendere pſulis quantū diſtare ſolet a grege vita paſtoris· Que quidē differentia ex verbis domini manifeſte colligit· Cum enim domin9 paupertatis conſilium daret hys verbis vſus eſt· Si vis pfectus eſſe vade et vende ⁊c̄. vbi manifeſte apparet ꝙ paupertatis aſſumptō perfectionē non pexigit ſed ad eam ducit· Cum vero placōnis offitium petro ɔmitteret queſiuit· Symon iohānis

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

diligis me plus hijs? Qui cum responderet: tu ſcis quia amo te· ſubiecit paſce oues meas· Per quod manifeſte datur intelligi q perfectionem caritatis p̄exigit aſſumpcō prelacōnis p̄ſumptuoſum autē eſſe videtur ut quis ſe exiſtimet eſſe perfectū· vnde philippenſes· vi· dicit apoſtolus. non q iam acceperim aut q iā perfectus ſim· Et ſubdit· Quicūqȝ perfecti ſumꝰ hoc ſenciamꝰ. Q autem perfectionē aliquis deſideret et eam conſequi velit non eſt p̄ſumpcōnis ſed ſancte emulacōnis ad quam apoſtolus hortatur· i· corintheoꝝ· xij· Emulamini cariſmata meliora· Sic igitur religionis ſtatum aſſumere laudabile eſt: ad prelacōnis autem faſtigium anhelare nimie p̄ſumpcōnis eſt· vnde gregoriꝰ in paſtorali· Is qui recuſauit p̄lacōnis officium plene nō reſtitit et is qui mitti voluit ante ſe per altaris calculum vidit· ne aut non purgatus adire quiſqȝ ſacra miſteria audeat aut quem ſuperna gratia eligit ſub humilitatis ſpē ſuperbe cōtradicat· Quia ergo valde difficile eſt purgatum ſe quemlibet poſſe cognoſcere· predicacōnis officiū tucius declinatur. Eſt etiam et aliud conſiderandum q ſtatum religionis comitatur temporalis abiectio· econtrario vero ſtatui prelationis· multa bona temporalia adiūgitur. Qui ergo ſtatum religionis aſſumunt· manifeſte demonſtrant

ſe temporalia bona nō querere ſed pet earū abie-
ctionem ad bona ſpiritualia tendūt. Cum vero pō-
tificalem dignitatem aſſumit. plerūqz magis tem-
poralia bona conſiderat ꝙ̄ eterna. vnde gregorius
dicit in paſtorali. Tūc fuit laudabile epiſcopatū
querere quando per hūc quē cumqz dubiū nō erat
ad ſupplitia grauiora puenire. Et poſtea ſubdit
Sacrū quippe officiū nō diligit ſed neſcit qui ad
culmen regiminis anhelans in occulta meditacōe
cogitacōnis ceteroꝝ ſubiectione paſcit̄. laude ꝓpria
letatur. ad honorem cor eleuat. rerum affluentiū
habundantia exultat. mundi ergo lucrum querit̄
ſub eius honoris ſpetie quo mūdi lucra deſtrui de-
buerunt. Eſt et aliud aduertendū ꝙ qui prela-
cōnis ſtatum aſſumūt. multis pericul̄ ſe exponūt.
Dicit enim gregoriꝰ in paſtorali. plerūqz in occu-
pacōne regiminis ipe quoqz boni operis vſus per-
ditur. qui in tranquillitate tenebat̄. quia quieto
mari recte naui et imperitus dirigit. turbato aūt
tempeſtatis fluctibus etiam peritus ſe nauta con-
fundit. Quid namqz eſt poteſtas culmīs niſi tem-
peſtas mentis in qua cogitationū ſemp procella
nauis cordis quatit̄. et huc illuc inceſſant̄ impel-
litur. ut per repentinos exceſſus oris et operis q̄ſi
per obuiantia ſaxa frangat̄. Cuiꝰ periculi exem-
plum per dd apparet qui vt gḡ dicit deo actionis

54

iudiciū vere in cūnctis actibus placens vbi preſſure pondere caruit. in amorē mulieris erupit. factuſq; eſt in morte crudeliter rigidus qui in appetitu femine fuit enormiter fluxus. prius deperire deprehenſum noluit pſecutorem. et poſt cum dampno exercitus deuotum militem extinxit. Qui autem ſtatum religionis aſſumit pericula peccati vitat. vnde Jeronim9 dicit ex perſona monachi loquēs in epiſtola contra vigilantium. Ego cum fugio mūdum ſcilicet non vincor in eo ꝙ fugio. ſed ideo fugio ne vincar. Nulla ſecuritas eſt cum vicino ſerpente dormire poteſt fieri vt me non mordeat. et poteſt fieri aliquando vt me mordeat. Qꝫ igitur aliquis pericula peccati euitans religionis ſtatum aſſumit prudentie eſt: qd' vero ſponte ad prelationis ſtatum aſpiret vel minie preſūptionis eſt ſi ſe tam fortem eſtimat vt inter pericula poſſit manere ſecurus. vel omnino ſue ſalutis curam non habens ſi peccata vitare non curat. Ex hys igitur apparet ꝙ prelacōnis ſtatus et ſi perfectus ſit. tamen abſq; vicō ꝯcupiſci nō poteſt.

Caplm̄. 23. Vtrū preſbiteri curati et archidyaconi ſint in ſtatu pfectiori ꝙ̄ religioſi.

Sunt autem quidā qui nō ſolum epiſcopoꝝ ſtatum pferre religioſoꝝ ſtatui ſunt contenti: ſed etiam decanoꝝ plebanoꝝ et quorūcūq; curam

habentium animarū· Qđ multr plicit aſſerere co=
nantur· Dicit enim criſo⁹ in·vi·libro dyal ſui·
Si talem michi adducas monachum qualis vt
ſcđm exageracōnem dicam helyas eſt· tamen q̄
diu ſolus eſt ſi non pturbatur neq; grauiter pec=
cat: quippe qui non habet quibus ſtimuletur atq;
exaſperetur· tamen non eſt illi cōparandus qui
traditur populis et multoꝝ ferre peccata cōpulſus
inmobilis perſeuerauit et fortis· Ex quo manifeſte
videtur q̄ monachus quantūcumq; perfect⁹ ade=
quari non poſſit cuicumq; curā animarū habenti:
ſi eam bene exerceat. Adhuc ibidem poſtmodū
ſubditur· Si quis michi pponeret optionem vbi
mallem placere in officō ſacerdotali an in ſolitudi=
ne monachoꝝ· ſine cōparacōne eligerem illud qđ
prius dixi· Incōparabiliter p̄ferendus eſt ſtatus
curam animaꝝ habentium q̄ viuere etiam in ſo=
litudine monachoꝝ quod genus religionis per=
fectiſſimū reputatur· Item auguſtin⁹ dicit in eplā
ad valeriū. Cogitet religioſa prudentia tua michil
eſſe in hac vita et maxime hoc tempore facilius et
letius et hominib⁹ acceptabili⁹· epiſcopi aut preſ=
biteri aut dyaconi offitio· Sed ſi pfunctorie atq;
adulatorie res agatur· nichil apud deum miſeri⁹
et triſtius et dampnabilius· Item michil eſt in
hac vita maxime hoc tempore difficili⁹ laborioſius

et periculoſius epiſcopi aut preſbiteri aut dyaconi
officiō. ſed apud deum michil beatiꝰ ſi eo modo mi-
litetur quo noſter imperator iubet. non ergo reli-
gionis ſtatus eſt ꝑfectior ſtatui preſbiterorū dya-
conoꝝ qui curas animarū habent: ad quoꝝ offitiū
pertinet cōuerſari cum hominibus. Preterea
auguſtinꝰ dicit ad aurelium. dolendum eſt nimis
ſi ad tam ruinoſam ſuꝑbiam monachos ſubigi-
mus et tam graui cōtumelia dignos clericos pu-
tamus in quoꝝ nūo ſumꝰ ſcz ſi vulgares de nobis
iocabunt̄ dicentes. malus monachus bonus cleri-
cus eſt cum aliquādo tamen bonus monachꝰ vix
bonū faciat clericū. maior ergo eſt ꝑfectio boni cle-
rici ꝙ boni monachi. Itē paulo ante dicit non
eſt via danda ſeruis dei monachis. ut ſe facilius
putent eligi ad aliqd meliꝰ id eſt ad offitiū cleri-
catus ſi facti fuerīt deteriores. monaſteriū ſcz de-
ſerendo. melius eſt ergo offitium clericatus ꝙ ſtatꝰ
monaſticus. Item Jeronimꝰ dicit ad ruſticum
monachū Sic viue in monaſterio ut clericus eē
merearis. maiꝰ eſt ergo clericatus offitiū ꝙ mo-
nachi ꝯūſacō. P̄ nō licet de maiori ad minꝰ trā-
ſire ſed de ſtatu monaſtico licet trāſire ad offitium
p̄ſbrī curā habētis vt dicit gelaſiꝰ papa. Et habet̄
xvi. q. i. ſi q̄s monachꝰ fuerit q̄ venerabilꝭ vite me-
rito ſacerdotio dignꝰ preuideat̄. et abbas ſub cuiꝰ

impetio regi xpriſto militet illū fieri pbr̄m peciērit ab epiſcopo debet eligi. et in loco quo iudicauerit ordinare omnia que ad ſacerdocij offitium perti= nent vel populi vel epiſcopi electione ꝓuide ac iuſte acturus. Et plura alia capitula ibidem ponuntur eadem cauſa. xxvi. Ex hys ergo omnib⁹ videt̄ ꝙ status quorūcūqz clericoꝝ et maxime curam ani= marū habentiū religionis ſtatui p̄ferat̄. Horū autem dictorum ratio de facili percipi poteſt ſi ea que predicta ſunt ad memoriam reuocent̄. Jam enim ſupradictum eſt: aliud eſſe pfectionis actum et aliud pfectionis ſtatum. Nam pfectionis ſtatū non efficit niſi perpetua obligatio ad ea que ad pfectionē ſpectant: ſine qua obligacōne plurimi pfectionis opera exequūtur. puta qui nullo voto facto continentiā ſeruant aut in paupertate vi= uūt. Rurſuſqz conſiderandū eſt ꝙ in preſbiteris et dyaconibus curam animaꝝ habentib⁹ duo ſūt: ſcilicet offitium cure et dignitas ordinis. Mani= feſtum autem eſt ꝙ offitium cure ſuſcipientes per= petuam obligacōnem non habent cum multotiēs curam ſuſceptam dimittunt ſicut patet de illis qui dimittūt ꝑrochias vel archidyaconat⁹ ⁊ religioēz intrāt. ptz aūt ex ſup̄dc̄īs ꝙ ſtat⁹ pfc̄ōis nō habet̄ niſi cū ꝑpetua obligacōe. maifeſtū igit̄ ē ꝙ archi= dyaconi et ꝑrochiales ſacerdotes et etiam clerici

ante ꝓfeſſionem ſtatum ꝑfectionis nondū ſunt adepti ſicut nouicii in religionibꝰ ante ꝓfeſſionē. Contingit autē vt ſupͣ dictum eſt aliquem non in ꝑfectionis ſtatu exiſtentem opera ꝑfectionis agere et perfectū eſſe ſm habitum caritatis. Dic igit̃ cō-tingit archidyacones et ꝓchiales perfectos eſſe ſm habitum caritatis et participaȇ in aliquo per-fectionis officiō. ſtatum tamen ꝑfectionis nō aſſe-quunt̃. Huiꝰ autem euidens ſignum eſt quia hys qui perpetuo ad aliquid deputant̃ vel obligantur aliqua eccleſiaſtica ſolempnitas pro tali obligacōe adhibetur. puta qui in epiſcopos conſecrant̃. vel qui in ꝓfeſſione religionis benedicunt̃ etiam ſm antiquū eccleſie ritum vt patet per dyoniſiū in ec-cleſiaſtica iherachia ca. vi. manifeſtum eſt autem ꝙ nichil hoꝝ fit in cōmiſſione archidyaconatus vel ꝓchie. ſed ſimpliciter inueſtiunt̃ vel per anu-lum vel per aliquid tale. vnde manifeſtū eſt ꝙ ex hoc ꝙ aliquis archidyaconatū vel curam ꝓchie accipit non ſortitur perpetue obligacōnis ſtatum.

Hys igitur viſis facile eſt obiecta in ꝯtrarium ſoluere. Qꝛ em̄ criſoſꝰ dicit ſi talem adducas mo-nachū qualis fuit helyas nō tamen illi ꝯparandꝰ eſt qui multa peccata ferre ꝯpellit̃. manifeſte ꝑꝫ ꝑ ea que dicit ꝙ nō intendit ſtatū ſtatui ꝯparare. ſꝫ oſtendȇ difficultatē bn̄ ꝑſiſtendi maiorē eſſe in

eo qui p̄eſt populis: q̄ꝙ in eo qui ſolitariam vitam̄
ducit. Qd̉ patet ſi integre verba accipiant. nō em̄
ſimpliciter dicit ꝙ monachus non ſit ꝯparandus
ei qui compellitur peccata populi ferre. ſed ꝙ mo=
nachus ſi non ꝑturbatur nec grauit̄ peccat q̄ꝙ diu
ſolus eſt non ꝯparatur illi qui pſeuerat immobilis
et fortis in multitudine populi. quia maioris vir=
tutis eſt ille qui ſe conſeruat vbi plura pericula
imminent. vnde et ante hec verba dicit. Cum ali=
quis fuerit in medÿs fluctibus et de tempeſtate
nauem liberare potuerit. merito tunc teſtimoniū
perfecti gubernatoris ab omnib⁹ ꝓmeret̄. Dicit
em̄ etiam dici poſſit ꝙ ille qui inter malos bene
ꝯuerſat̄. maioris virtutis eſſe oſtendit̄ q̄ꝙ qui bene
ꝯuerſat̄ inter bonos. vnde in laudem loth dicit̄. ÿ.
petri. ÿ. ꝙ aſpectu et auditu iuſtus erat habitans
apud eos qui de die in diem animā iuſtam iniq̄s
operib⁹ cruciabant. nec tamen dici poteſt ꝙ ꝯuer=
ſati inter malos ad ſtatū ꝑfectionis pertineat cū
ſcd̉m ſacre ſcripture documenta prudencius decli=
netur. Ex hÿs ergo verbis nō oſtenditur ꝙ ſtat⁹
habentium curam animarū ſit perfectior q̄ꝙ ſtat⁹
religioſoꝝ ſed ꝙ ſit periculoſior. Per hoc etiam
patet reſponſio ad verba eiuſdem que poſtmodū
ſubdūt̄. Si q̄s m̄ inq̄t ꝓponēt opcōez vbi mallem
placē in officiō ſacdotali an in ſolitudīe monachoꝝ.

ſine ꝯparacōne eligerem id qđ ṗus dixi ſcꝫ placere in officio ſacerdotali · Ubi conſiderandū eſt ꝙ non dicit ꝙ nō mallet eſſe in officio ſacerdotali ꝙ̄ in ſolitudine monachorum ſed ꝙ mallet placere ibi ꝙ̄ hic: placere enim in ſacerdotali officio eſt in ſacerdotali offitio ſine peccato ꝑmanere qđ difficilius eſt ꝙ̄ abſqꝫ peccato in ſolitudine monachoꝝ ſicut iam ſupra dixerat · vbi autē eſt maiꝰ periculū ibi maior virtus oſtendit̄ ſi periculum vitet̄ ſicut iā dictū ē · Et ꝙ̄uis quilibet ſapiens magis eligeret eſſe tante virtutis ut etiam inter ꝑicula queꝗ̄ꝫ illeſus poſſit ꝑſiſtere · nullus tamen niſi inſipiens ſtatum periculoſiorē ex hoc ipſo ſtatui ſecuriori ꝑferret · Ex hoc etiam apparet ſolutio ad verba auguſtini quibꝰ aſſeritur nichil eſſe periculoſius et laborioſius offitio epiſcopi ſacerdotis et dyaconi ſi bene exerceat̄ et nichil eſſe deo acceptabiliꝰ · Ex hoc enim ipo ꝙ eſt laborioſum et difficile immunē ſe a peccato conſeruare in huiꝰ officij execucōne maioris virtutis eſſe oſtendit̄ et ꝑm hoc deo acceptabiliꝰ non tamen ex hoc ſequit̄ ꝙ ſtatus ſacerdotum prochialium aut archidyaconoꝝ ſit maioris perfectionis ꝙ̄ ſtatus religionis. Ad omnia vero que ſubſequnt̄ et ſi qua ſūt ſimilia eſt vna eadēqꝫ reſponſio · Nam in omnibꝰ illis auctoritatibꝰ nō cōparat̄ ſtatus religionis ſtatui curatoꝝ ſꝫ ſtatus

monachorum inquantum ſūt mōachi ſtatū cle=
ricorum. Nō enim monachi ex hoc ꝙ ſūt monachi
ſunt clerici. cum multi monachi ſint et layci et an=
tiquis temporib⁹ fere omnes monachi layci erant
vt habetur. xvi. q. i. Manifeſtū eſt autem cle=
ricos in eccleſia dei maiorem gradum obtinere ꝙ̄
laycos. vnde layci ꝓmouentur ad clericatum tāꝙ̄
ad aliquod maius. Et ſicut eſt maior gradus ita
etiam amplior virtus requiritur ad bonum cleri=
cum ꝙ̄ ad bonum laycum quāuis monachū. Sed
in monacho clerico duo ſunt et concurrunt et cle=
ricatus et ſtatus religionis. Similiter in clerico
habente curam animarū duo concurrunt ſcꝫ cura
animarū et clericatus. Qd' ergo clerici p̄feruntur
monachis nichil pertinet ad hoc ꝙ curati inꝙ̄tū
curati monachis preferant̃. Sed verum eſt ſi be=
ne offitium ſuum exequunt̃ et abſqꝫ peccato. ma=
ioris virtutis eſſe demonſtrantur ꝙ̄ ſi monachus
immunis a peccato permaneat vt ſupradictū eſt.
Qꝛ autem monachus aſſumit̃ ad curam animaꝝ
etiam in ꝓchialibus eccleſyis non oſtendit ſta=
tum curati ex hoc ꝙ eſt curatus eſſe perfectiorem.
quia religioſus parrochiam adeptus ſtatū priſti=
nū non amittit. Dicit̃ enim. xvi. q. i. de monachis
qui diu morant̃ in monaſteryis ſi poſtea ad cleri=
catus ordinem ꝓueniūt ſtatim⁹ eos non debere

a pori ꝓpoſito diſcedere. Hic ergo nō oſtendit ꝙ ſtatus clerici habētis curā aīaꝝ ſit pfectior ꝙ̄ ſtatus religionis ꝙ̄uis religioſi curam aīaꝝ accipere poſſint in priori ſtatu et ꝓpoſito pmanentes. Ad epatū aūt pmoti ſtatū altiorem aſſumūt.

Capitulū. 2x. Racōnes ad oſtendendū ꝙ p̄ſbrī curati ſūt in ſtatu maiori ꝙ̄ religioſi.

Uerum quidā contradicōnis ſtudio exagitati neqꝫ que dicunt neqꝫ que audiūt debite pōderantes ad hoc conant̄ p̄dictis ꝯtradicentes. obuiare. Quoꝝ aſſercōnes poſtꝙ̄ p̄miſſa ꝯſcripſeram ad me puenerunt. Ad quaꝝ cōfutacōnem neceſſe eſt aliqua ex ſupp̄oſitis replicare. Primo igit̄ quidē multipliciter nitunt̄ oſtēdere archidyaconos vel prochiales preſbiteros in ſtatu pfectionis eſſe maioris ꝙ̄ religioſi. Preſbiter enim ſi delinquat iubetur eici de ſtatu ſuo ſm canones ut habet̄. 81. diſ. ſi quis amō epiſcopus. Et. xiiij. q. iiij. ſi quis oblitus. ergo erat in ſtatu. alioquin a ſtatu eici nō poſſet. Item inuenit̄ ſtatus multipliciter dici. Importat enim rectitudinem. nam homo erectus dicit̄ ſtare. vnde gregorius dicit in. vij. moraliū. Ab omni ſtatu rectitudinis diſpareūt. qui p verba noxia dilabunt̄. Importat etiam pmanentiā et fixionē ſm illud gregorij in. vij. moraliū. Conditoris ptectio et cuſtodia ē ꝙ in ſtatu pmanem9.

Et i ix omelia

Et in·ix·omelia ſcde ptis ſup ezech·lapis q̄drus eſt et ex omni parte vel latere ſtatū habet qui caſū in aliqua pmutacōne nō habet. Importat etiā longitudinē vel magnitudinē·dicit em̄ a ſtando·cum ergo archidyaconi et prochiales pſbiteri habeāt magnitudinē ſpiritualē dū ꝓpter zelū animaꝝ curā ſuſcipiunt·habeāt etiā pmanētiā qꝛ int̄ pericula immobiles pſeuerāt et fortes·habeāt etiā rectitudinē et intencōnis et iuſtitie nō eſt dicendū hmoi in ſtatu nō eſſe. Itē religionū inſtitucō piudicare non potuit dyaconib9 et preſbiteris curam animarum habentib9.ſed ante inſtitutas religiones pdicti curā animaꝝ habētes ſtatū pfectioīs tenebāt·dr̄ em̄·i·thy·ꝟ. Qui bene pſūt pſbrī ſcʒ vita et doctrina digni habeāt a ſubditis duplici honore ut ſcʒ eis ſpecialit̄ obediāt et exteriora miniſtrēt Ergo et poſt religiones inſtitutas habent ſtatū pfectionis. Itē dicūt qꝛ tpe Jeronimi.pſbit̄ et epiſcopus erant nomina ſynonima ut patet per illud qd dicit Jero9 ſuper eplām ad tytum·Olim idem fuit pſbiter qui et eps ſed poſtea in toto orbe decretū eſt ut vnuſ de preſbiteris ſponeret̄ et ſciſmatum ſemina tollerent̄·Si ergo epiſcopi ſunt in ſtatu pfcōis qꝛ reli gioſi et pſbrī in ſtatu pfcōnis erūt. Itē q̄ ad mai9 ꝛ digni9 ꝛ fructuoſi9 offitiū ecc̄ie aſſuit̄ i maiori ſtatu eē videt̄·ſꝫ archidyaconi

h 1

et preſbiteri curati aſſumunt ad digni⁹ offitiū q̄ȝ religioſi·quia licet vita ꝯtemplatiua ſit magis ſecura·tamē vita actiua eſt magis fructifera vt habet extra de renūciacōnib⁹ preſbiteri· ergo curati ſūt in maiori ſtatu ꝑfectionis q̄ȝ religioſi· Jtem nulla maior caritas eē p̄t q̄ȝ vt animā ſuā ponat quis ꝑ amicis ſuis vt dicit Jo· v·boni autem curati animā ſuam ponūt ꝑ ſubditis ſuis quoꝝ etiā ſe ſeruos conſtituūt ſꝫm illud·i·coꝝ·ix·Cum liber eſſem ex omnib⁹ omniū me ſeruū feci·videtur etiā plus mereri cum plus laborent ſꝫm illud apl'i ·i· coꝝ·v·plus omnib⁹ laboraui· Et·i·coꝝ·iij·vnuſquiſq; mercedem accipiet ſꝫm ſuum laborem·videt ergo q̄ȝ curati preſbiteri ſint in perfectiori ſtatu q̄ȝ religioſi· Jtem videtur hoc idem de archidyaconis· Septem enim dyaconi quos elegerunt apl'i erant in excellenti ſtatu ꝑfectionis·Dicitur enim actuū·vi· cōſiderate fratres viros boni teſtimonij ſeptem plenos ſpiritu ſancto ⁊ ſapientia quos cōſtituamus ſuper hoc opus· vt dicit gloſa bede h̄· diſcernebant apl'i per eccleſias·vij cōſtitui dyacones·qui eſſent ſublimioris gradus et quaſi pximi colūpne·videtur aūt eos in ſtatu ꝑfectionis fuiſſe q̄ ſublimioris grad⁹ erāt et q̄ſi colūpne ecc'ie onera portātes·hoꝝ aūt gradū repitāt in ecc'ia archidyaconi q̄ miſtrāt ⁊ p̄ſūt miſtrātib⁹ ſꝫm gloſam ibidē

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

videt ergo ꝙ archidyaconi ſint in maiori ſtatu ꝑfectionis q̄ pb̄ri curati quibus preficiunt et ita per ꝯſequens etiā q̄ religioſi· Item inſanū eſſe videt dicere beatos ſtephanū laurentiū et vincē=tium archidyaconos in ſtatu ꝑfectionis non fuiſſe qui ad palmam martirij meruerunt peruenire·

Item pbr̄ curatus et archidyaconꝰ ſimiliores ſunt epiſcopis q̄ monachi q̄q̄ religioſi· qui tenēt infimū ſubiectionis gradum in tantū ꝙ epiſcopi pb̄ri nominantur ſcd̄m illud actuū·xx·attendite vobis et vniuerſo gregi in quo poſuit vos ſpiritus ſanctus epiſcopos regere eccleſiam dei quod expo=nitgloſa de pb̄ris epheſy·multo igitur magis preſ=biteri curati ſunt in ſtatu ꝑfectionis· Item ad=miniſtracō facultatum eccleſie ſtatum ꝑfectionis non minuit cū ſint bona ꝯmunia ut habet·xij·q·i· Expedit·non ergo pb̄ri curati vel archidyaconi a ſtatu perfectionis deficiunt propter adminiſtra=tionem rerum eccleſie· Item pb̄ri curati et archi dyaconi de bonis temporalibus tenentur facere hoſpitalitatem ut habet·xlij·diſ·capitulo·i·Hoc autem monachus non poteſt facere quia non ha=bet ꝓprium·maioris ergo meriti erit preſbiter cu=ratus q̄ monachus ·Item gregoriꝰ dicit nullum eſſe ſacrifitiū ꝙ ita placeat deo ſicut zelus aīaꝝ·Et bern·dicit de amore dei ꝙ ille maior ē in amore dei

h 2

q̄ pluēs in amorē dei trahit· hoc aūt ꝯuenit archi-
dyacono et pbrō curato nō autē monacho cuiꝰ nō
eſt offitiū vt aliquē trahat· Itē ſicut patarcha
p̄ſidet in ſuo patriarchatu et ep̄s in ſuo ep̄atu ita
archidyaconꝰ in ſuo archidyaconatu et pbr̄ cura-
tus in ſua prochia· Qd' em̄ facit ep̄us excepta or-
dinacōne qd' preſbiter curatus nō faciat: vt habet̄
d·xciij·ca·legimꝰ·Et quecūqȝ dicunt̄ de epiſcopo
ſeu ordinant̄ in epiſcopum·ſm·xiij·capl'a apoſto-
lice regula omnia debent intelligi de quolibet electo
ad quālibet p̄lacōeȝ vt preſbitero curato et archi-
dyacono vt habetur·81·d·ca·i·Si ergo epiſcopꝰ
eſt in perfectiori ſtatu q̄ꝫ monachus pari ratione
etiam preſbiter et archidyaconuꝫ·Item preſbiter
vel dyaconus ꝓpter delictum iubetur eici de ſtatu et
detrudi in monaſteriū ad agendā p̄niaȝ vt habet̄
lxxxi·d·ca·dem̄ ē·⁊ ſi q̄s clericꝰ·Ex q̄ videt̄ q̄ꝫ ſta-
tus archidyaconatꝰ ſiue cure paſtoral' vere ſtatꝰ
ē·ſꝫ ingreſſus religiōis nō ē ſtatꝰ ſꝫ pociꝰ caſus vel
deſcenſus·hec ergo ſūt que ex eoꝝ ſcriptis colligi
poſſūt q̄uis nō eodē ordine ibidē ponant̄·

Caplm̄·xx·Racōnes ad oſtendendū q̄ꝫ pbrī vel
archidyaconi nō ſūt in ſtatu pfcōis q̄ꝛ nō ꝯſequūt̄
in ſui iſtitucōe aliq̄ꝫ ſolēnitatē bn̄dcōeȝ l' ꝯſecrōeȝ·

Ed q̄ꝛ ſup̄ oñſū ē archidyaconos pbrōs cura-
tos i ſtatu pfcōis nō eē·reſtat vidēdū q̄liter

ſolemnit̃ inſtituit̃ archidyacon⁹ vel pleban⁹ quia inueſtit̃ per ãnulũ vel aliquid huiuſmodi omnino ridiculoſum eſt· Iſta enim eſt ſolemnitas magis ſimilis ciuilibus ſolemnitatib⁹ ſcd̃m quas aliqui inueſtiunt̃ de feodo per baculum vel per ãnulũ q̃ȝ ſolemnitatib⁹ eccleſie que in quadã ↄſecracõne vel benedictione ↄſiſtit·

Caplm̃·29· Solucõ racõnũ que inducebant̃ ad pbandũ q̄ nõ derogat pfectioni ſtatus pbr̃i curati vel archidyaconi in hoc q̄ curã dimittere poteſt.

Nunc tercõ oſtendendũ eſt quomodo ſit friuolum qd̃ obicit̃ contra id q̄ dictum eſt q̄ pbr̃ vel archidyaconi poſſunt dimittere curam·nõ autem epiſcopus epiſcopatum vel religioſus religionem· Circa qd̃ p̃mo conſiderandũ eſt q̄ quicũqȝ a pfectioni ſtatu recedit ad ſtatum qui nõ eſt perfectionis cenſet̃ apoſtata ſm illud apoſtoli·i·thy· v·de viduis cum luxuriate fuerint in xpriſto nubere volunt habentes dampnacõnem quia p̃mam fidem irritam fecerunt· vbi dicit gloſa q̄ in hoc dampnat̃ ppoſiti fraus· et q̄ omnes huiuſmodi ſimiles ſunt vxori loth que retro aſpexit ⁊ hoc eſt apoſtatare· vñ ſi archidyaconi vel plebani in ſtatũ perfectionis eſſent dimittentes archidyaconatu vel prochie curam dampnabilit̃ apoſtate eſſent.

Qd̃ vero ppomitur q̄ archidyaconi et plebani

h5

poſſunt tranſire ad religionem non ꝓpter hoc ꝙ ſtatus religionis ſit pfectioꝛ ſed quia ſecurioꝛ patz expreſſe falſum eſſe. Dicitur enim .xix. q. i. clericis qui monachorum ꝓpoſitum appetunt quia melioꝛem vitam ſequi cupiunt liberos eſſe ab epiſcopo in monaſterijs opoꝛtet largiri ingreſſus. Ex quo habetur ꝙ ideo licet eis tranſire quia melius eſt et non ſolum quia ſecurius. Et ꝑ archidyaconi et habentes curam parrochie non ſolum poſſunt cura archidyaconatus vel parrochie dimiſſa religionem intrare: ſed etiam in ſeculo remanere ſicut patet de illis qui dimittunt parrochias et accipiunt pretendam in eccleſia cathedrali. poſſūt etiā cōiuges accipere ſi non fuerint in ſacris oꝛdinibꝰ conſtituti. Ex quibꝰ omnibꝰ patet ꝙ ſtatum perfectionis non habent. Ad vero obicitur ꝙ religioſus propter hoc non eſt perfectoꝝ ſtatus ꝙ non poteſt religionē dimittere quia nec etiam vxoratus poteſt vxoꝛem dimittere qui non eſt in ſtatu patet ex predictis omnino friuolum eſſe. vtrumqꝫ enim ſcilicet ſtatus religionis et matrimonij aliquid ſimile habet ſcꝫ ꝑpetuam obligacōem et ideo vtqꝫ ſtatꝰ ē q̄ſi alicuiꝰ ſeruitutis ꝫ obligacō matrimonij. nō ē ad opꝰ pfcōis ꝫ ad reddēdū carnale debitū et ideo eſt quidā ſtatus ſed non pfectionis. Statꝰ autē religioīs hꝫ obligacōez ad opa pfcōis

que ſūt paupertas cōtinentia et obedientia et ideo
eſt ſtatus pfectionis· Ad vero tercio obiicit ꝙ ꝓpter
humilitatē ⁊ infirmitatē tecū poteſt aliquis a pfe-
ctiori ſtatu deſcendere ad minorē ſicut dd dimiſſis
armis ſaulis accepit fundā ⁊ lapidem ẜm aliquid
verum eſt et ẜm aliquid falſum· poteſt eñ aliquis
ꝓpter infirmitatē ab altiori religione ad minorem
tranſire nō tamen ſine diſpenſacōne· A religione
vero ad ſecularē ſtatū etiā pbri vel curati vel arch-
idyaconi nullo mō diſpenſat eccleſia· Ex quo ma-
nifeſte apparet ꝙ multoplus excedit ſtatus reli-
gionis cuiuſcūqꝫ ſtatum archidyaconi vel plebani
ſi tamen ſtatus dicendus eſt ꝙ ſtatus altiſſime
religionis mitiſſimoꝝ· Ad vero quarto ꝓponit
ꝙ ſi immutabilitas eſſet de racōne ſtatus nūꝙ li-
ceret de ſtatu ad ſtatum tranſire omnimode friuo-
lum eſt· licet enim ꝓficiſci ad ſtatum maiorem nō
tamen ad ſtatum minorem ſicut habet extra de
regularib9 licet· In maiori enim intelligit eſſe etiā
id qd eſt min9 ſed non ecōuerſo· Et qui obligat ſe
ad min9 dandū non reputat peius ſi dederit ma-
i9· Ad vero quinto ꝓponit ꝙ platus poteſt cu-
ratum ſibi ſubditum de religione ad eccleſiam ſuā
reuocare eſt omnino falſum et ſacris canonibus
contrariū· Dicit eñ extra de renūciacōne amonet
vniuerſis pſonis tui epiſcopatus ſub diſtrictione

ꝓhibeas ne ecclesias tue dyoc. ad ordinacōnē tuā ꝑtinētes absqȝ tuo aſſenſu intrare audeat aut de- tinere aut dimittere te in conſulto. Qꝫ si quis cō- tra ꝓhibicōem tuā venire p̄ſumpſerit in eū cano- nicam vlcōem exerceas. Et de p̄uilegijs. et prela- cōne in eccleſijs dicit. ꝙ religioſi in eccleſijs ſuis qui ad eos pleno iure non ꝑtinent inſtitutos etiā incōſultis epiſcopis nō audeant. preſbiteros epi- ſcopis rep̄ſentent vt eis de plebis cura r̄ſpondeāt. Inſtitutos etiam incōſultis epiſcopis nō audeant remouere. Ex quib⁹ non plus habetur niſi ꝙ pbrī curati non poſſunt dimittere eccleſias epiſcopo in- conſulto et ſi dimiſerint puniri poſſunt. Sed hoc gn̄ale imprudent̄ applicāt ad hoc ſpetiale vt non poſſint ſine licentia epiſcopi dimiſſa cura religio- nem intrare. Dicit̄ enim expreſſe. xix. q. i. ca. epiſ- copus de loco ⁊c̄. vbi manifeſte dicitur de tranſitu ad aliam eccleſiam non autem de tranſitu ad re- ligionem. Qd̓ vero ſexto obicitur ꝙ etiam mo- nachi poſſunt trāſire de religione ad eccleſiam ſe- cularem non eſt ſimile quia nō tranſierunt ſtatu religionis dimiſſo. Dicit̄ enī. xvi. q. i. de monachis qui diu morant̄ in monaſterijs ſi poſtea ad cleri- catus ordinem ꝑueniūt ſtatum⁹ non debere eos a priori ꝓpoſito deſcendere ſed archid̓ vel curatus dimiſſa cura poteſt religionem intrare tāq̄ trn̄ſiēs

de ſtatu imꝑfectiori in ꝑfectiorem ſpiritu dei duct⁹
vt habet̃·xix·q·i·due· Qđ vero ſeptimo ꝓponit̃
ꝙ aliquis qui fuerit in caritate poteſt recedere a
caritate ergo non ſequitur ꝙ qui recedit a ſtatu
perfectionis non fuerit in ſtatu perfectionis tam
friuolum eſt vt reſponſione non indigeat· A ca-
ritate enim nullus diſcedit niſi peccando et ſimilit̃
a ſtatu perfectionis aliquis peccando recedit· quia
ſicut ad caritatis dilectionem aliquis obligatur
ex lege ꝯmuni ita ad ſtatum perfectionis aliquis
obligatur ex voto ſpeciali. Qđ vero octauo pro-
ponit̃ ꝙ epiſcopi non poſſunt tranſire ad religio-
nem ſine licentia pape hoc eſt ex conſtitucõne ec-
cleſie patet eſſe falſum.ymmo eſt ex ipſa obliga-
cõne qua ſe epiſcopi obligant ad perpetuam curam
plebis habendam· vnde apoſtolus dicit·i·cor·ix·
Neceſſitas michi incũbit ve michi eſt ſi non euan-
gelizauero. Et cauſam neceſſitatis ſubdit dicens·
Cum liber eſſem ex omnib⁹ omniũ me ſeruũ feci
ſcilicet ꝑ perpetuã obligacõnem vnde et in decre-
tali·nõ inducit̃ quaſi ſtatutũ ſed q̃ſi racõe ꝓbatũ·
Qđ vero nono ꝓponit̃ nullam efficatiã habet
certũ ẽ eñ ꝙ de iure ꝯmuni nõ debꝫ aliq̃s eligi ad
epatũ nec debꝫ ſuſcipe archidyaconat⁹ ł ꝑrochie
curã ñ ſit in ſacris ordib⁹ ꝯſtitut⁹ ſm eccie ſtatuta
ꝫ in hys papa p̃t diſpẽſare ⁊ aliqñ diſpẽſat et tũc

habent curam archidyaconat⁹ vel prochie vel etiā in episcopa. ſic enim electi poſſunt deſerta cura cō-trahere matrimoniū ita ꝙ non dirimit̄ iam ꝯtra-ctum qđ de religioſis dici nō p̄t.

Capitulum.30. Que opera ad religioſos perti-nere poſſint.

Reſtat ergo dicendū que opera pertineāt ad eos qui in religionis ſunt ſtatu. Sed quia de hys actib⁹ plene alibi tractam⁹ ſufficiat hic ꝯtͣ calūpniatores pauca quedā inſerere. Inducūt em̄ verba Jeronimi que habent̄ in decretis ſcđa diſ. olim Anteꝗ̄ dyaboli infructuoſa ſtudia fierent in religione vbi minor ſi hec introducant quaſi reli-gioſi ſtudere nō debeant. cū ſtudiū et p̄cipue ſacre ſcripture maxime ad eos ptineat qui vitā cōtem-platiuā elegerunt p̄ſertim cū auguſtin⁹ dicat. ẏ. de ciuitate dei. ꝙ a ſtudio ꝯgnoſcende veritatis ne-mo ꝓhibet̄ qđ ad laudabile ptinet otium. Si em̄ hoc intendit per hec verba Jeronim⁹ ꝓbare dui-cent̄ per illud qđ ſequit̄ in eodem capitulo et dice-ret̄ in populis ego ſum pauli ego ſum apollo. vn̄ manifeſtum eſt hunc eſſe intellectum verbi p̄miſſi anteꝗ̄ infructuoſa ſtudia id eſt diſcēſiones in re-ligione fierent. Item inducūt ꝙ poteſtas ligā-di et ſoluendi ꝗ̄tum ad execucōnem vel execucōis rationem ſacerdotibus religioſis non tribuitur.

miroꝛ ad qd tendat· Si enim ſic intelligūt ꝙ monachi nō habent ex hoc ipſo ꝙ oꝛdinan̄t in ſacerdotes execucōem clauiū verū eſt quidē· ſed hoc idē de ſecularib⁹ dici poteſt·non enim ex hoc ipō ꝙ ſecularis oꝛdinat̄ in ſacerdotem ſuſcipit execucōnem clauium ſed ex hoc ꝙ aliquā ſuſcipit curam. Si vero intendūt ꝙ ex hoc ipō ꝙ religioſus nō poteſt habere execucōnem clauium manifeſte falſum eſt et contra illud qd·xvi·q·i·ſunt nōnulli nullo dogmate fulti audaciſſimo quidem zelo magis amaritudinis ꝙ̄ dilectionis inflāmati aſſerentes monachos quia mundo moꝛtui ſunt et deo viuūt ſacerdotalis officy potentia indignos neqꝫ penitentiam neqꝫ xpriſtianitatem largiri neqꝫ abſoluere poſſe ſacerdotalis officy diuinitus non miūctam poteſtatem ſed omnia labuntur. Neqꝫ enim beatus benedictus hui⁹ rei aliquomodo extitit introductoꝛ· in quo etiam notandū eſt illud ſolum religioſis eſſe illicitum qd eſt eis ſcdm ſtatuta regule ſue interdictum· Item inducunt qd dicitur xvi·queſtione·i· monachus nō doctoris ſed plangentis habet offitium· Qd ſi ideo inducūt ut probent ꝙ nō cōuenit monacho ex hoc ꝙ ſit monach⁹ ꝙ ſit doctoꝛ verū eſt alioquin omīs monach⁹ doctoꝛ eſſet. Si vero intelligat ꝙ monach⁹ habeat aliqd

repūgnans doctoris officiō manifeſte falſū eſt·qm̄ ꝯ=
ꝑmino ꝯgruentiſſimū eſt religioſis docere p̄cipue
ſacrā ſcripturā·vnde ſup illud Jo·iiij·reliquit ergo
mulier ydriam ⁊c̄·dicit gloſa auguſtini hāc diſcat
euāgelizator p̄us deponere curā et onꝰ ſeculi·vn̄
dn̄s illis vlis doctrine ꝯmiſit offitiū qui eum ſue=
rant omnibꝰ relictis ſecuti dicens math̄·vltimo
diſcipulis ſuis·Euntes docete omnes gentes·Et
ſimilis reſponſio eſt ad omīa ſimilia·Sicut illd
alia eſt cauſa clerici alia monachi·Clericꝰ ſcȝ ha=
bens dicit ego paſco·monachꝰ ego paſcor·Et iterꝝ
monachus ſedeat et taceat ſolitariꝰ·Per hec em̄
et ſimilia declarat̃ ꝙ monacho ꝯueniat ex hoc ꝙ
eſt monachus·non autē per hoc interdicit̃ ei alia
maiora aſſumere ſi ei fuerint ꝯmiſſa·Sicut cleri=
cus non poteſt excōmunicare ex hoc ꝙ eſt clericus
poteſt tamen ſi hoc ei ab epiſcopo ꝯmittat̃·Jtem
qd induant non amplius a domino inſtitutos ſcȝ
xij·aplōꝝ quoꝝ formā tenent epiſcopi·et lxxij·diſ=
diſcipuloꝝ quoꝝ formā tenēt curati pbr̄i· Si ad
hoc induant ꝙ non habent religioſi ordinariam
curam ſi non fuerint vel epiſcopi vel curati nullus
poteſt negare. Si autē hoc intendant ꝙ religioſi
non poſſūt p̄dicare vel confeſſiones audire p ſupe=
rioꝝ p̄latoꝝ ꝯmiſſionē patet hoc eſſe falſū·qꝛ quā=
to quis eſt excellentior tanto eſt in hmōi potentior

melior ſcd̄m q̄ dn̄s dicit luce ·x· Optimam partē elegit ſibi maria· Et quanto contemplacō melior actione tanto plus pro deo facere videtur qui di=lectione contemplacōnis aliqd̄ detrimentū patit̄ vt ſaluti proximoꝝ ꝓpter deum intendat· Jnten=dere igitur ſaluti proximoꝝ cum aliquo detrimēto contemplacōnis ꝓpter amorem dei et proximi ad maiorem pfectionem caritatis pertinere videt̄ q̄ ſi aliquis in tantum dulcedini cōtemplacōnis in=heret q̄ nullomodo eam deſerere vellet et propter ſalutem alioꝝ ꝓpter quā apoſtolos non ſolū pre=ſentis vite contemplacōem ſed etiā a ꝯtemplacōe celeſtis patrie retardari ad tp̄s voluerunt ꝓpter proximoꝝ ſalutē vt pꝫ p illd̄ qd̄ dicit̄ phi· i· Coar=tor ex duob⁹ deſideriū habens diſſolui et eſſe cum xpriſto· Eſſe em̄ cū xp̄o multo melius eſt· pmanē autē in carne ꝓpter vos· Sed ſi de pfectione cari=tatis agitur que in animi ꝑparacōne plurium con=ſiſtit vt ſupra ex verbis auguſtini probatum eſt· multi vitam contemplatiuam agentes etiam hāc perfectionē habent vt omnino ſint parati ſcd̄m dei bn̄placitū a dilectione contemplacōis otio ſuſpēdi ad tp̄s vt proximoꝝ ſaluti vacēt· q̄ tn̄ pfcō caritatis in pleiſqꝫ proximoꝝ vtilitati vacātib⁹ nō īuenit̄ q̄s maḡ ꝯtēplatiue vite tediū ad exteriora deducit q̄ in deſiderio habeat vt ſic in eis ad pfcōem dilectiōis

ptinentia q eam tamq̄ bonū dilectum ad temp9 poſtponāt. Sed quorūdā defectus ſtatui vel officiō p̄iudicium afferre non poteſt. Hoc enim ip̄m qd̄ eſt alioꝝ proximoꝝ curam gerere pfectionis actio- nē cenſeri debet. cum ad pfectam dilectionē dei et proximi ptineat. Sed hoc conſiderandū eſt q nō quicūqz actu habet qd̄ eſt pfectius in pfectioꝛi ſta- tu conſtituit̄. nullus enim dubitat qn̄ virginitatē ſeruare ad pfectionē ptineat quia de hoc dn̄s di- cit. Qui poteſt capere capiat math. xx. Et aplūs dicit. i. coꝝ. vij. De virginib9 p̄ceptum dn̄i nō ha- beo conſilium autē do. Sunt en̄i conſilia de operi- bus pfectionis et tamen virginitas conſeruata abſqz voto pfectionis ſtatū non habet. dicit enim auguſtin9 in libro de virginitate. neqz en̄i virgi- nitas quia virginitas eſt ſed q deo dicata eſt ho- noraṫ. Que licet in carne ſeruet̄ ac per hoc etiam virginitas corpalis ſpūalis eſt quā vouet et con- ſeruat ↄtinētia pietatis. Et īfra. honoraci9 in ani- mis bonis illa ↄtinentia nūcanda eſt q integritas carnis ip̄i creatori anime et carnis vouet̄ cōſecra- tur ſeruacō. manifeſtū eſt autem q archidyaconi curati preſbiteri et ſi curam animaꝝ habeant non tamen ſe voto aſtringūt ad hm̄oi curam habendā. alioqn̄ nō poſſent abſqz auctoritate ei9 q̄ in voto ppetuo diſpēſare poſſet archidyaconat9 ł prochie

curam dimittere. Et ſi ergo archid̄ vel pbr̄ curatus aliq̄d pfectionis exerceat vel actū vel offitiū acci= piat. attamen pfectionis ſtatū magis habent re= ligioſi qui ex voto ſui ordinis obligant̄ ad hoc ꝙ epiſcopis ſubminiſtrent in hyſ que ad curā ani= marū ptinent predicando et confeſſiones audien= do ꝙ ipi archidyaconi vel curati. Jam vero qđ ſexto ponit̄ ꝙ augmentum caritatis non poteſt eſſe in perſona que non ſit in ſtatu patet ſm pre= dicta omnino falſum eſſe. Sunt enim aliqui in ſtatu perfectionis impfectam caritatem vel omni= no nullam habentes ſicut multi epiſcopi et religi= oſi in peccato mortali exiſtentes. Quāuis igitur multi boni curati perfectam caritatem habeant ut ſint parati animā ſuā ponere pro alyſ. non tamē pter hoc ſunt in ſtatu pfectionis quia nō deſunt multi layci et cōiugati eandē pfectionem caritatis habentes vt pro ſalute proximi parati ſint aīas ponere non tamen in ſtatu pfectionis dicunt̄ eē.

Quod vero ſeptimo ponit̄ dyaconos ab aplis inſtitutos pfectionis ſtatum habuiſſe. hoc non ex textu nec gloſa haberi poteſt. Qꝫ enim dicatur eos fuiſſe plenos ſpū ſancto ⁊ ſapiētia oſtēdit eoꝝ grē pfcōez habuiſſe q̄ pt eē etiā in hyſ q̄ ſtatū pfcōnis nō hn̄t. Qꝫ vero beda in glō dicit ꝙ erāt ſublimioris gdꝰ vel officy. Aliud āt ē eē in gdu ⁊ eē in ſtatu vt

ſup̄ iam dictū. Et tamen verū eſt illos. vij. dyaco-
nos etiā in ſtatu pfectiōis fuiſſe illi9 inquā pfecti-
onis de qua dn̄s dicit. Si vis pfectus eſſe vade et
vende om̄ia que habes et da pauperib9 math. xix.
nam relictis omnib9 ſecuti fuerunt xpriſtū nichil
ꝓpriū poſſidentes ſed erant illis omnia ↄmunia ut
dicit᷑ actuū. iiij. a quoꝝ exemplo om̄es religiones
deriuate ſunt. Qd̕ vero octauo ꝓponit᷑ ſtepha-
nū et laurentiū archidyaconos in ſtatu pfectionis
fuiſſe. ↄ̄cedim9 quidē ſed non ꝓpter archidyaco-
natū ſed ꝓpter martiriū qd̕ omni pfectioni p̄fert᷑.
vn̄ de dicit aug9 in libro de virginitate phibet hui9
rei p̄clariſſimū teſtimoniū eccleſiaſtica auctoritas
in qua fidelib9 notū eſt quo tp̄e martires et quo
defuncte ſanctimoīales ad altaris ſacramenta re-
citent᷑. Sic em̄ et ſebaſtianū dico in ſtatu pfectio-
nis fuiſſe et gregoriū. nec tamen ꝓpter hoc dicim9
milites pfectionis ſtatū habuiſſe. Qd̕ aūt ↄtra-
rio obicit᷑ ꝙ p̄ſbiteri curati et archidyaconi ſunt
ſublimiores epiſcopis q̄ꝫ religioſi verū eſt quo ad
aliquid ſcꝫ quantū ad curam ſubditoꝝ ſed quātū
ad perpetuā obligacōem q̄ requirit᷑ ad ſtatū pfe-
ctiōis ſublimiores ſunt epiſcopo religioſi q̄ꝫ archi-
dyaconi vel p̄ſbiteri curati ut ex p̄dc̄is ptꝫ. Qd̕ vero
decīo ꝓponit᷑ ꝙ ām̄iſtracō facultatū ecc̄ie ſtatū pfe-
ctiōis nō minuit īdubitant᷑ ↄcedim9. alioqn̄ in ip̄is

religionib9

religionib⁹ p̄lati et alij offitiales tp̄alia diſpēſan-
tes a gradu pfectionis deciderēt· ſed hoc in eis per-
fectionis cuiuſdā ſtatū diminuit q̄ ꝓprijs non re-
nūciant ſua oīa ꝓpter xp̄m relinquētes qn̄ymmo
eccleſiaꝝ fruct⁹ tāq̄ ꝓprios lucrifaciūt. In eo
vero q̄ vndecimo ꝓponit manifeſte inueniunt̄ de-
ſipere vigilantiū errorē ſequētes· ↄtra quē Jero⁹
ſcribēs dicit q̄ aſſerit eos melı⁹ facē q̄ vtunt̄ reb⁹
ſuis et paulatī fruct⁹ poſſeſſionū paupib⁹ diuidāt
q̄ illos qui poſſeſſionib⁹ venūdatis ſil̄ oīa lar-
giunt̄· nō a me eis ſed a deo reſpondet̄· Si vis p-
fectus eſſe vade et vende oīa que habes ⁊c̄· ad eū
loquit̄ qui vult eſſe pfect⁹ iſte quē tu laudas ſcd's
aut terti⁹ grad⁹ ē· nō ergo archidyaconi vel pbr̄i
curati ꝓpter hoc ſūt pfectiores q̄ ſuant hoſpitali-
tatē quā monachi ꝓpriū nō habentes ſuare non
poſſunt. Qd̓ vero duodecīo ꝓponit̄ q̄ nullū eſt
ſacriſitiū deo magis acceptū q̄ zel⁹ animaꝝ abſq̄
dubio cōcedim⁹ ſed in animaꝝ zelo hic ordo ſeruā-
dus eſt ut p̄mo homo ſue anime zelū habeat eam
ab omni affectu terrenoꝝ et ſui ip̄i⁹ abſoluens q̄
in hoc ꝓcedat ſm illud ſapientis eccle· xxx· miſe-
rere anime tue placens deo vt patet p auguſtinū
xij· de ciuitate dei· Hic ergo ſi aliquis poſt ↄtemptū
terrenoꝝ et ſui ip̄i⁹ in hoc ꝓcedat vlteri⁹ vt etiā
aliaꝝ animaꝝ zelū habeat pfectius erit ſacriſitiū.

Sed tūc pfectiſſimū erit quādo ad zelum animaꝝ habendā voto ſeu profeſſione obligat̄ ſicut epiſco-pus vel etiam religioſi ad hoc per votum obligati.
Ad tredecimo ꝓponit̄ q̄ ſicut patriarcha pre-ſidet in ſuo patriarchatu et epiſcopus in ſuo epi-ſcopatu ita archidyacon⁹ in ſuo archidyaconatu et preſbiter curatus in ſua prochia eſt manifeſte falſum. Nam epiſcopi pricipaliter habent curam omniū ſue dyoceſis. preſbiteri autē curati ł archi-dyaconi habent aliquas ſubministrationes ſub epiſcopis. Sic enim ſe habent ad epiſcopum ſicut balivi vel ꝓpoſiti ad regem. vnde ſuper illud. i. cor. xij. Alij opitulacōnes alij gubernacōes dicit gloſa opitulacōes id ē eos q̄ maiorib⁹ fuerīt opes ut ty-tus aplō ł archidyaconi epis. gubnacōes ſcʒ mi-noꝝ pſonaꝝ p̄lacōes vt pbrī ſūt q̄ plebi documēto ſūt. vñ et hoc ipm oñdit̄ in ordinacōe ſacerdotū de q̄b⁹ eps dicit. q̄nto fragiliores ſum⁹ ſcʒ aplis tāto maḡ hijs auxilijs indigem⁹. vñ. xvi. q. i. ca. cūctis dr̄ oib⁹ pbrīs dyaconib⁹ et reliq̄s clericis attēdē-dū ē vt nichil abſqʒ ꝓprij epi licētia agāt. nō vtiqʒ miſſas ſine ſuo iuſſu quiſqʒ pbrōꝝ in ſua prochia agat. nō baptizet nec q̄cq̄ abſqʒ eius pmiſſu fa-ciat. Et ſimilit̄ habet̄. lxxx. d. ca. nō debē. preſbiteri nichil ſñ p̄cepto ⁊ ꝯſilio epi agāt. Ad xxo. ix. ꝓpoīt̄ de clericis q̄ ꝓp̄t enormia delicta in mōſteio

intrudūt ſatis eoꝝ aīm ꝛ intēcōem declarat. nā ſicut gḡ. dicit. x. moꝝ. prauī cum recta predicant valde difficile eſt vt ad hoc qđ taciturni ambiūt nō erumpant. Arbitrant enim clericos eſſe in ſtatu ꝑfectionis. non autem monachos ꝓpter penitētie altitudinem quā monachi voluntarie ſuſcipiunt innocētes ad q̄ꝫ cogunt clerici delinquētes. qui q̄dē ſtatus tanto eſt apud deum altior q̄to eſt in mūdo abiectior. ſcḋm illud math. 20. Qui ſe humiliat exaltabit. Et iacobi. ij. dicit. Elegit deus pauperes in hoc mundo diuites in fide et heredes regni. Sꝫ mūdanā gloriā ambientes illa ſtare reputāt que ad glāꝫ ꝑtinēt. atꝫ illa eē abiecta q̄ videt humilia.

Caplm̄. 28. Solucō racōnū que inducebant ad ꝓbandū ꝙ defectus ſolemnis benedictionis vel cōſecracōnis nō derogat ſtatui ꝑfectionis preſbiteri curati vel archidyaconi.

Oſtenſo igitur q̄ꝙ friuole ſūt racōnes quas inducunt ad oſtendendum ꝙ archidyaconi et preſbiteri curati ſunt in ſtatu ꝑfectiori q̄ꝫ religioſi. oſtendendū eſt q̄ꝙ friuolum ſit qđ obiciunt contra hoc qđ dictū eſt ꝙ in ſtatu ꝑfectionis aliquis ponit per ſolemnē conſecracōnem vel benedictionē.

Ubi primo conſiderandum eſt ꝙ ſolemnis ꝯſecracō aut bn̄dictio nō ē cauſa ꝙ hō ſit in ſtatu ꝑfectiois ſꝫ inducit q̄ſi ſignū. nō em̄ adhibet niſi illis

qui in aliquo ſtatu ponunt. nō quidē ſemp in ſtatu pfectionis exiſtentib9 ſed ſtatū quēcūqz adipiſcē=tib9. Hij enī qui matrimonio iūgunt in ſtatu aliquo ponunt quia ex tunc vir nō habet poteſtatē ſui corporis ſimplicit neqz mulier ut dicit. i. cor. vij. Eſt enī in matrimonio ppetua obligatio vni9 ad alteꝝ ad quā ſignandū ab eccleſia ſolemnis benedictio nuptiaꝝ exhibet. non tū in ſtatu pfectionis ponunt ſed in ſtatu matmonij. vnde et in hijs qui in ſtatu pfectiōis ponunt in ſignū ppetue obligacōnis ſolemnis ꝯſecracō aut benedictio exhibet ſic etiā cū curatus aliquis ſtatū mutat ſicut cū ſeru9 maūmittit aliqua ciuilis ſolemnitas exhibet. hoc aūt nō friuole dicit ſʒ auctoritate dyoniſij ꝯfirmat qui dicit. vi. c. celeſtis ierachie quia diuini duces nrī ſcʒ apli nominacōib9 ſcis ipos dignati ſūt ſcʒ qui ſūt in ſtatu pfectoꝝ alij qdē famulos alij vero monachos ipos noiantes ex dei potētia ſeruicō et famulatu et indiuiſibili et ſingulari vita viuentes ipos ad vniforme vnitatē et amabilē deo pfectiōēʒ ꝓpter qd et pfectiuā ipis douans gratiam ſancta legiſlacō et quadā ipos dignata eſt ſanctificatiua inuocacōne. vbi expreſſe habet quia quia monachi pfectiōis ſtatū aſſumūt ideo eis ſolēnis benedictio ſm tradicōeʒ aploꝝ dat. Qd ergo pmo ꝓpoit quia in ꝯſecracōe tā epi quam ſacdotis ꝯia verba ꝓferunt ſic;

ꝯſecrent̃ et ſanctificent̃ manꝰ iſte ⁊c̃· nõ em̃ nũc agimꝰ de ſacerdote inquantũ eſt ſacerdos ſic enim in ſtatu ponit̃ per ſolemnẽ ꝯſecracõnem non quidẽ in ſtatu ꝑfectionis actiuo vel paſſiuo ſed in ſtatu illuminatiuo ẜm dyoniſiũ ſed inquãtũ curã accipit. tunc em̃ nulla ei benedictio ſolemnis adhibet̃· vnde tūc nullũ ſtatũ ſuſcipit ſed fit ei quedã officij ꝯmiſſio· Epiſcopꝰ aũt ad ipam paſtoralẽ curã ꝯſecrat̃ ꝓpter ꝑpetuã obligacõez qua ſe ad paſtoralem curam obligat ſicut ex ſupͣdictis apparet· Qd vero ſcdo ꝓponit̃ ꝙ vnctio capitis que regibꝰ exhibebat̃ ſignũ erat ſtatus habentis principalẽ curam regni· Alij aũt qui ſũt officiales in regno tãꝙ non habentes ꝑfectam regiminis racõem nũꝙ̃ vngebant̃· Ita etiã et in regno eccleſie epiſcopus vngit̃ tamꝙ̃ pncipalit̃ habens curam regiminis· Archidyaconi vero et pbrĩ curati non inũgunt̃ in ſuſcepcõne cure quia nõ ſuſcipiũt principalit̃ curã ſed quandã ſubminiſtracõem ſub epiſcopali regimine ſicut baliui vel ꝓpoſiti ſub rege· nec ꝓpter hoc ſequit̃ ꝙ rex habeat ſtatum ꝑfectionis quia cura extendit ſe ad temporalia nõ ad ſpiritualia ſicut cura epiſcopalis· Caritas autẽ per ſe reſpicit ſpirituale bonũ· vnde et cura ſpiritualis ad ꝑfectionẽ ꝑtinet· non cura temporalis licet ex caritate poſſit exerceri. Qd etiã tercĩo ꝓponit̃ lõge ẽ a ꝓpoſito.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

non enim nūc agim⁹ de pfectione meriti qđ poteſt
eſſe interdū pfectius nō ſolum in curato preſbitero
q̄ꝫ in epiſcopo vel religioſo ſed etiam in layco ꝯiu=
gato. ſed loquimur de perfectionis ſtatu. vnde in
hoc videtur etiam obiciens ſuam vocem ignorare
Nam ſcđm qꝫ obicit nec etiam epiſcopi eſſent in
maiori ſtatu q̄ꝫ religioſi cum interdum ſint mino=
ris meriti. Qđ vero quarto ꝓponitur qꝫ epiſco=
patus non ſit ordo manifeſte continet falſitatem
ſi abſolute intelligatur. Expreſſe enim dicit dyo=
niſius eſſe tres ordines eccle. ierachie ſcilicet epiſ=
copoꝝ preſbitroꝝ et dyaconoꝝ. Et. xxi. d. habet̄
qꝫ ordo epiſcopoꝝ quadripartitus eſt. Habet quidē
enim ordinem epiſcopus per cōparacōnem ad cor=
pus xpriſti miſticum qđ eſt eccleſia ſuper qua pri=
cipalem accipit curam et quaſi regalem. Sed qn̄=
tum ad corpus xpriſti verum qđ in ſacramento cō=
tinetur non habet ordinem ſupra preſbiterum. Qđ
autem aliquem ordinem habeat et non iuriſdicti=
onem ſolam ſicut archidyacon⁹ vel curatus patet
ex hoc qꝫ epiſcopus poteſt multa facere qđ nō po=
teſt cōmittere ſicut conferre ordines. conſecrare
baſilicas et hm̄oi. Que vero ſūt iuriſdictionis p̄t
alij ꝯmittere. Itē ptꝫ ex hoc qꝫ ſi ep̄s depoſit⁹ r̄ſti=
tuat̄ nō iteꝝ ꝯſecrat̄ tāq̄ꝫ in ptāte ordis remanēte
ſic etiā i alijs ꝯtigit ordib⁹. Qđ vero qn̄to ꝓpoit̄ qꝫ

ip̄as ꝓbacōnes conent̃ elidere. dictū eſt enī ſupra
ꝙ quilibet ſtatus in eccleſia cū aliqua ſolenni cō=
ſecracōne vel benedictione confert̃ qđ non fit in cō=
miſſione pꝛochialis cure vel archidyaconat9. Quā
quidē ꝓbacōem excludere conant̃ multipliciť. pri=
mo quia in conſecracōne tam epiſcopi ꝙ̄ ſacerdo=
tis verba ſunt ɔmunia ut: cōſecrent̃ et ſanctificent̃
domino man9 iſte ꝛc̄. Item ſi dicat̃ ꝙ vnctio
capitis dat̃ epiſcopo et nō ſacerdoti hoc non videt̃
ad ꝓbacōnem facere quia etiā reges olim in capi=
te vngebant̃. qui tamen nō poſſūt ſtatū ꝑfectiōis
vendicare. nō ergo per hoc p̄t dici ep̄s eſſe in ſtatu
ꝑfectiōi ſup̄ pb̄rm curatū qꝛ capite vngit̃. Itē
meritū non acquirit̃ ꝑ ɔſecracōem ƺ ꝑ bona opera
meritoria. aliqñ enī etiā malus ɔſecrat̃ in ep̄m et
in hoc magis demeret̃. nō enī qui melioꝛ fuerit in
honoꝛe eſt iuſtioꝛ. ſed qui fuerit iuſtioꝛ eſt maioꝛ
ut habet̃. xl. diſ. ca. multi. Et in eadē dr̄ ꝙ non lo=
ca vel oꝛdines creatori nr̄o. nos ꝓximos faciūt ſed
nos aut merita nr̄a bona ei ɔiūgūt aut mala diſtrī=
gunt. Et non ſanctoꝝ filij ſunt qui tenent bona
ſanctoꝝ ſed qui exercent opera ſanctoꝝ. non ergo
ꝓpter hoc epiſcopi ſunt in ſtatu magis perfecto ꝙ̄
pb̄rī curati qꝛ maioꝛem ɔſecracōnem habēt. Itē
ɔſecracō capitis mag̃ ꝑtīet ad ſigna et gdū ſacer=
docij. Ep̄at9 enī nō ē nou9 oꝛdo ƺ grad9 in oꝛdine

q 4

alioquin eſſent plures ꝙ̄ ſeptem. perfectio autem caritatis pertinet ad meritum ſanctitatis non ad gradum ordinis. non ergo epiſcopi qui per vnctionē capitis obtinent maiorē gradum ſacerdocij ſūt in pfectiori ſtatu· Itē epiſcopus inſtituit archidyaconū plebanū vel curatum per librum vel per anulū vt habetᷣ extra de ſentētia et· re iudica· Cū olim vel cum papa mandat aliquem inſtitui in ecclesia aut in canonicū et in fratrem vel in plebanū ſeu curatū· mandat eum inſtitui cum plenitudine honoris vt extra de conceſ· eccleſie ꝯpoſuit· videtᷣ ergo curatoꝝ ⁊ archidyaconoꝝ eſſe ſtatus ex quo ſtatu eici poteſt·

Caplm̄· 26· Racōes ad oſtendendū ꝙ dimiſſio cure non ſufficiat ad ꝓbandū ꝙ pbr̄i curati archidyaconi nō ſint in ſtatu pfectionis·

Similitᷣ etiā ꝯtra id qd̓ dcm̄ ē ꝙ archidyaconi ꝰ l pbr̄ curatꝰ nō ſūt in ſtatu pfcōis ꝙ pn̄t ſn̄ pcō ab hoc recedē multiplr̄ obiciūt· pmo qdē· ꝙ dicūt ꝙ ꝓpt̄ hoc curatꝰ pbr̄ ad religionē trāſire pt ꝙ̄uis ſtatus curati ſit perfectior et fructuoſior quia ſtatus religionis eſt ſecurior· Ad hoc ꝓbandū inducit qd̓ dicitᷣ extra de renunciacōibꝰ n̄· cū p̄dē· Itē vir vxorē nō p̄t dimittē et ea inuita ad religionē trāſire ut dr̄ extra d̓ ꝯuſioē ꝯiugatoꝝ ex publico· ſꝫ hec n̄ ē rō ꝙ ſtatꝰ ꝯiugij ſit maioris pfcōis ꝙ̄ ſtatꝰ

religionis vel equalis ei ſed q uxori ſue p matri=
moniū ſe inſolubilit̄ obligauit ergo ſimiliter licet
pbr̄ curatus poſſit tranſire ad religionē non ꝯptu e
hoc ſequit̄ q ſtatus religionis ſit pfectior vel eqz
pfectus. Item inducit ad hoc exemplū dd qui
vt habet .i. re. xvij. cū nō poſſet pūgnare in armis
ſaulis que requirebant maiorem fortitudinē ꝯtu=
lit ſe ad arma maioris humilitatis licet minoris
roboris vel fortitudinis ſcz ad fundā et lapidē qb9
gygantē phyliſteū virū ab adoleſcētia ſua bella=
torem puer deiecit et pſtrauit. poteſt ergo curatus
exemplo dd ad arma maioris humilitatis ſcz re=
ligionis ſe transferre licet eſſet in ſtatu pfectiori.
Item ſi inſeparabilitas eſſet cauſa ſtat9 ſeque=
ret̄ q nō liceret alicui ſe transferre de ſtatu in ſta=
tum. hoc autem nō licet. nō ergo inſeparabilitas
eſt de racōne ſtatus. Item ſm iura ſcripta pla=
tus poſſet curatū ſibi ſubditum de religione ad ec=
cleſiam ſuam reuocare ſi ſciret eum eſſe vtilē aut
pficuū eccleſie ſue. ergo curatus nō debet eccleſiā
ſuam dimittere ſine cōſenſu et auctoritate epiſco=
pi qd ſi fecerit poteſt epiſcop9 in eum exercere ca=
nonicam ulcōnem vt extra d renūciacōnib9 mouet
et de pˀuilegijs. et in eccleſijs. et ſeptima. q. p̄. epiſ=
copus de loco. Et ſic non videtur verum q ſtatus
religionis ſit perfectior propter hoc q curati pbrī

1 b

debat q pbri curati et archidyaconi ſunt in ſtatu pfectiori q religioſi.

Hec autem que pppoſita ſunt q ſint friuola derifibilia et in multis erronea demonſtrandum eſt ſingulorum efficatiam diligenter ponderando. Qz enim primo inducunt quoſdam canones ad probandu preſbiteros curatos et archidyaconos in ſtatu eſſe nichil ad ppoſitum facit. nam in capitulis inductis nulla fit menco de ſtatu ſed de gradu. Sicut enim habet. lxxxi. d. Si quis amodo epiſcopus preſbiter dyaconus feminam acceptam retinuit a pprio decidat gradu. Et. lx. q. iiij. dicitur. Si quis oblitus timore dni et ſanctarum ſcpturarum &c feneraucrit. &c. de gradu ſuo deiectus alienus habeatur a clero. non ergo poteſt hoc probari a contrario ſenſu q habeat ſtatum ſed gradu et hoc neceſſe eſt q vbicunqz e ordo vel ſuperioritas aliq ibi eſt aliqs gradus. Qd vero ſcdo e poſitu q ſit friuolu qlibz aduertere poteſt intelligens. nulli enim e dubiu ſtatu multiplicit dici. nam ille qui erigitur ſtat. et magnitudo ſtatum facit ſcdm q diſtinguitur ſtatus incipientium pficientium et perfectorum. Stare etia firmitatem importat ſcdm illud. i. corintheorum. xv. ſtabiles eſtote et immobiles in omni opere bono. non autem ſic loquimur de ſtatu ſed ſcdm q dicit ſtatus libertatis vel virtutis ſicut accipitur. ij. q. vi

poſſunt religionem intrare. Item etiam econ-
uerſo monachus ꝑ neceſſitate eccleſie et cure ani-
marũ poteſt tranſire de religione ad eccleſiam cũ
cura vt habet̃ ·xvi·q·i· vos autem et ca·monachos
nam vnius vtilitati preferenda eſt vtilitas pluri-
moꝝ.vij·q·ſcias· Item non ſequitur ꝙ ſi aliquis
cadere poteſt a perfectione caritatis ꝙ nũꝙ̃ fuit in
perfectione caritatis.ſed magis econuerſo ꝙ fue-
rit· licet ergo presbiter curatus diſcedat a ſuo re-
gimine ex aliqua cauſa non ſequitur ꝙ non fue-
rit in ſtatu perfectionis· Item ꝙ maiores prela-
ti ſcꝫ epiſcopi non poſſunt tranſire ad religionem
ſine licentia ſũmi pontificis hoc eſt de conſtitucõe
eccleſie ꝓmulgate tempore innocencij· ſicut patet
per illam decretalem extra de renũciacõnib⁹ ñ cum
ꝑdem·ergo ante conſtitucõnem licebat maiorib⁹
ſicut et minorib⁹· Et cum maiores ſunt in perfe-
ctiori ſtatu·non ergo hoc impedit preſbiteros cu-
ratos eſſe in perfectiori ſtatu ꝙ̃ religioſos licet ſine
licentia ſũmi pontificis ad religionem poſſũt trã-
ſire· Item nullus debet in epiſcopum eligi niſi
fuerit in ſacris ordinib⁹ inſtitutus vt habetur·lx·
d·ca·nullus in epiſcopum·ſed in ſacris ordinibus
conſtitutus non poteſt vxorem ducere·nõ eſt ergo
veꝝ ꝙ clericus poſſit vxorẽ ducere·

Capitulũ·28· Solucõ racõnũ quib⁹ ꝓbari vi-

debat q̄ pbr̄i curati et archidyaconi ſunt in ſtatu pfectiori q̄ religioſi.

Hec autem que ꝓpoſita ſunt q̄ ſint friuola derisibilia et in multis erronea demonſtrandum eſt ſingulorum efficatiam diligenter ponderando. Qd enim p̄mo inducunt quoſdam canones ad probandū preſbiteros curatos et archidyaconos in ſtatu eſſe nichil ad ꝓpoſitum facit. nam in capitulis inductis nulla fit mencō de ſtatu ſed de gradu. Sicut em̄ habet̄ .81. d. Si quis ammō epiſcopꝰ preſbiter dyaconus feminā acceptam retinuit a ꝓprio decidat gradu. Et. 19. q. iiij. dicit̄. Si quis oblitus timorē dm̄ et ſanctarum ſcp̄turarum zc̄ feneraucrit. zc̄. de gradu ſuo deiectus alienus habeat̄ a clero. non ergo poteſt hoc probari a contrario ſenſu q̄ habeat ſtatum ſed gradū et hoc neceſſe eſt q̄ vbicūqz ē ordo vel ſuperioritas aliq̄: ibi eſt aliq̄s gradꝰ. Qd vero ſcd̄o ē poſitū q̄ ſit friuolū q̄libz aduertere poteſt intelligens. nulli em̄ ē dubiū ſtatū multiplicit̄ dici. nam ille qui erigit̄ ſtat. et magnitudo ſtatum facit ſcd̄m q̄ diſtinguit̄ ſtatus incipientium ꝓficientium et perfectorum. Stare etiā firmitatem importat ſcd̄m illud. 1. corintheorum. xv. ſtabiles eſtote et immobiles in omni opere bono. non autem ſic loquimur de ſtatu ſed ſcd̄m q̄ dicit̄ ſtatus libertatis vel virtutis ſicut accipit̄. ij. q. vi

Si qn̄ in cauſa capitali vel cauſa ſtatus interpellatꝰ fuerit. nō ꝑ exploratores ſꝫ ꝑ ſeipſos ē agendū. Et ſic accipiendo statū vbi ſtatū ꝑfectionis accipiunt qui ſe ſeruos ↄſtituūt ad opera ꝑfectionis implē da ut ſupᷓ dictū eſt. Hoc autē nō ↄtingit niſi ꝑ vo tū ꝑpetue obligacōis. q̄ ſeruitus libertati oppo nit. Quādiu igit̄ in ſua libertate q̄s habet recedē a ꝑfectionis ope. ſtatū ꝑfectionis nō habet ſicut et ſupᷓ oſtenſū eſt. Qd̄ vero tercō ꝓpoſitū fuit tam friuolū eſt ut reſpōdere nō egeat. in hoc em̄ q̄ dr̄ qui bene p̄ſunt pbr̄i ꝛc̄. nec de ꝑfectione nec de ſta tu fit mentio. p̄eſſe em̄ non conſtituit ſtatum ſed gradum nec honor debet̄ ſoli ꝑfectioni ſed vl̄r vir tuti que deſignat̄ in hoc q̄ dicit̄. bene p̄ſunt. Dicit̄ enim ro. ij. gloria et honor et pax omni operanti bonū. In hoc autem qd̄ quarto ꝓponit̄ manifeſte falſitas continet̄ vbi dicit̄ q̄ ante tempus Jeroni mi et auguſtini non erat aliud pbr̄ et epiſcopus. Huiꝰ enim contrariū expreſſe dicit auguſtinꝰ in epiſtola ad Jeronimū. Quāq̄ ſcd̄m honoris voca bula que iam eccleſie vſus obtinuit epiſcopatus preſbitero maior ſit tamen in multis rebus augꝰ Jeronimo minor eſt. Sed ne aliquis calūpniet̄ hoc circa tempora Jeronimi veniſſe ut ep̄s pbr̄o maior ſit accipiēda eſt auctoritas dyoniſij q̄ ſcp̄ſit ordinē eccle. ierachie ſcḋm q̄ erat in ecc̄ia p̄mitiua

Dicit enim in·ij·capitulo eccle·ierachie tres eē or=
dines eccle· ierachie ſcȝ epiſcopoꝝ preſbiteroꝝ et
dyaconoꝝ. vbi notandū eſt ꝙ ordinē dyaconoꝝ
dicit eſſe purgatiuū·ordinē autē ſacerdotū illuia=
tiuū·ordinem vero epiſcopoꝝ ꝑfectiuū·Et ſicut ipe
dicit in·vi·capitulo eiuſdē libri trib⁹ hijs ordinib⁹
tres ordines reſpondent·Nam ordini dyaconoꝝ
ſubicit ordo immūdoꝝ qui purgacōni indigent·or=
dini vero p̄ſbiteroꝝ ſubicit ordo illuiandoꝝ ſcȝ ſa-
cer popul⁹ q̄ a pbr̄is illuiat ꝑ ſacmentoꝝ ſuſcep=
cōem·ordini v ro ep̄oꝝ ſubicit ordo ꝑfcōꝝ vel ordo
monachoꝝ q̄ ꝑ eoꝝ tradicōes edocent ad ꝑfectiſſi=
mā ꝑfectionē ſurſū act⁹·Ex quo ptȝ ꝙ ſm dyoni=
ſiū ꝑfectio attribuit ſolis epiſcopis et monachis
Epiſcopis aūt tāq̄ ꝑfectiorib⁹ .monachis aūt tā=
q̄ ꝑfectis·Sed ne quis dicat ꝙ dyo⁹ tradat ordi=
nem eccle· ierachie ab aplis inſtitutū cum tamen
ex diu̅ inſtitucōne idem eſſent pbr̄i et epiſcopi hoc
manifeſte falſū apparet ex hoc qđ dicitur luce· x·
poſt hec autem deſignauit dn̄s ⁊cetera·dicit gloſa
ſicut in apoſtolis eſt forma epiſcopoꝝ ſic in ſeptua-
gintaduob⁹ forma ē pbroꝝ ſcđi ordis·Et mirū eſt
cū hoc ipi introducant q̄lit ꝓpriā mentē ignorant
ſtatū poſtmodū aſſerētes ſolū circa tpa Jeronimi
ep̄os a pbr̄is eē diſtictos·et ſi q̄s ad anteiora tpa
ꝓgredi velit iueiet ⁊ in vetei lege diſtictos pōtifices

a minorib⁹ ſacerdotib⁹ in qua tm̄ erat ſacerdotiū figurale· dicit̄. em̄ deutro·xpi·pontifices et minores ſacerdotes a deo ſunt inſtituti per moyſen qui ex p̄cepto domini aaron in ſūmū pontificem· filios vero vnxit in minores ſacerdotes. Ex quo patet ꝙ falſum intellectū cōcipit ex verbo Jeronimi nō em̄ intēdit Jeronim⁹ dicere ꝙ in p̄mitiua eccleſia eēt idem ordo vel ſtat⁹ epoꝝ et pbroꝝ ſed ꝙ iſtoꝝ vocabuloꝝ erat ꝓmiſcuus vſus quia pbri dicebant̄ epiſcopi quaſi intendentes et epiſcopi pbri dignitate· vnde yſidorus dicit et habet̄· diſ·xxi·pbri minores licet ſint ſacerdotes tamen pontificatus apicem non habent quia nec criſmate frontē ſignāt nec ſpiritū paraclitū dant· quia ſolis deberi epiſcopis lectio actuū apoſtoloꝝ demonſtrat et concludit vnde et apud veteres idem epiſcopi et pbri fuerūt quia illud nomen eſt dignitatis non etatis· vbi oſtendit̄ differentia eſſe in re ſed ꝯueniētia in nomine ꝓpter dignitatē quā importat nomen pbrātus· fuit autē poſtmodū neceſſariū ad vitandum ſciſmatis errorem qui ex indifferētia nominū oriebat̄ ut etiam nomina diſtinguerent̄ ut ſcilicet ſoli maiores pbri dicerent̄ epiſcopi· minores vero ſolum pbri dicerent̄· Ad vero ſcdo ꝓpoſitum eſt efficatiam non habet. vita em̄ ꝯtēplatiua nō ſolū p̄fert̄ actiue quia ſecurior ut ꝓponit̄ ſꝫ qꝛ ē ſimplr̄

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

vt habet̃·xvi·q·i·Sūt nōnulli. vnde ſi ſeculares
ſacerdotes nō curati poſſunt hm̃oi facere ex ꝯmiſſi-
one p̄latoꝝ. multomagis hoc poſſūt religioſi ſi eis
ꝯmittat̃· Hec reſpondenda occurrūt hys qui
ꝑfectioni religionis derogare nitunt̃ a ꝯtumelys
abſtinendo qꝛ ſicut ſcriptū eſt ꝓu·x·qui ꝓfert ꝯtu-
meliā inſipiens eſt· Et·20. omnes ſtulti miſcent̃
cōtumelys. Si quidē vero ꝯtra hoc reſcribē volue-
rit michi acceptiſſimū erit·nullo em̄ modo melius
q̄ ꝯtradicentib9 reſiſtendo aperit̃ veritas et falſi-
tas ꝯfutat̃ ſm illud ſalomonis·Ferrū ferro acuit̃.
et homo exacuit faciem amici ſui·

Expl'cit tractatus ſancti Thome de
ꝑfectione ſpiritualis vite·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Q Ue ſit intencõ auctoris. Capitulũ ·1·
Qualit̃ pfcõ attẽdit̃ ſimplr̃ ẜm caritatẽ.ca. ·2·
Qꝫ perfectio attendatur tam ẜm dilectionẽ dei q̃
ẜm dilectionẽ ꝓximi.capitulũ ·3·
De pfcõe diuine dilcõis q̃ ſoli deo ↄuenit·ca· ·4·
De pfcõe dĩne dilcõis q̃ ↄpetit ↄpꝫenſoribꝰ.c· ·5·
De perfectione dilectiõis diuine que in ſtatu huiꝰ
vite eſt de neceſſitate ſalutis.ca· ·6·
De pfcõe dĩne dilcõis q̃ cadit ſub ↄſilio·ca· ·7·
De p̃ma pfcõis via q̃ ẽ p dimiſſioẽꝫ tpaliũ·ca ·8·
De ſcda perfectionis via que eſt per abdicacõem
carnaliũ affectionũ et matrimonij·ca· ·9·
De hijs q̃bꝰ hõ iuuat̃ ad ↄtinẽtiã ẜuandã·ca ·10·
De tertia pfectionis via que eſt per abrenũtiacõeꝫ
ꝓprie voluntatis·capitulũ· ·11·
Qꝫ tres predicte perfectionis vie ꝓprie ad ſtatum
religionis ptinent.capitulũ. ·12·
Ponũt̃ erroẽs in ↄtrariũ cũ eoꝝ reꝓbacõibꝰ·c ·13·
De pfcõe dilcõis ꝓximi nccaria ad ſalutẽ·ca· ·14·
De pfcõe dilcõis ꝓximi q̃ cadit ſub ↄſilio·ca· ·15·
De pfcõe dilcõis ꝓximi q̃tũ ad inteſionẽ·ca· ·16·
De pfcõe dilcõis ꝓximi q̃tũ ad effectũ ca. ·17·
Quid requirat̃ ad ſtatũ perfectionis·ca. ·18·
Qꝫ eẽ in ſtatu pfcõis ↄueit epis ⁊ religioſis·ca ·19·
Qꝫ ſtatꝰ epoꝝ pfcõr ẽ ſtatu religioſoꝝ.ca. ·20·
Solucõ racõnũ quibꝰ impugnari videt̃ perfectio

pontificalis ſtatus·capitulū· ·21·
Qr epiſcopalis ſtatus q̄uis ſit perfectior non eſt ambiendus·capitulū· ·22·
Vtrum pbr̄i curati et archidyaconi ſint in ſtatu perfectiori q̄ religioſi.ca. ·23·
Racōnes ad oſtendendū q̄ pbr̄i curati ſunt in ſtatu maiori q̄ religioſi·ca. ·24·
Racōes ad oſtēdendū q̄ pbr̄i curati ꝉ archidyaconi nō ſūt in ſtatu pfcōis q2 nō ꝯſequūt in ſui inſtitucōe aliq̄ ſolēnitatē bn̄dcōem ꝉ ꝯſecracōez·ca ·25·
Racōnes ad oſtendendū q̄ dimiſſio cure nō ſuffi cit ad pbandū q̄ pbr̄i curati archidyaconi nō ſint in ſtatu perfectionis·ca· ·26·
Solucō racōnū q̄b9 pbari videbat q̄ pbr̄i curati et archidyaconi ſūt in ſtatu pfcōri q̄ r̄ligioſi·ca·27·
Solucō racōnū q̄ inducebant ad pbandū q̄ defectus ſolēis benedictiōis vel ꝯſecracōnis nō derogat ſtatui pfcōis pbr̄i curati ꝉ archidyaconi·ca· ·28·
Solucō racōnū q̄ inducebant ad pbandū q̄ non derogat pfectiōi ſtatus pbr̄i curati vel archidyaconi in hoc q̄ curā dimittere poteſt·ca· ·29·
Que opera ad religioſos ptinē poſſint.ca. ·30·

Et ſic eſt finis
hui9 tabule·

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf